

ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

นางสาวอัจฉรา อังคระกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

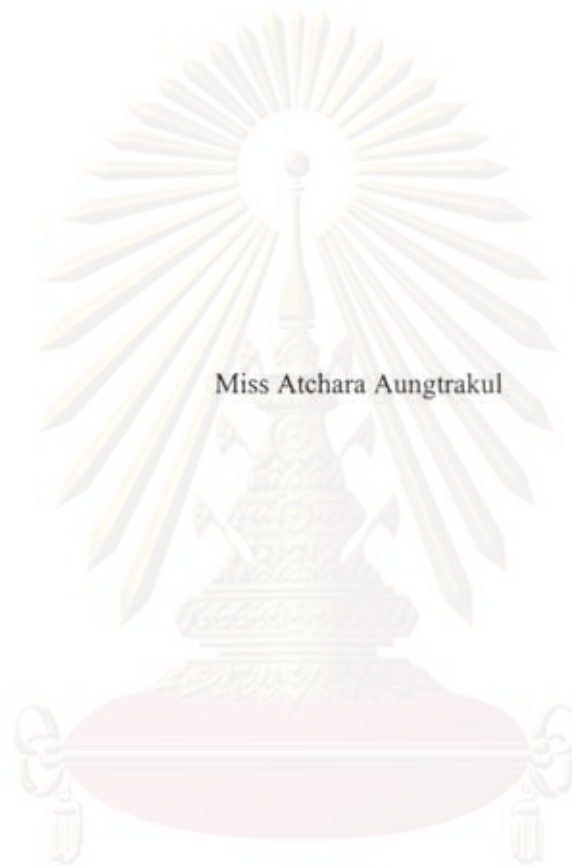
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROBLEMS OF JAPANESE LANGUAGE EDUCATION AS A MAJOR AT UNIVERSITIES
IN NORTHERN THAILAND

Miss Atchara Aungtrakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Japanese as a Foreign Language

Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

520940

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยใน
เขตภาคเหนือของประเทศไทย

โดย

นางสาวอัจฉรา อึ้งตระกูล

สาขาวิชา

ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรุฒิ จิราสมบัติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

ปรพนธ์ อภวิพนธ์
..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

กนกวรรณ เสน่ห์เกษมกิจ
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกวรรณ เสน่ห์เกษมกิจ คณะศึกษาศาสตร์)

วรุฒิ จิราสมบัติ
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรุฒิ จิราสมบัติ)

กัญญาณี สัตยธรรม
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัญญาณี สัตยธรรม)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัจฉรา อึ้งตระกูล : ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. (PROBLEMS OF JAPANESE LANGUAGE EDUCATION AS A MAJOR AT UNIVERSITIES IN NORTHERN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวิมล จิราสมบัติ, 235 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น 9 คน ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย 22 คน ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่น 27 คน และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก 432 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน นอกจากนี้จากการวิจัยยังพบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ภาษาตะวันออก.....
สาขาวิชา ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ
ปีการศึกษา 2552.....

ลายมือชื่อนิสิต อัจฉรา อึ้งตระกูล
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก วรวิมล จิราสมบัติ

5080244322 : MAJOR JAPANESE AS A FOREIGN LANGUAGE

KEYWORDS : PROBLEMS / JAPANESE EDUCATION / NORTHERN THAILAND

ATCHARA AUNGTRAKUL : PROBLEMS OF JAPANESE LANGUAGE EDUCATION AS A MAJOR AT UNIVERSITIES IN NORTHERN THAILAND.
 THESIS ADVISOR : ASST. PROF. VORAVUDHI CHIRASOMBUTTI, Ph.D.,
 235 pp.

The purpose of the research was to study the problems of Japanese education as a major at universities in northern Thailand in the following aspects: teachers, instructional management and students. The examples were 9 administrators of Japanese department, 22 non-native teachers (Thai's Japanese teachers), 27 native teachers and 432 students. The research instruments are questionnaires and interviews. The collected data were analyzed by means of frequency distribution, percentages, mean and standard deviation. The research findings were as follows:

1. There are problems with teachers, instructional management and students in Japanese Language education as a major at universities in northern Thailand.
2. Most of students have studied Japanese since high school.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department : Eastern Languages.....

Field of Study : Japanese as a Foreign Language.....

Academic Year :2009.....

Student's Signature *A. Aungtrakul*

Advisor's Signature *V. Chirasombutti*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรุดิ จิราสมบัติ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจน ข้อคิดเห็น และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คະຕະกิริ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งกรุณาชี้ข้อบกพร่องและให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย เสมอมา โอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยาณี สีตสุวรรณ ที่กรุณาให้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ไทยอิทธิ โอบะ ที่กรุณาให้คำแนะนำ รวมถึงตรวจและแก้ไขภาษาญี่ปุ่น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ จนทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสั่งสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ลุล่วงได้ในที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจแปนฟาว์เคชั่น (The Japan Foundation) เป็นอย่างสูง ที่ได้มอบ ทุนสนับสนุนให้เดินทางไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย ณ ประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา 6 สัปดาห์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ โครงการพัฒนาการวิจัยของอาจารย์และนิสิตบัณฑิตศึกษากองทุนบรมราชกุมารี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างสูง ที่ได้มอบทุนสนับสนุนให้เดินทางไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 7,000 บาท (เจ็ดพันบาทถ้วน)

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาว์เคชั่นและอาจารย์ผู้สอนชาว ญี่ปุ่นที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในอดีตของ ประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือทุกท่านที่ได้เสียดสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบคุณมิตรสหายทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่เป็นอย่างสูง และขอขอบคุณพี่ชาย และครอบครัวสำหรับความช่วยเหลือ กำลังใจ และการสนับสนุนอย่างดีตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1	บทนำ..... 1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 5
1.3	ขอบเขตของการวิจัย..... 5
1.4	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 6
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 7
1.6	วิธีดำเนินการวิจัย..... 7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 8
2.1	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย..... 8
2.2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการศึกษา..... 13
2.2.1	ผู้สอน..... 14
2.2.2	การจัดการเรียนการสอน..... 19
2.2.3	ผู้เรียน..... 32
2.3	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น..... 36
2.3.1	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศ ไทย..... 36
2.3.2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขต ภาคเหนือของประเทศไทย..... 45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	2.3.3 ข้อสังเกตบางประการจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของ เจแปนฟาวน์เดชัน และผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ.....	48
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
	3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	51
	3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
	3.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	54
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
	4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้าน ต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	77
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความ ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	96
	4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความ ความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	109
	4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความ ความคิดเห็นของผู้เรียน.....	121
	4.6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น.....	134
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	149
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	150
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	155
	5.3 ข้อเสนอแนะ.....	166

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	168
ภาคผนวก.....	175
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	176
ภาคผนวก ข ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของ เจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ..	222
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	235

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ลำดับความต้องการผู้รู้ภาษาต่างประเทศในแต่ละภูมิภาค.....	3
2.1 เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง.....	9
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มจำแนกตามสถาบันการศึกษา.....	52
4.1 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ.....	61
4.2 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามสถานภาพ.....	63
4.3 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามสถานภาพ.....	69
4.4 จำนวนและคำร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามสถานภาพ.....	74
4.5 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอน.....	77
4.6 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา.....	82
4.7 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน..	85
4.8 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม.....	88
4.9 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล.....	91
4.10 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ..	92
4.11 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียน.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	96
4.13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาตามความ ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	98
4.14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนตามความ ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	99
4.15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง ค้นคว้าเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	100
4.16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลตาม ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	101
4.17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการตามความ ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	102
4.18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของ ผู้สอนชาวไทย.....	103
4.19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย.....	104
4.20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้สอนชาวไทย.....	105
4.21	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึก ทักษะการฟังในห้องเรียน.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการพูดในห้องเรียน.....	106
4.23 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการอ่านในห้องเรียน.....	107
4.24 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียน.....	107
4.25 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกไวยากรณ์ในห้องเรียน.....	108
4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	109
4.27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	110
4.28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	112
4.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	113
4.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	114
4.31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.32	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของ ผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	116
4.33	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	116
4.34	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้สอนชาวญี่ปุ่น.....	117
4.35	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามปัญหาการฝึก ทักษะการฟังในห้องเรียน	118
4.36	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามปัญหาการฝึก ทักษะการพูดในห้องเรียน	119
4.37	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามปัญหาการฝึก ทักษะการอ่านในห้องเรียน	119
4.38	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามเหตุผลเกี่ยวกับ ปัญหาการฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียน.....	119
4.39	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้เรียน.....	121
4.40	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาตาม ความคิดเห็นของผู้เรียน.....	122
4.41	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนตามความ ความคิดเห็นของผู้เรียน.....	123
4.42	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง ค้นคว้าเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เรียน.....	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.43	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลตาม ความคิดเห็นของผู้เรียน.....	125
4.44	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของ ผู้เรียน.....	126
4.45	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้เรียน.....	126
4.46	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม.....	128
4.47	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอก ห้องเรียนเกี่ยวกับการฟัง.....	130
4.48	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอก ห้องเรียนเกี่ยวกับการพูด.....	131
4.49	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอก ห้องเรียนเกี่ยวกับการอ่าน.....	132
4.50	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอก ห้องเรียนเกี่ยวกับการเขียน.....	133
4.51	จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้สอน.....	134
4.52	จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา.....	135
4.53	จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน.....	135
4.54	จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม.....	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.55	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ..... 136
4.56	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้เรียน..... 136
4.57	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ..... 136
4.58	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้สอน..... 138
4.59	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา..... 139
4.60	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน..... 139
4.61	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม..... 140
4.62	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ..... 140
4.63	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้เรียน..... 140
4.64	จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ..... 141
4.65	จำนวนและคำร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สอน... 142
4.66	จำนวนและคำร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา..... 143
4.67	จำนวนและคำร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน..... 144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.68	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม.....	145
4.69	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล.....	146
4.70	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านทุนการศึกษา.....	146
4.71	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เรียน...	146

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในประเทศไทยเป็นอย่างมากนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องติดต่อกับบริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ผลการสำรวจความคิดเห็นของบริษัทญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมการผลิตเกี่ยวกับแนวโน้มการดำเนินธุรกิจของบริษัทญี่ปุ่นในต่างประเทศ (Trends and Outlooks of Japanese Manufacturing Companies' Overseas Operations) ปี พ.ศ. 2550 ยังคงพบว่า บริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตของญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับประเทศไทย ในฐานะฐานการลงทุนที่มีศักยภาพในเอเชียเป็นอันดับต้นๆ (ฐานเศรษฐกิจ, เว็บไซต์)

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นดังกล่าว ส่งผลให้จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังคงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าในช่วงครึ่งทศวรรษหลังของปี พ.ศ. 2533 ความสนใจและความกึกกักในการเรียนภาษาญี่ปุ่นในหลายๆ ประเทศจะเบาบางลง อันเนื่องมาจากการที่เอเชียประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ และประเทศญี่ปุ่นตกอยู่ในภาวะถดถอยยาวนาน (ทักษิณี เมธาพิติฐ, 2548: 83) แต่สภาพการณ์นี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจสภาพการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศต่างๆ ทั่วโลกโดยเจแปนฟาวน์เดชัน เมื่อปี พ.ศ. 2546 พบว่าในขณะที่หลายประเทศ เช่น เกาหลี ได้หวัน นิวซีแลนด์ และแคนาดา มีจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นลดลงจากปีสำรวจก่อนหน้าคือปี พ.ศ. 2541 คิดเป็นร้อยละ 5.7, ร้อยละ 20.5, ร้อยละ 31.8 และร้อยละ 6.1 ตามลำดับ แต่สำหรับในประเทศไทยนั้นยังคงมีจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น โดยมีอัตราการเพิ่มจำนวนของผู้เรียนถึงร้อยละ 37.8 และผลการสำรวจสภาพการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศต่างๆ ทั่วโลกของเจแปนฟาวน์เดชันล่าสุดในปี พ.ศ. 2549 ก็ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยยังคงมีจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ. 2546 ร้อยละ 29.5 (国際交流基金 : 2000, 2005, 2008)

จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ สะท้อนให้เห็นว่าความต้องการในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทยยังอยู่ในระดับสูง และส่งผลให้เกิดการขยายตัวของจำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การสำรวจของเจแปนฟาวน์เดชันในปี พ.ศ. 2549 ยังพบว่าประเทศไทยมีจำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และ

ระดับอุดมศึกษาทั้งหมด 342 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.46 เมื่อเทียบกับผลสำรวจในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีจำนวน 247 แห่ง (國際交流基金 : 2005, 2008)

ความต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยังส่งผลให้เกิดการขยายตัวของสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นจากในเขตกรุงเทพมหานครไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยอีกด้วย ในบรรดาภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยนั้น ภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีสถิติอันน่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น ทั้งในด้านปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น และในด้านจำนวนของสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว

ในด้านปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นนั้น พบว่า ในภาคเหนือมีความต้องการจ้างงานผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับสูงทั้งในภาคอุตสาหกรรมและในภาคธุรกิจท่องเที่ยว โดยจะเห็นได้ว่า ภาคเหนือได้มีการพัฒนาเมืองหลักและเมืองรองในภูมิภาคเพื่อรองรับการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาคตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) โดยได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นที่จังหวัดลำพูนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,788 ไร่ และจากทำเนียบผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ สำรวจเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 พบว่า มีบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวญี่ปุ่นมากถึง 37 บริษัท จากจำนวนบริษัทที่เปิดดำเนินการทั้งหมด 72 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 51.39 (ทำเนียบผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, เว็บไซต์)

ในภาคธุรกิจท่องเที่ยว ภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง จากข้อมูลเชิงสถิติ เฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเดียว ในปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมาเที่ยวถึง 147,000 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2547 ที่มีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจำนวน 126,000 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66

นอกจากนี้ รายงานสรุปชุดโครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนและความต้องการภาษาต่างประเทศในประเทศไทยชี้ให้เห็นว่า ความต้องการผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ นั้น มีสูงเป็นอันดับ 2 รองจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นลำดับที่สูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ (ปราณี กุลละวณิชย์, 2549: 32) ดังตาราง

ตารางที่ 1.1 ลำดับความต้องการผู้รู้ภาษาต่างประเทศในแต่ละภูมิภาค

ภาษา	ลำดับความต้องการ			
	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคกลาง
อังกฤษ	1	1	1	1
ญี่ปุ่น	2	4	3	3
จีน	3	2	2	2
ฝรั่งเศส	4	6	7	4
เยอรมัน	5	7	6	6
พม่า	6	5	8	-
เกาหลี	7	8	-	5
ลาว	-	-	5	-
เวียดนาม	-	-	4	-
มลายู	-	3	-	-

1 = ภาษาที่ความต้องการมากที่สุด

2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 = ภาษาที่ความต้องการลดหลั่นตามลำดับ

(ปรับปรุงจากปราณี กุลละวณิชย์, 2549: 32)

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่า ภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีความน่าสนใจในด้านการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างยิ่ง อันจะเห็นได้ว่า นอกจากความต้องการผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือนั้น จะอยู่ในลำดับที่สูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ ในประเทศไทยแล้ว ภาคเหนือยังเป็นภูมิภาคที่มีปัจจัยซึ่งเอื้ออำนวยต่อการสร้างแรงจูงใจในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่มีบริษัทญี่ปุ่นรองรับอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งตลาดแรงงานในภาคธุรกิจการท่องเที่ยวที่เปิดกว้างให้กับผู้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นในการประกอบอาชีพอีกด้วย

สำหรับในด้านจำนวนของสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือนั้นก็มีสถิติที่น่าสนใจ โดยจากข้อมูลล่าสุดของเจแปนฟาวน์เดชัน พบว่ามีจำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ 17 จังหวัดทั้งหมด 89 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.02 ของจำนวนสถาบันระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาทั้งหมดที่

เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย และจากงานวิจัยของอินะบะ (稲葉, 2002) ที่ได้ทำการสำรวจ การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระดับมัธยมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ และ น่าน พบว่าในปี พ.ศ. 2544 มี โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นจำนวน 20 โรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการ สสำรวจของเจแปนฟาวน์เดชัน ในปี พ.ศ. 2549 พบว่า จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชา ภาษาญี่ปุ่นในภาคเหนือของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็น 58 โรงเรียน แสดงให้เห็นว่าในรอบ 5 ปี จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 3 เท่า

ในรายงานการประชุมเชิงวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทย - ญี่ปุ่นและการเรียนการสอน ภาษาญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 21 โดยศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาริสตา พงษ์ธนชนดกิจ (2536:312) กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น สรุปว่า การขยายตัวเปิดหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นที่เร็วเกินไป โดยที่ไม่มีความพร้อมทั้งด้านครูผู้สอน ด้านตำรา และด้านอุปกรณ์การสอน ทำให้การศึกษาดำเนิน ไปอย่างไม่ราบรื่นหรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ครูภาษาญี่ปุ่นยังขาดแคลนแม้ในระดับ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และยังขาดแคลนมากยิ่งขึ้นเมื่อสถาบันการศึกษานั้นอยู่ในต่างจังหวัด แม้แต่ผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาเพียง 1 ปี หรือเคยไปฝึกอบรมในประเทศญี่ปุ่นในสายงานอื่นเพียง 6 เดือน ก็ถูกดึงตัวมาเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่น การเรียนการสอนในลักษณะนี้ แทนที่จะเป็นการพัฒนา ความรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน อาจจะกลับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาษาของผู้เรียนเมื่อผู้เรียน เรียนในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากการศึกษาสิ่งที่คิดมาแต่ต้นจากการเรียนในระยะแรกนั้นจะเป็นสิ่งที่ แก้ไขได้ยากยิ่งในภายหลัง

ปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น ดังกล่าวอาจเกิดขึ้นกับสถาบันในเขตภาคเหนือด้วย ดังภาพสะท้อนจากผลการวิจัยข้อมูลพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในเขตภาคเหนือของเอนก กิมสุวรรณ (2548) ที่ได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานการสอนภาษาต่างประเทศในเขตภาคเหนือรวม 8 ภาษา ซึ่งมีภาษาญี่ปุ่นรวมอยู่ด้วยนั้น ซึ่งให้เห็นว่า ขณะที่ภาคเหนือมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศสูง แต่หลายครั้งผู้ประกอบการไม่สามารถหาพนักงานตามคุณสมบัติที่ ต้องการได้ หรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ นอกจากนี้ยังพบว่านายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบ อาชีพอิสระมีความพึงพอใจในทักษะการฟังและการพูดของผู้ที่ไม่มีวุฒิการศึกษามากกว่าผู้ที่มีวุฒิ การศึกษา ผลการวิจัยในประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นจุดอ่อนในการผลิตบัณฑิตว่า สถาบันยังไม่ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้ประกอบการได้ และในส่วนของการใช้ ภาษาญี่ปุ่นโดยเฉพาะนั้น งานวิจัยของเอนก กิมสุวรรณ พบว่ากลุ่มผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นยังไม่มี ความพึงพอใจในทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นของตนมากนัก โดยทั้งนี้ กลุ่มนายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบการ

อาชีพอิสระ มีความพึงพอใจในทักษะการแปลและการล่ามของตนอยู่ในระดับปานกลางและน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มพนักงานและลูกจ้างจัดระดับทักษะการอ่านของตนอยู่ในระดับที่ไม่ดี ส่วนทักษะการแปลและการล่ามนั้นมีการจัดระดับหลากหลายตั้งแต่ดีไปจนถึงใช้ไม่ได้เลย

ผลวิจัยดังกล่าวข้างต้นบ่งบอกให้ทราบว่า ในด้านคุณภาพของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือของประเทศไทยนั้นน่าจะยังประสบกับปัญหาหลายประการ

การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกซึ่งเป็นฐานกำลังสำคัญที่จะก้าวออกไปสู่ตลาดแรงงานในอนาคตจึงเป็นสิ่งสมควรให้ความสำคัญ โดยเริ่มต้นจากการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้รับทราบปัญหาของการศึกษาที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการศึกษา ประกอบกับในอดีตยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือมาก่อน มีแต่การสำรวจข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตภาคเหนือโดยรวมเท่านั้น และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยนเรศวรซึ่งตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือจึงมีความสนใจที่จะสำรวจปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งขณะนี้มีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือจำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยนเรศวรวิทยาเขตสารสนเทศพะเยา ผู้วิจัยจึงหวังว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. สำรวจปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งขณะนี้มีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือจำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยนเรศวรวิทยาเขตสารสนเทศพะเยา มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

- 2.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการกำกับดูแลหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทยซึ่งมีการกำหนดตำแหน่งแตกต่างกันไป
- 2.2 อาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย
- 2.3 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เลือกรุ่นตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงเฉพาะนิสิตนักศึกษาชั้นปี 3 และ 4 เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก หมายถึง สิ่งที่เป็นข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคต่อการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการศึกษา 3 ประการ คือ

1. ผู้สอน
2. การจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านหลักสูตรและเนื้อหา
 - 2.2 ด้านการเรียนการสอน
 - 2.3 ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
 - 2.4 ด้านการวัดและประเมินผล
 - 2.5 ด้านการบริหารจัดการ

3. ผู้เรียน

ภาคเหนือ หมายถึง จังหวัดที่อยู่ทางเหนือของประเทศไทยตามการแบ่งของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่าน เพชรบูรณ์ ตาก สุโขทัย กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ พิษณุโลก อุทัยธานี พิจิตรและนครสวรรค์

โดยการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่เขตภาคเหนือ 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา พิษณุโลกและอุตรดิตถ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ยังผลให้สามารถผลิตผู้มีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นต่อไป
3. เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยสำหรับผู้สนใจการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ได้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษา
2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นที่เคยมาประจำในเขตภาคเหนือและในประเทศไทย เกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามโดยอ้างอิงจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่ค้นพบในข้อ 1. และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นในข้อ 2.
4. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ แล้วจึงปรับปรุงแก้ไข
6. ดำเนินการเก็บข้อมูล
7. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ พร้อมสรุปความเชิงบรรยาย
8. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอนชาวญี่ปุ่น และผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม
9. วิเคราะห์ปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยตามเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนา
10. สรุปผลการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น การศึกษาภาษาต่างประเทศ และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่อง ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

- 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย
- 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการศึกษา
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

วรุฒิ จิราสมบัติ (2550: 84-86) กล่าวถึงประวัติการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย สรุปความได้ว่า คนไทยเริ่มศึกษาภาษาญี่ปุ่นภายหลังจากภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมัน เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ญี่ปุ่นไม่มีนโยบายเผยแพรศาสนาเช่นคณะมิชชันนารี นโยบายการค้าอาณานิคมมีขึ้นภายหลังประเทศในยุโรป และวิทยาการสมัยใหม่ของประเทศญี่ปุ่นเจริญภายหลังอังกฤษ ฝรั่งเศสและเยอรมัน

การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเกิดขึ้นจากทั้งความต้องการของฝ่ายญี่ปุ่นและความพยายามของฝ่ายไทย ในช่วงแรกฝ่ายไทยมีการสอนที่โรงเรียนวัดคปิตร์พิมุข แม้ไม่ทราบปีที่เริ่มสอน แต่พบว่ามีการสอนในปี พ.ศ.2477 อาจารย์ผู้สอนได้แก่อาจารย์ ม.ร.ว.นักษัตร ลดาวัลย์ และต่อมาอาจารย์อาชิ อุเอะมัทสึเป็นผู้สอน

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2481 ญี่ปุ่นได้เปิดโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นที่กรุงเทพฯ (Bangkok Nippongo Gakko) ที่ท่าช้าง โรงเรียนนี้สังกัดสถาบันวัฒนธรรมญี่ปุ่น-ไทย อำนวยการสอนโดยอาจารย์ทซุโซ เบียวโค

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2485 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเริ่มสอนภาษาญี่ปุ่น เมื่อนักเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรุ่นแรกที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเลื่อนชั้นเป็นนิสิตอักษรศาสตร์ ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เชิญนายจาง พูลรัตน์ ข้าราชการกระทรวงต่างประเทศมาเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาภาษาญี่ปุ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2488 นายจาง

พหุรัตน์ ได้รับคำสั่งให้ไปประจำ ณ สถานทูตไทยในประเทศญี่ปุ่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงยุติการสอนภาษาญี่ปุ่นไป (วรฤทธิ จิราสมบัติ, 2550)

วรฤทธิ จิราสมบัติ ยังได้กล่าวถึงการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยในระยะเริ่มแรกว่าเกิดขึ้นจากอิทธิพลทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่สองจึงทำให้การศึกษาภาษาญี่ปุ่นซบเซา

หลังสงครามโลกครั้งที่สองเมื่อประเทศญี่ปุ่นฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ การศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังอีกครั้งในปี พ.ศ. 2508 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยกระทรวงต่างประเทศของญี่ปุ่นได้ส่งคณาจารย์มาสอน และในภาคการศึกษาถัดมากระทรวงต่างประเทศของญี่ปุ่นได้ส่งคณาจารย์มาสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามคำร้องขอของศาสตราจารย์รอง สยามานนท์ วัฒนพิคณะอักษรศาสตร์ในขณะนั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ก่อตั้งมูลนิธิญี่ปุ่น (ปัจจุบันคือ เจแปนฟาวน์เดชัน) ขึ้น มูลนิธิญี่ปุ่นได้เข้ามารับงานด้านการศึกษาภาษาญี่ปุ่น พร้อมทั้งได้ส่งอาจารย์มาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และส่งศาสตราจารย์หัวหน้าคณะอาจารย์รับผิดชอบทั้งสองมหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2516 มูลนิธิญี่ปุ่นได้เริ่มให้ทุนทัศนศึกษาประเทศญี่ปุ่นให้แก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มะทซุอิ, คิตะมูระ และ วรฤทธิ (松井・北村・Voravudhi, 1999: 61) ได้กล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สรุปความได้ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย
2477	-โรงเรียนบพิตรภิมุข (หยุดสอนไประยะหนึ่ง)
2507	-โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นของสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในพระบรมราชูปถัมภ์
2508	-มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2509	-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย -สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) -โรงเรียนบพิตรภิมุข (เริ่มเปิดสอนใหม่อีกครั้ง ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรภิมุข จักรวรรดิ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย
2512	-โรงเรียนสยามธุรกิจ -โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นของสำนักข่าวสารญี่ปุ่น (日本大使館広報文化センター附属日本語学校：政府機関) -มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2515	-โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นของสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
2517	-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก ¹) -มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ -มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2520	-มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ -มหาวิทยาลัยขอนแก่น -สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2522	-มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
2523	-บรรจุวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งในหลักสูตร โรงเรียนมัธยมศึกษา
2524	-โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2525	-มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก)
2526	-มหาวิทยาลัยศิลปากร -มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก)
2527	-มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ -มหาวิทยาลัยนเรศวร
2528	-วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา) -วิทยาลัยครูเชียงใหม่ (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) -ศูนย์วิจัยเอเชียตะวันออกเฉียง (東アジア研究センター)

¹ เป็นปีที่นิสิต วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น เลื่อนขึ้นชั้นปี 2 ซึ่งจะได้เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก ทั้งนี้บางเอกสารอาจจะระบุว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก ในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งเป็นปีที่นิสิตเข้าเรียนในชั้นปี 1 โดยยังไม่ได้เริ่มเรียนวิชาเอก

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย
2529	-มหาวิทยาลัยพายัพ -มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก)
2530	-สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ -มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก)
2531	-มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก)
2532	-มหาวิทยาลัยรังสิต -ชมรมศึกษาภาษาญี่ปุ่นประเทศไทย (タイ国日本語教育研究会)
2534	-เปิดศูนย์ภาษาของมูลนิธิญี่ปุ่น กรุงเทพฯ (มูลนิธิญี่ปุ่น กรุงเทพฯ เปลี่ยนชื่อเป็น เจแปนฟาวน์เดชัน เมื่อปี พ.ศ. 2547)
2537	-โครงการผลิตครูสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา (中等学校現職教員・日本語教師養成講座)
2538	-รายการสอนภาษาญี่ปุ่นทางโทรทัศน์ 「テレビ日本語講座が放映される」 -มหาวิทยาลัยนเรศวร (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก) -มูลนิธิญี่ปุ่นเริ่มส่งอาจารย์ชาวญี่ปุ่นอายุน้อยไปประจำในต่างประเทศ (海外派遣青年教師)
2539	-มหาวิทยาลัยบูรพา (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก) -มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก)
2540	-สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก) -มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก) -มหาวิทยาลัยรังสิต (เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก) -มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนระดับปริญญาโท สาขาญี่ปุ่นศึกษา
2541	-เริ่มใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย -วารสารศูนย์ภาษาญี่ปุ่นกรุงเทพฯ (バンコク日本語センター紀要 創刊)

จากตารางที่ 2.1 แสดงเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สองข้างต้น จะเห็นว่าการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยนั้นมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานกว่า 60 ปี โดยเริ่มแรกพบว่ามีการสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียน ต่อมาจึงได้มีการขยายตัวไปยังสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน แม้ว่าการศึกษา

ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจะเริ่มจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก่อนก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีการเพิ่มจำนวนของโรงเรียนที่สอนภาษาญี่ปุ่นมากนัก และหากเทียบกับจำนวนสถาบันที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่าจำนวนสถาบันการสอนในระดับอุดมศึกษามีการเพิ่มจำนวนในอัตราส่วนที่สูงกว่า

การสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษา เริ่มขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2508 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาคการศึกษาถัดมาจึงได้เริ่มสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มแรกยังไม่ได้เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก การสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษาเริ่มในปี พ.ศ. 2516 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรก ต่อมามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้า จึงได้เริ่มเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกตามลำดับ

กัลยาณี สิตสุวรรณ (2535: 267) ได้อธิบายถึงการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษาในขณะนั้นไว้ว่า ผู้เรียนต้องใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 4 ปีการศึกษา และต้องได้หน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 52 หน่วยกิตขึ้นไป (จำนวนหน่วยกิตอาจแตกต่างกันไปตามสถาบัน) โดยเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วผู้เรียนจะมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นพอที่จะอ่าน เขียนและสนทนาในชีวิตประจำวันได้

ด้านจำนวนผู้เรียนและจำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2522 โดยนายโอนิชิ ฮะรุฮิโก พบว่ามีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 10,651 คน ในสถาบันการศึกษาทั้งหมดรวม 29 แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 สำนักข่าวสารญี่ปุ่นได้ทำการสำรวจอีกครั้ง พบว่าในช่วงระยะเวลา 10 ปี มีจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่า คือ 29,480 คน และมีจำนวนสถาบันสอนเพิ่มขึ้นเป็น 137 แห่ง (อ้างถึงในกัลยาณี สิตสุวรรณ, 2535: 267)

นอกจากการเพิ่มจำนวนของผู้เรียนและจำนวนของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นแล้ว การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อีกหลายประการ วรวิฑู และ กิตะมูระ (Voravudhi · 北村, 1996: 13) ได้กล่าวถึงการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านจำนวนและคุณภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสามารถแบ่งได้ 3 ประการ คือ

1. การขยายตัวของสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นจากในเขตกรุงเทพฯ ไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย
2. การขยายตัวจากการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยไปเป็นระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาโท
3. ด้านเนื้อหา จากเดิมที่เป็นการสอนภาษาญี่ปุ่นทั่วไปก็เริ่มมีการสอนภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทาง เช่น ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

จะเห็นว่าการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในช่วงแรกมีการกระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ต่อมาจึงได้เริ่มมีการขยายตัวไปยังส่วนภูมิภาค โดยในส่วนภูมิกานั้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถาบันในระดับอุดมศึกษาแห่งแรกที่เริ่มเปิดสอนภาษาญี่ปุ่น โดยเริ่มสอนในปี พ.ศ. 2517 ต่อมา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนครสวรรค์จึงได้มีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่น ตามลำดับ สำหรับการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษาในส่วนภูมิกานั้น เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2530 ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2538 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จึงเริ่มสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก ตามลำดับ โดยจะเห็นได้ว่าการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษาในส่วนภูมิกานั้นเริ่มขึ้นในเขตภาคเหนือก่อนภูมิภาคอื่นๆ

การขยายตัวของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การขยายตัวจากการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยไปยังระดับมัธยมศึกษา การขยายตัวดังกล่าวส่งผลให้จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น และในปี พ.ศ. 2541 ภาษาญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่ใช้เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศไทยอีกด้วย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการศึกษา

กรทิมา แก้วสอน (2537: 237) ทำการวิเคราะห์ห้วงนิมิตงานวิจัย² ในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาที่ทำเสร็จในช่วงปี พ.ศ. 2529- 2532 จำนวน 184 เล่ม และได้จัดแบ่งความรู้ที่ได้จากการวิจัยออกเป็น 11 กลุ่ม โดยกลุ่มที่มีส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหลักสูตรและการเรียนการสอน และกลุ่มพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของประสิทธิภาพการสอนที่ร่วมกันทั้งครูในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา คือ ความรู้ความสามารถทางวิชาการ การจัดดำเนินการสอน เทคนิคการสอน การใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีสอน การประเมินผลงานหรือผลการเรียน

จำเนียร ศิลปะวานิช (2538: 68) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอนไว้ว่า ในกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับ จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบด้วยกัน กล่าวคือ

1. ผู้สอน
2. ผู้เรียน

² การวิเคราะห์ห้วงนิมิตงานวิจัย หมายถึง การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน

3. หลักสูตร
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

ทิสนา แชมมณี (2547: 16) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอนไว้ 4 ประการ คือ

1. ครูผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. สาระและเนื้อหา
4. วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนการสอน

จากข้างต้น จะเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษานั้นประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ หลายประการ ทั้งผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรและเนื้อหา รวมถึงสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน วิธีการสอนและกิจกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังจะต้องมีการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย การศึกษาจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น หากแต่จะต้องมีความพร้อมในทุกๆ ปัจจัยประกอบกันจึงจะส่งผลให้การศึกษาสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

การศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงกรอบการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการศึกษาข้างต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งองค์ประกอบของการศึกษาที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ออกเป็น 3 ประการ คือ

- 2.2.1 ผู้สอน
- 2.2.2 การจัดการเรียนการสอน
- 2.2.3 ผู้เรียน

2.2.1 ผู้สอน

ผู้สอน ครู หรืออาจารย์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก มีคำกล่าวเปรียบเปรยอาชีพครูไว้ว่า ครูเปรียบเสมือนเรือจ้าง คือ ทำหน้าที่ส่งผู้เรียนให้ไปถึงฝั่งหรือไปถึงยังจุดหมายหมายนั่นเอง แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาในอดีตนั้นเราให้ความสำคัญกับผู้สอนเป็น

หลัก แม้ในปัจจุบันแนวความคิดด้านการศึกษาก็จะเปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ก็ไม้อาจปฏิเสธได้ว่า ผู้สอนยังคงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538: 19) ได้กล่าวถึง ครูและการสอนไว้ว่า

“การสอนก็คือการช่วยให้บุคคลอื่นเกิดการเรียนรู้ ผู้ที่ช่วยให้บุคคลอื่นเกิดการเรียนรู้ก็คือ ผู้สอนหรือครูนั่นเอง”

วาทรูบาและไรท์ (Watruba and Wright , 1976 อ้างถึงใน สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538: 20) ได้ศึกษางานวิจัย 21 ชิ้น พบว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น มีความสอดคล้องกับการแสดงพฤติกรรมของผู้สอนเรียงลำดับได้ ดังนี้

1. ทักษะการสื่อความหมาย
2. ทักษะการติดต่อผู้เรียน
3. ความรู้ในเนื้อหาวิชา
4. การจัดระบบของเนื้อหาวิชา
5. ความสนใจในเนื้อหาวิชา
6. ความยุติธรรมในการสอบและให้คะแนน

ผลการวิจัยของมหาวิทยาลัย โทเรโด (อ้างถึงในสุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ , 2538: 20) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน โดยใช้วิธีสอบถามความคิดเห็นจากคณาจารย์ คิษฐ์เก่าและนักศึกษา พบว่าจากพฤติกรรมการสอน 60 อย่าง จากคำตอบของกลุ่มผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่ม สามารถเรียงลำดับความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของผู้สอนไว้ 12 อันดับ ได้ดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมการสอนได้ดี
2. แสดงความตั้งใจสอนอย่างจริงจัง
3. แสดงความเชื่อมั่นและเข้าใจในเนื้อหาการสอน
4. ใช้วิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย
5. มีการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบเชิงความคิดไม่ใช่ทดสอบเฉพาะความจำ
6. ทำการประเมินการสอนด้วยความยุติธรรม
7. ใช้การสื่อความหมายกับชั้นเรียนอย่างเหมาะสม
8. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีกิจกรรมและร่วมคิด
9. จัดลำดับเนื้อหาวิชาอย่างเหมาะสม

10. ได้รับความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ
11. ดูแลนักเรียนด้วยความรู้สึกยกย่อง
12. ตอบคำถามนักเรียนตามความสามารถ

จะเห็นได้ว่า ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในศึกษาจะเป็นเช่นไรนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นสำคัญ นอกจากผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนแล้ว ผู้สอนยังต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้นั้นๆ ไปยังผู้เรียน มีวิธีการสอนที่น่าสนใจ มีเทคนิคในการดึงดูดความสนใจจากผู้เรียน มีการวางแผน และเตรียมการสอนเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ผู้สอนยังต้องมีความใส่ใจในตัวผู้เรียนแต่ละบุคคลอีกด้วย หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าผู้สอนจำเป็นจะต้องมีความสามารถในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนด้วย

สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์ (2538: 13-14) ได้กล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนการสอน สรุปความได้ว่า ปัญหาที่พบเกี่ยวกับผู้สอนมี 3 ประการ ดังนี้

1. ผู้สอนขาดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ทำให้ขาดความมั่นใจ
2. ผู้สอนไม่มีความตั้งใจสอนและไม่มีการพัฒนาความรู้ของตน
3. ผู้สอนขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสอน เนื่องจากสาขาที่ผู้สอนเรียนจบมาไม่มี วิชาเกี่ยวกับการจัดการสอนหรือวิธีการสอน โดยหากหน่วยงานมีการจัดการอบรมให้ ความรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนที่สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์ ได้กล่าวไว้ข้างต้นเนื่องจาก หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นสำคัญ แม้ในหลักสูตรจะมีวิชาเกี่ยวกับการสอนก็มัก เป็นวิชาเลือก และมีจำนวนหน่วยกิตไม่มาก ทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่น ไม่มีความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอน หรือมีบ้างแต่ก็ไม่มากนัก ทำให้เกิดความยากลำบากในการทำงาน ด้านการสอนในระยะเริ่มแรก ดังนั้นการสนับสนุนให้ผู้สอนมีโอกาสไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูน ความรู้จึงเป็นเรื่องที่สถาบันควรให้ความสำคัญ

อนึ่ง ในการสอนภาษาต่างประเทศซึ่งมีลักษณะโครงสร้างทางภาษาที่แตกต่างจากภาษาแม่ ของผู้เรียนนั้น นอกจากผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นๆ เป็น

อย่างดีแล้ว ผู้สอนยังต้องมีคุณสมบัติประการอื่นๆ ประกอบด้วย เกี่ยวกับลักษณะของผู้สอน ภาษาต่างประเทศนั้นมีผู้ที่กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

มถ.บุญเหลือ กุญชร (2498 อ้างถึงใน เมตตา บุญยากร , 2513: 12) ได้กล่าวถึง ลักษณะของ ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศไว้ สรุปความได้ว่า ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศนั้นต้องเป็นครูที่สอนดี ที่สุด คือ จะต้องใช้เวลาทุกนาทีอย่างคุ้มค่า เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ต้องเป็นผู้ที่ทำวิจัยอยู่เสมอ และต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกหัดสำหรับสอนภาษาต่างประเทศมาโดยเฉพาะ

ผกาทิพย์ สกฤตกร (2531: 94-95) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติและพฤติกรรมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ในอุดมคติ สรุปความได้ว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ผู้สอนควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและเรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่นอย่าง กว้างขวาง ลึกซึ้งและเป็นระบบ โดยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น คือ ผู้สอนจะต้องมีความรู้ทั้งในด้านตัวอักษร ไวยากรณ์ โครงสร้าง ลักษณะของ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่น การใช้ภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่น ประวัติความเป็นมาของภาษาญี่ปุ่น ในส่วนของความรู้และความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่น คือ ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง ชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดของชาวญี่ปุ่น
2. ผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างดีและสามารถ เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนทั้งในด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน รวมถึงการออกเสียงที่ถูกต้อง
3. ผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความรู้ ความสามารถด้านเทคนิคและวิธีการสอน การวางแผนการสอน ปรับเปลี่ยนวิธีการ และเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน การปรับและผลิตตำราและสื่อการสอน การวัดและประเมินผล อีกทั้งยังควรมีความรู้ด้านการศึกษาและจิตวิทยาอีกด้วย
4. ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจผู้เรียนและปัญหาในการเรียนของผู้เรียน รวมถึงสามารถ แก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้

กระทรวงวัฒนธรรมญี่ปุ่น (อ้างถึงในชะชะกิ 佐々木, 2007: 23-24) ได้กล่าวถึง ความสามารถและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น สรุปความว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น จะต้องเข้าใจภาษาญี่ปุ่นได้อย่างถูกต้อง และมีความสามารถในการนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม กล่าวคือ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นต้องมีความสามารถในการสื่อสารจริง มีความสนใจอย่าง

ลึกซึ้ง มีประสาทสัมผัสทางภาษาไวและมีความเป็นมนุษย์ (豊かな国際感覚と人間性) รวมถึงมีความเชี่ยวชาญในอาชีพของตน มีจิตสำนึกถึงความหมายของอาชีพและมีความตั้งใจจริง

ในด้านความสามารถทางวิชาการ (専門的能力) ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ ความเข้าใจการเรียนรู้ (学習過程) ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ความสามารถในการพิจารณาวิธีการ รวมถึงเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้ ความสามารถ 3 ประการซึ่งเป็นที่ต้องการ อันจะนำไปสู่ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษา
2. มีความรู้ความสามารถด้านวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่น
3. มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหัวข้อประกอบภูมิหลังของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นอื่นๆ (その他日本語教育の背景をなす事項についての知識能力)

จะเห็นว่าลักษณะของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ตามที่ มล.บุญเหลือ กุญชร ได้กล่าวไว้คือ มีการทำวิจัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังต้องได้รับการฝึกหัดสำหรับ สอนภาษาต่างประเทศมาโดยเฉพาะด้วย อีกทั้ง ผู้สอนสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ ยังควรมีความรู้เกี่ยวกับสังคม ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวัฒนธรรม และ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องทีละเอียดอ่อนที่จำเป็นจะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะบางครั้งความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและความคิดอาจสร้างความเข้าใจผิดขึ้นในการสื่อสารก็ เป็นได้

คุณสมบัติของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นอีกประการหนึ่งที่ผกาทิพย์ สกุลครุ และกระทรวง วัฒนธรรมญี่ปุ่นได้กล่าวไว้ คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนวิธีการและเทคนิคการสอนให้ เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียน แต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่าง วิธีการหนึ่งอาจใช้ได้ดีกับผู้เรียนคนหนึ่ง หรือใช้ได้ดีกับผู้เรียน กลุ่มหนึ่ง แต่อาจใช้ไม่ได้ผลกับผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งก็เป็นได้ ซึ่งคุณสมบัติประการนี้ผู้สอนจำเป็น จะต้องใช้การสังเกต รวมถึงประสบการณ์ในการสอนประกอบด้วย

ในประเด็นความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์ (2538: 14) ได้กล่าวไว้ สรุปความว่า หากผู้สอนทราบปัญหาความแตกต่างระหว่างผู้เรียนจะทำให้วางแผน และปรับปรุง แผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ในการจัดกิจกรรมนั้นอาจจัดกิจกรรมที่ยากสำหรับผู้เรียน ที่หัวไว จัดกิจกรรมระดับรองลงมาสำหรับผู้เรียนหัวปานกลาง เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับผู้เรียนนั้นจะช่วยให้บรรยากาศในการเรียนดีขึ้น ผู้เรียนได้ทำงานที่เหมาะสมกับ ความสามารถของตน และผู้สอนก็จะทราบด้วยว่าควรจะช่วยผู้เรียนคนใด เพื่อจะได้ส่งเสริมให้มี ความสามารถเท่าเทียมผู้เรียนในชั้นเดียวกัน

Stevens (1980: 38-39) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับผู้สอนที่ทำให้การเรียนภาษาประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไว้ว่า การเรียนจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับผู้สอนว่ามีความสามารถในการสอนมากเท่าใด ดังนั้น สถาบันจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ไปฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอนให้มาก โดยในการฝึกอบรมนั้นควรพิจารณาถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการเรื่องทักษะต่างๆ ซึ่งครูที่ได้รับการฝึกจะสามารถพัฒนาเทคนิคการสอนที่ปฏิบัติได้
2. ความสามารถในการเนื้อหาความรู้ เช่น วิชาการศึกษา สังคมวิทยา จิตวิทยา ขอบข่ายของวิชาชีพครู เป็นต้น
3. ความสามารถในการทฤษฎี กล่าวคือ รู้ว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และสอนทำไม

จากข้างต้น ผู้สอนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ นอกจากผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในภาษาที่สอนเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถที่จะใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงมีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศนั้นๆ ทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและความคิดของคนในชาตินั้นด้วย อย่างไรก็ตาม นอกจากผู้สอนจะต้องมีความพร้อมในเรื่องความรู้ในสิ่งที่สอนแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน การพิจารณาเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนและเหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากวิธีการสอนที่เหมาะสมนอกจากจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความมุ่งมั่น และเกิดกำลังใจในการเรียนต่อไปอีกด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าแม้ว่าผู้สอนจะมีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหา และการสอนที่ดีแล้วก็ตาม ผู้สอนก็ยังคงควรรับการอบรมพัฒนาความรู้ในด้านวิธีการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอ ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้สอนในสถาบันมีโอกาสอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้จึงเป็นเรื่องที่สถาบันควรให้ความสนใจด้วย

2.2.2 การจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา
- ข. ด้านการเรียนการสอน
- ค. ด้านสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
- ง. ด้านการวัดและประเมินผล
- จ. ด้านการบริหารจัดการ

ก. หลักสูตรและเนื้อหา

หลักสูตร

ไพโรจน์ ตีรณชนากุล (2535: 105-107) กล่าวถึง หลักสูตร (Curriculum) สรุปความว่า หลักสูตร คือ กลุ่มของกระบวนวิชาหรือกลุ่มของกิจกรรมซึ่งวิชาของแต่ละกลุ่มหรือกิจกรรมภายในกลุ่มนั้นจะสอดคล้องกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน และขยายต่อเนื่องกันไป เพื่อให้เกิดผลผลิตตามที่ได้กำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเอาไว้ โดยทั่วไปแล้วหลักสูตรจะกำหนดช่วงระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินการสอนและฝึกอบรม จำนวนกระบวนวิชาและกิจกรรมในหลักสูตร ลักษณะของผู้ที่จะเข้ามาเรียนและลักษณะผลผลิตจากหลักสูตรนั้น

เดือนใจ ดันงามตรง (2537: 9-10) กล่าวถึง หลักสูตร ไว้ว่า “หลักสูตรเป็นกระบวนการจัดอย่างมีระบบ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการ (need analysis) เป็นอันดับแรก ต่อไปก็คือ ออกแบบโครงสร้างรายวิชา (course) และจบลงด้วยการประเมินโครงการ (program evaluation)”

Allen (1987 อ้างถึงใน สมพร โกมาทัต, 2548: 71-72) ได้แบ่งหลักสูตรภาษาตามลักษณะวิธีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. หลักสูตรแบบวิเคราะห์โครงสร้าง (Structural – analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นไวยากรณ์และลักษณะของภาษา ให้ความสำคัญกับลำดับการสอนตามกฎเกณฑ์ของภาษา โดยมีสมมติฐานว่า ความสามารถในการสื่อสารขึ้นอยู่กับความรู้เบื้องต้นทางไวยากรณ์ คำศัพท์ และกฎเกณฑ์ของการออกเสียง
2. หลักสูตรแบบวิเคราะห์เชิงประโยชน์ (Functional – analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นลักษณะของข้อความ (discourse) ประกอบด้วยวิธีการสอนแบบสื่อสารภายในกรอบบังคับใช้การฝึกโดยเน้นสื่อ หลักสูตรแบบวิเคราะห์เชิงประโยชน์นี้มีแนวคิดว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและต้องการแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นจึงมีการจัดการสอนในห้องเรียนอย่างมีระบบ และเน้นความหมายในการสื่อสารเป็นหลัก
3. หลักสูตรแบบปราศจากการวิเคราะห์ (Non – analytic) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาที่ไม่ต้องมีการวิเคราะห์ เป็นภาษาธรรมชาติ ใช้เทคนิคการสอนแบบทดลอง ถือว่าเป็นการสื่อสารอย่างเต็มรูปแบบ หลักสูตรแบบปราศจากการวิเคราะห์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีการปฏิบัติในรูปของการสื่อสารที่เหมือนจริงและเป็นธรรมชาติ

โดยมีแนวความคิดว่าภาษาเป็นส่วนของการพัฒนาสังคมและตัวผู้เรียนเอง รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ทางภาษาที่เรียนมาทั้งหมดไปใช้ได้จริงในสภาพต่างๆ ที่ต้องการ จึงไม่มีการแบ่งออกเป็นทักษะย่อยๆ และการจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

ปัจจัยในการวางหลักสูตร (Curriculum Determinants)

การวางหลักสูตรเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตตามจุดมุ่งหมายที่ได้เลือกกำหนดไว้ จะต้องพิจารณาการเลือกกระบวนวิชา การกำหนดเนื้อหาของแต่ละวิชา และยังคงพิจารณาปัจจัยสำคัญอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันอื่นๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้ว (Other Institutes) คือ ต้องศึกษาการดำเนินงานลักษณะของหลักสูตรของสถาบันอื่นๆ ที่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อให้การกระทำที่จะกำหนดขึ้นอยู่ในระบบเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน
2. ชุมชนหรือสังคม (The Community) จะต้องศึกษาถึงสภาพของท้องถิ่นที่สถาบันนั้นตั้งอยู่และลักษณะของชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่
 - 2.1 ความต้องการทางอาชีพ (Vocational needs) คือต้องดูว่าชุมชนหรือสังคมต้องการกำลังคนในอาชีพประเภทใด
 - 2.2 ทศนคติทางอารมณ์ (Emotional attitude) ความต้องการของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ต้องมีปริญญา เป็นต้น
3. สถานศึกษา (The Institute) ความพร้อมเพียงของสถานศึกษาในแง่ของการบริการ นโยบายบุคลากร อาคาร สิ่งก่อสร้างต่างๆ และเครื่องมืออำนวยความสะดวกอื่นๆ ด้วย
4. คณะวิชา (The Faculty) ความพร้อมของคณะวิชา บุคลากรทางการบริหาร การสนับสนุนนโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติ
5. ภาควิชา (The Department) จะต้องมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบวิชาการต่างๆ ตามหลักสูตรที่กำหนดขึ้นมา มีอาจารย์ผู้สอนเพียงพอ มีอุปกรณ์การสอน เครื่องมือปฏิบัติการ และวัสดุต่างๆ พร้อมจะใช้งานได้
6. ผู้เรียน (The Student) จะต้องทราบว่าจะได้ผู้เรียนมาจากไหน มีความรู้ความสามารถระดับใด มีความพร้อมด้านสติปัญญาเพียงใด

(ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, 2535: 105-107)

บันลือ พฤษะวัน (2524 : 58-63) กล่าวถึง ลักษณะของหลักสูตรที่ดี สรุปความว่า

1. หลักสูตรที่ดีจะต้องตอบสนองความต้องการของสังคม ชาติ และผู้เรียน
2. เนื้อหาของหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต คือ เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำเนื้อหาที่เรียน ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงเนื้อหาควรมีความต่อเนื่องจากง่ายไปยาก
3. หลักสูตรที่ดีต้องนำไปสู่การปฏิบัติได้ มีความยืดหยุ่น และเนื้อหาที่สอนควรสัมพันธ์กับเวลาในการสอนด้วย

สุรพันธ์ ต้นศรีวงศ์ (2538: 12-15) ได้กล่าวถึง “ปัญหาที่ส่งผลการทบทวนต่อการเรียนการสอน ในด้านหลักสูตร” กล่าวคือ

1. เป้าหมายของหลักสูตรไม่ชัดเจน
2. กระบวนการสร้างหลักสูตรยังไม่ถูกต้องตามหลักและวิธีการพัฒนาหลักสูตร
3. ขาดการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิตและผู้ใช้
4. การเปิดหลักสูตรคำนึงถึงอิทธิพลทางการเมืองและสังคมมากกว่าเศรษฐกิจ
5. การเปิดหลักสูตรยังมุ่งเน้นในการสนองความต้องการของสถานศึกษามากกว่า ความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

เนื้อหา

สมพร โกมารทัต (2548: 74) ได้ให้ความหมายของคำว่า เนื้อหาหรือเนื้อหาวิชา (Content) หมายถึง “สาระสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มโนทัศน์ คำจำกัดความ และรายละเอียดอันเป็นแก่นสารและองค์ความรู้ของรายวิชานั้นๆ”

ไพโรจน์ ตีระชนากุล (2535: 112-114) กล่าวถึง การเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชาไว้ดังนี้
การเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา (Content selection)

1. แหล่งที่จะเลือกหา (Sources of Content) คือ แหล่งที่สามารถค้นหาเนื้อหาวิชานั้นๆ เช่น ตำราเรียน รายงานการวิจัย คู่มือต่างๆ เป็นต้น
2. หลักการเลือกเนื้อหา (Criteria for Content Selection) เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 เลือกจากเอกสารสิ่งพิมพ์เป็นเกณฑ์ (Documentary Criteria) ในการเลือกเนื้อหาประเภทนี้ควรเลือกจากตำราและสิ่งพิมพ์ที่มีการพิมพ์ครั้งล่าสุด และ

ควรเป็นตำราที่มีความถูกต้อง

2.2 เลือกจากหน้าที่การงานเป็นเกณฑ์ (Job Criteria) คือ การเลือกจากลักษณะของงานโดยตรง และทักษะที่จำเป็นสำหรับงานนั้นๆ

3. อันดับการเลือก (The Process of content Selection) ก่อนอื่นจะต้องกระจายความคิดรวบรวมอด กฎเกณฑ์ หลักการ ทฤษฎี และทักษะต่างๆ แยกออกเป็นส่วนๆ จากนั้นจึงคัดเลือกเฉพาะสิ่งที่ต้องการและสามารถจะนำไปใช้ได้ผลตามที่จุดมุ่งหมายเชิงปฏิบัติการกำหนดไว้

นอกจากการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชาแล้ว ไพโรจน์ ตีรธนากุล ยังได้กล่าวถึงชนิดของการจัดอันดับการจัดอันดับเนื้อหาวิชา (Sequencing Course Content) ไว้ดังนี้

1. ชนิดของการจัดอันดับ (Type of Sequencing)

- 1.1 ลำดับจากง่ายไปยาก
- 1.2 ลำดับตามความสนใจ
- 1.3 ลำดับตามเหตุและผล
- 1.4 ลำดับของการฝึกทักษะ
- 1.5 ลำดับตามความถี่
- 1.6 ลำดับตามการทำงานทั้งหมด

2. แนวทางในการจัดอันดับ (Sequencing Guides)

- 2.1 จัดเรื่องที่เรียนรู้ได้ง่ายที่สุดไว้ตอนต้นของของวิชา
- 2.2 ชี้แจง แนะนำ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่จะต้องนำมาใช้ในวิชานี้ทั้งหมด ในช่วงแรกของวิชา
- 2.3 จัดความรู้และทักษะ ที่ต้องนำมาใช้ในเรื่องต่อไปอยู่ก่อนเรื่องนั้นๆ และให้ต่อเนื่องกัน
- 2.4 พยายามทบทวนและเดิมความรู้และทักษะ ที่จำเป็นในการเรียนบทต่อไปเสมอ
- 2.5 แนะนำความรู้และทักษะต่างๆ ที่จะต้องใช้บ่อยครั้งในการเรียนนั้นเป็นระยะๆ
- 2.6 อย่าพยายามเพิ่มสิ่งที่ยุ่งยากให้มากเกินไปจนเกินกว่าความจำเป็น ขณะที่เปลี่ยนเรื่องหรือเปลี่ยนทักษะที่ฝึกซ้อม
- 2.7 พยายามพัฒนาการฝึกซ้อมให้สมบูรณ์ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงหัวเรื่อง หรือเปลี่ยนทักษะซึ่งไม่ต่อเนื่องกันด้วย
- 2.8 จัดความรู้ที่ยากสลับซับซ้อน และทักษะที่ยากต่อการฝึกไว้ช่วงท้ายๆ ของวิชา

ข. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนภาษาที่สอง

อรุณี วิริยะจิตรา (2532: 30-56) ได้แบ่งแนวทางการเรียนการสอนภาษาที่สองไว้ 2 แบบ คือ

1. แนวการสอนที่เน้นในเรื่องของกฎเกณฑ์ของภาษา (Systemic Approach) การเรียนการสอนภาษาโดยเน้นเรื่องของกฎเกณฑ์ของภาษานั้นมีอยู่หลายวิธี โดยวิธีการที่เป็นที่รู้จักนั้นแบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

1.1 วิธีการสอนแบบแปลและไวยากรณ์ (Grammar Translation Method) วิธีการสอนแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์และข้อศัพท์เฉพาะต่างๆ ในไวยากรณ์ และให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์ในภาษาที่จะเรียนเป็นจำนวนมากพร้อมทั้งคำแปลในภาษาของตน จากนั้นจะให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์มาใช้โดยการแปลประโยคหรือบทความจากภาษาของตนเป็นภาษาที่เรียนหรือจากภาษาที่เรียนเป็นภาษาของตน วิธีการนี้ผู้สอนใช้วิธีการบรรยายโดยใช้ภาษาของผู้เรียน การวัดผลวัดจากความจำในกฎเกณฑ์ต่างๆ และการเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ มีการทดสอบโดยการแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง

1.2 วิธีการสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีการสอนแบบนี้เน้นการฟังและพูด ผู้เรียนได้รับการฝึกให้เชื่อมโยงคำและวลีเข้ากับความหมายโดยใช้ของจริง หรือการกระทำที่เป็นสื่อ เสนอความหมายโดยไม่ใช้วิธีการแปล การสอนแบบตรงเน้นการใช้ภาษาที่ต้องการเรียนเป็นสื่อในการสอนในห้องเรียน โดยผู้สอนจะพยายามให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในประโยคด้วยการเชื่อมโยงคำกับของจริง ผู้เรียนจะเป็นผู้สรุปกฎเกณฑ์ของภาษาด้วยตนเองหลังจากที่ได้รับการฝึกโครงสร้างของภาษาจากการฝึกพูด

1.3 วิธีการสอนโดยอาศัยการฟังและพูด (Audio-Lingual Method) วิธีการสอนแบบนี้เริ่มต้นได้รับความนิยมในประเทศสหรัฐอเมริกาสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ในการสอนภาษาต่างประเทศแก่ทหารอเมริกันที่จะไปปฏิบัติการในประเทศต่างๆ เป็นการสอนภาษาแบบแรกที่เกิดจากการศึกษาอย่างเป็นระบบทางภาษาศาสตร์และจิตวิทยา ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่กล่าวว่า การใช้ภาษาคือนิสัยอย่างหนึ่งของมนุษย์และมนุษย์จะเกิดนิสัยทางภาษานี้ได้ก็ต้องอาศัยการฝึกฝน โดยมีรางวัลและแรงเสริมเป็นตัวกระตุ้น ดังนั้นการสอนแบบนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะลอกเลียนลักษณะในการพูดภาษาแรกมาใช้ในการเรียนภาษาที่สอง จะเริ่มต้น

ด้วยการพูดก่อน โดยยังไม่ให้ผู้เรียนเห็นรูปเขียนของภาษา ผู้เรียนจะต้องเลียนแบบเสียงผู้สอนจนสามารถฟังเข้าใจ แล้วจึงเริ่มการฝึกอ่านและเขียน ทักษะการอ่านและเขียนได้รับการเน้นน้อยกว่าการฟังและพูด การเรียนเน้นให้มีการท่องจำบทสนทนา มีการฝึกรูปประโยคจนผู้เรียนสามารถภาษาถูกต้องโดยอัตโนมัติโดยไม่ต้องหยุดคิด มีการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างต่างๆ ทางภาษาของผู้เรียนและภาษาที่จะเรียนเพื่อหาโครงสร้างที่แตกต่างกันมาให้ผู้เรียนฝึกฝนเป็นพิเศษ บทเรียนส่วนใหญ่เริ่มต้นด้วยการสนทนา ภาษาที่ใช้ในการสนทนาเป็นภาษาที่ใช้พูดจริงๆ มีการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาคด้วย ผู้สอนสอนให้ผู้เรียนพูดตามและท่องบทสนทนาจนขึ้นใจ แล้วจึงมีการฝึกรูปแบบของประโยคโดยการฝึกตามแบบ (repetition drill) การฝึกโดยใช้วิธีเทียบแทน (substitution drill) การฝึกแบบเปลี่ยนแปลงรูปประโยค (transformation drill)

- 1.4 วิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Cognitive Theory) วิธีการสอนแบบนี้เริ่มต้นด้วยการพิจารณาผู้เรียน ไม่ว่าในด้านความรู้เดิม ความสามารถในการใช้ภาษา หรือวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษา แล้วจึงจัดการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด นอกจากนี้การเรียนการสอนยังคำนึงถึงเรื่องทัศนคติและบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วย การสอนเน้นความเข้าใจและวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากที่สุด ไม่ว่าในด้านไวยากรณ์ การสร้างรูปประโยคหรือการใช้คำศัพท์ต่างๆ ทั้งนี้ เพราะมีความเชื่อว่าความสามารถในการแสดงออกทางภาษาหนึ่ง (performance) จะเกิดขึ้นได้เองหลังจากผู้เรียนมีความรู้ในระบบของภาษานั้น (competence) การจัดการเรียนเริ่มจากการฝึกทักษะการอ่านและการฟังก่อน แล้วจึงตามด้วยทักษะการเขียนและการพูด บทเรียนเริ่มต้นด้วยการนำรูปแบบและโครงสร้างทางภาษามาให้ผู้เรียนวิเคราะห์ทำความเข้าใจ แล้วจึงนำรูปแบบและโครงสร้างที่ได้เรียนมาแล้วมาเสนอในเนื้อหาที่อ่านหรือฟัง

2. แนวการสอนที่เน้นเรื่องการสื่อความหมาย (Communicative Approach) ความสามารถในการสื่อความหมายนั้น นอกจากความสามารถด้านกฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว ยังมีความหมายรวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมด้วย นอกจากนี้การสอนภาษาควรจัดตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของผู้เรียนในการเรียนภาษานั้น เมื่อรู้จุดประสงค์แล้วก็จะทำให้สามารถมองสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม การเรียนการสอนภาษาจึงควรเปลี่ยนจากการเน้นเรื่องของกฎเกณฑ์ของภาษามาเป็นการเน้นความหมาย จึงทำให้เกิดการเรียนการสอนภาษาในรูปของหลักสูตรที่เน้นความหมาย (Semantic Syllabus) ขึ้น การจัดการสอนตามหลักสูตรที่เน้นความหมายนี้ทำให้เกิดหลักสูตรที่สำคัญอีก 2 แบบ คือ

2.1 หลักสูตรแบบ Situational (Situational Syllabus) หลักสูตรนี้สร้างขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนภาษาจากหลักสูตร โครงสร้างและไวยากรณ์ซึ่งไม่สามารถทำให้ผู้เรียนนำเอาภาษาที่ได้เรียนมาใช้ในสถานการณ์จริงได้ หลักสูตรแบบ Situational นี้เน้นที่ตัวผู้เรียน โดยจัดเลือกสถานการณ์ที่คิดว่าผู้เรียนจะต้องประสบในการใช้ภาษาแล้วจึงนำเอาภาษาที่ใช้ในสถานการณ์นั้นมาจัดสอน

2.2 หลักสูตรแบบ Notional (Notional Syllabus) เป็นหลักสูตรที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นหลัก ครอบคลุมทั้งสี่ทักษะ การสอนไม่ได้จัดเรียงอย่างมีลำดับก่อนหลังตามความยากง่ายของโครงสร้างและไวยากรณ์ Notional Syllabus มีชื่อเรียกอีกหลายอย่าง เช่น Functional Syllabus หรือ Situational - Functional Syllabus

นอกจากนี้อรุณี วิริยะจิตรา (2532: 78) ยังได้กล่าวถึงแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า มีองค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. กิจกรรม
2. เทคนิคการสอน
3. บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิธีการสอนตามแนวการเรียนการสอนภาษาที่สองนั้นมีหลายวิธีการ โดยในปัจจุบันแนวการสอนภาษาที่สองที่เน้นเรื่องการสื่อความหมาย (Communicative Approach) เป็นแนวการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ในการเลือกว่าจะใช้วิธีการสอนใดนั้นควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ การพิจารณาว่าวิธีการสอนแบบใดดีที่สุดนั้นจะเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง เพราะวิธีการสอนแต่ละวิธีก็มีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันไป การดึงลักษณะเด่นของวิธีการสอนภาษาที่สองแต่ละวิธีมาใช้ ประกอบกับการจัดกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียน อีกทั้งการจัดให้ผู้เรียนและผู้สอนมีบทบาทที่เหมาะสมจึงจะทำให้การเรียนการสอนภาษาสามารถดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้ได้

ก. สื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

Stevens (1980: 25-39) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนภาษาประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว สรุปความได้ว่า ควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์ และหนังสือต่างๆ ส่งไปให้ถึงมือผู้สอน รวมถึงมีห้องปฏิบัติการทางภาษาพร้อมผู้ชำนาญงานด้วย เป็นต้น

จำเนียร ศิลปะวานิช (2538: 70) กล่าวถึง ความสำคัญของสื่อการสอนไว้ว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่น และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นในตัวผู้เรียนตามที่คุณสอนต้องการก็คือ “สื่อการสอน” หรือ “สื่อการเรียนการสอน”

นอกจากนี้จำเนียร ศิลปะวานิช ยังได้ให้ความหมายของคำว่า “สื่อการสอน” ว่าหมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ เช่น กระดาน แผนภูมิ แผ่นภาพ ตำรา วารสาร หนังสือ หนังสือพิมพ์ สื่อด้านเทคโนโลยีใหม่ เช่น เทป สไลด์ โอเวอร์เฮด โปรเจคเตอร์ วีดีโอเทป ภาพยนตร์ เครื่องช่วยสอนชุดการเรียน (Module & Package) เป็นต้น สื่อการสอนเหล่านี้ ถ้ามีอยู่มากและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้การได้ทันที และผู้สอนใช้มากเพียงใดก็จะเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และประหยัดเวลา

สุรศักดิ์ ขำสิน (2539: 25) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสื่อการสอน ความว่า “สื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครูดถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจการเรียนการสอนได้ดีขึ้น เร็วขึ้น ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

เอคการ์ เคล (อ้างถึงในกิดานันท์ มลิทอง , 2540: 80-83) ได้จัดแบ่งสื่อการสอนโดยคำนึงถึงลักษณะของประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการใช้สื่ออย่างเป็นขั้นตอนจากการทำจริงหรือประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม ไปสู่ประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม ออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง ได้แก่ ของจริง สถานการณ์จริง
2. ประสบการณ์รอง ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องความเป็นจริง ซึ่งอาจเป็นของจำลอง หรือการจำลอง
3. ประสบการณ์นาฏกรรมหรือการแสดง ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร
4. การสาธิต
5. การศึกษานอกสถานที่
6. นิทรรศการ
7. โทรทัศน์
8. ภาพยนตร์
9. การบันทึกเสียง
10. ทักษะสัญลักษณ์ ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ เป็นต้น
11. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวหนังสือในภาษาเขียนและเสียงของคำพูดในภาษาพูด เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2540: 102-109) กล่าวถึง ประเภทของสื่อการสอนไว้ ดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย เช่น สิ่งพิมพ์ ของจริง ของตัวอย่าง แผนภูมิ แผ่นภาพ รวมถึงการศึกษานอกสถานที่
2. สื่อการสอนประเภทใช้เครื่องฉาย
 - 2.1 ประเภทเสนองานนิ่ง เช่น เครื่องฉายแผ่นทึบแสง สไลด์ เป็นต้น
 - 2.2 ประเภทเสนองานเคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ เป็นต้น
3. สื่อการสอนประเภทเครื่องเสียง เช่น วิทยุ แผ่นบันทึกเสียง เป็นต้น
4. สื่อเชิงโต้ตอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่
 - 4.1 วัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ บทเรียนการสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (CAI) เป็นต้น
 - 4.2 เทคนิควิธีการ ได้แก่ สื่อหลายมิติ (Hyper Media) และแผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (Interactive Video, Interactive Videodisc)

ฮัตตะ (八田, 2005: 10) กล่าวถึง การจัดหาสื่อการสอนว่า หมายถึง การหาสื่อที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียน เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงหรือพจนานุกรมต่างๆ การให้ข่าวสารเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นหรือภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งแนะนำว่าสื่อต่างๆ เหล่านั้นมีประโยชน์ต่อสิ่งที่กำลังเรียนอยู่อย่างไร

ศุภชัยนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551: 57- 58) ได้กล่าวถึง คำราและสื่อการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย สรุปความว่า คำราและสื่อการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างจากระดับอื่นๆ คือ ระบบอุดมศึกษาให้อำนาจก่อนข้างสูงแก่ผู้สอนในการเลือกใช้แบบเรียน คำราและสื่อการสอน เพียงกำหนดไว้ว่าต้องมีเนื้อหาครอบคลุมตรงตามคำอธิบายรายวิชา (Course Description) ในหลักสูตรเท่านั้น นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงปัญหาในการใช้คำราสำเร็จรูปในการเรียนการสอนว่า ไม่มีคำราสำเร็จรูปชุดใดที่สร้างขึ้นเพื่อกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เพราะผู้เรียนชาวไทยมีจำนวนน้อย คำราจำนวนมากผลิตขึ้นเพื่อผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่แทบทั้งสิ้น ดังนั้นคำอธิบาย โครงสร้างรูปประโยคและบริบทวัฒนธรรมในคำรา จะเอื้อต่อผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่เป็นสำคัญ ซึ่งไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวไทย อีกทั้งลำดับขั้นตอนของเนื้อหาอาจไม่ตรงกับหลักสูตรที่สถาบันใช้ ทั้งนี้ การผลิตคำราเองมีผลดี กล่าวคือ สามารถเรียบเรียงให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถาบันได้ รวมถึงมีการให้คำอธิบายเป็นภาษาไทย เป็นต้น

จะเห็นว่า สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นสื่อการสอนประเภทใดก็ตาม ข่อมจะมีหน้าที่และประโยชน์ในการใช้แตกต่างกันไป การเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ในการเรียน สถานการณ์ และผู้เรียน ข่อมจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น สนุกสนาน และบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งจำนวนและความพร้อมของสื่อการสอนก็เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากแม้สถาบันจะมีสื่อการสอนแล้วก็ตาม แต่หากสื่อการสอนนั้นมีจำนวนไม่เพียงพอให้ใช้ อยู่ในสภาพชำรุด เสียหาย หรือเก่า ไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ก็ไม่มีประโยชน์

ง. การวัดและการประเมินผล

พิชิต ฤทธิจัญญ (2545: 11-13) กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาว่า ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย

การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการตรวจสอบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จัดให้กับผู้เรียนนั้น ผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งจึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการวัด หากการวัดแต่ละครั้งไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัด ผลของการวัดก็จะไม่มีความหมายแต่ก่อให้เกิดความผิดพลาด

2. ใช้เครื่องมือมีคุณภาพ

แม้ว่าจะมีจุดประสงค์ในการวัดที่ชัดเจนเลือกเครื่องมือวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์แล้วก็ตาม แต่หากเครื่องมือขาดคุณภาพผลการวัดก็ขาดคุณภาพไปด้วย

3. คำนึงถึงความยุติธรรม

ครูต้องคำนึงถึงความยุติธรรมทุกครั้งที่ทำกรวัดและประเมินผลการศึกษา ต้องวัดและประเมินผลด้วยใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงหรืออคติ ตัดสินตามหลักวิชา

4. การแปลผลให้ถูกต้อง

การวัดและประเมินผลการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบคุณลักษณะนั้นๆ ดังนั้น การแปลผลที่ได้จึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ และวิธีการแปลความหมายเป็นสำคัญ พิจารณาตามหลักตรรกวิทยา ความสมเหตุสมผล ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการประเมินผลในครั้งนั้นว่าเป็นแบบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม นอกจากนี้ครูยังต้องมีความรู้ในมาตรการวัดและประเมินผลทางสถิติที่นำมาใช้ด้วย

5. ใช้ผลของการวัดและการประเมินผลให้คุ้มค่า

การวัดและการประเมินผลเป็นงานที่ต้องใช้พลังความคิด กำลังกาย เวลา และงบประมาณ หากผลการวัดที่ครูทำมานั้นใช้เพียงเพื่อตัดสินให้ผู้เรียนตกเท่านั้น นับว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า เนื่องจากผลการวัดและประเมินผลที่ได้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ได้อีก เช่น วินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู เป็นต้น

การวัดและประเมินผลทางภาษา

สมหวัง พิริยานูวัฒน์ (2526: 169) กล่าวถึง การประเมินผลการสอนภาษาว่าควรมี การประเมินผล 4 ด้าน ด้วยกัน ดังนี้

1. การประเมินถึงความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
2. การประเมินถึงความเพียงพอและการใช้ได้ของวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ
3. การประเมินถึงความสามารถในการทำให้วัตถุประสงค์บรรลุหรือความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ตลอดจนจุดเด่น จุดด้อยของการเรียนการสอน
4. การประเมินผลผลิตของการสอนหรือการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อตอบคำถามว่า ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ปรารถนาดังระบุไว้ใน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเพียงใด

ศรีวิไล พลมณี (2545: 171) กล่าวถึง การวัดและประเมินผลความสามารถทางภาษาว่า เป็นเรื่องยาก ผู้ที่สอบได้คะแนนสูงไม่ได้หมายความว่าผู้ใช้ภาษาในชีวิตจริงได้ดีเสมอไป ทั้งนี้ เนื่องจากภาษาที่ใช้สอนในห้องเรียนมีขอบเขตจำกัด เมื่อเทียบกับภาษาที่ใช้จริงในสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ข้อสอบที่มีลักษณะแม่นยำตรงในเนื้อหาอาจหย่อนคุณสมบัติในการทำนายผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานการณ์จริงที่นำภาษาไปใช้

อย่างไรก็ดี เมื่อกล่าวถึงการวัดและประเมินผล คนส่วนใหญ่มักคิดว่าเป็นการวัดผลการเรียนของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาที่เรียนมาน้อยเพียงใด แต่แท้จริงแล้วการวัดและประเมินผลไม่ได้เป็นการวัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่เพียงด้านเดียว แท้จริงแล้วยังเป็นการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ความเพียงพอและการใช้ได้ของวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ต่างๆ อีกด้วย การวัดและประเมินผลจึงเป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ โดย

ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ย่อมสะท้อนให้เห็นสภาพที่แท้จริงของการจัดการเรียนการสอนและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ดังนั้น นอกจากผู้สอนจะมีความรู้ในเนื้อหาที่สอน วิธีการสอนแล้ว ผู้สอนจึงควรมีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลร่วมด้วย

จ. การบริหารจัดการ

สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์ (2538: 15) ได้กล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวกับการจัดและบริหารงานใน การศึกษาที่ส่งผลการต่อการเรียนการสอน ได้แก่

1. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของ อุปกรณ์ในห้องเรียน เป็นต้น
2. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ
3. ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้สอน
4. ปัญหาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่สำหรับ บริการ เป็นต้น

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548: 30) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัด โครงสร้างการบริหารไว้ว่า ควรจัดให้เอื้อต่อ การดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประสานสัมพันธ์กันทุกฝ่ายทุกคน

ในส่วนของปัญหาด้านการบริหารจัดการระดับมหาวิทยาลัยของไทยนั้น ได้มีผู้กล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัยไทยเน้นการพัฒนาคณาจารย์ด้านการสอนและการวิจัยเป็นสำคัญ โดยไม่เน้นการ พัฒนาด้านการบริหารอุดมศึกษา ทั้งที่ความรู้ความเข้าใจงานอุดมศึกษามีลักษณะเฉพาะ (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2551: 32)

การบริหารจัดการมักถูกมองว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหารเท่านั้น แท้จริงแล้วแม้ว่าปัญหา การบริหารจัดการจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อการเรียนการสอน แต่ก็ใช้องค์ประกอบที่ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวม โดยจะเห็นว่าผู้บริหารควรมีความรู้ในการบริหาร จัดการ มีการบริหารจัดการอย่างมีระบบ มีการชี้แจงแนวคิด รวมถึงแนวทางในการบริหาร ประกอบกับมีการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน อีกทั้ง หากผู้บริหารใส่ใจให้การสนับสนุนปัจจัยในด้านต่างๆ ทั้งด้านห้องเรียน ความพร้อมของอุปกรณ์

ในห้องเรียน งบประมาณในการสนับสนุนผู้สอนและผู้เรียนไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึง งบประมาณในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ย่อมจะทำให้เกิดการประสานงานที่ดี อันจะส่งผลให้ ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความถึงพร้อมในด้านสิ่งแวดล้อมในการ เรียน อันจะทำให้เกิดการเรียนที่สัมฤทธิ์ผลต่อไป

2.2.3 ผู้เรียน

ผู้เรียนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่า แม้ผู้สอนจะมีความรู้ มีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี รวมถึงมีสื่อการสอนและ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมเพียงใดก็ตาม แต่หากผู้เรียนไม่ให้ความสนใจใฝ่หาความรู้ก็เป็นการยากที่จะทำ ให้การเรียนการสอนวิชานั้นๆ สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ โดยเฉพาะในการเรียน ภาษาต่างประเทศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของผู้เรียนในการฝึกฝนภาษานั้นๆ ร่วมด้วย

อัจฉรา วงศ์โสธร (2523: 39) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่จะทำให้การเรียนภาษาต่างประเทศ ประสบความสำเร็จไว้ว่า ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศขึ้นอยู่กับตัวแปรที่เกิดจากผู้เรียน หลายประการ นักวิจัยทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย ได้พบว่า ตัวแปรที่เกิดจากผู้เรียนเองมีอิทธิพล ต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ (Language Aptitude)

Rubin (1975 อ้างถึงใน ระวีวรรณ ไชยวสุ, 2531: 13-14) ได้กล่าวถึง การเรียนภาษาที่คิดว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนได้แก่

1. ความถนัด เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนแต่ละบุคคล ความถนัดทางภาษาจะทำให้ สามารถเรียนได้ดีขึ้น โดยต้องอาศัยการฝึกหัดบ่อยๆ
2. แรงจูงใจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แรงจูงใจที่เป็นเครื่องช่วยสนับสนุน ให้เกิดการเรียนรู้ และ แรงจูงใจที่เป็นเครื่องช่วยสนับสนุนให้เกิดความสมบูรณ์ ซึ่ง พบว่า แรงจูงใจในลักษณะหลังมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษา มากกว่าลักษณะแรก
3. โอกาสในการเรียน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่จะช่วย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่ได้เรียนมา

Rubin and Thomson (1982: 3) กล่าวว่า ผู้เรียนภาษาคือ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดใน กระบวนการเรียนภาษา การเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นผู้กระทำ

จำเนียร ทิลปวานิช (2538: 69) กล่าวถึง ความสำคัญของผู้เรียน สรุปความว่า ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอน เพราะหากไม่มีผู้เรียนแล้วการเรียนการสอนก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ การสอนที่ดีผู้สอนจึงควรพิจารณาถึงผู้เรียนด้วยว่า ผู้เรียนคือใคร เป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างไร เป็นต้น

องค์ประกอบด้านผู้เรียนนั้นมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบด้านอื่น แต่เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ปัจจัยภายในตัวผู้เรียนจึงนับเป็นตัวแปรที่ควรให้ความสนใจ ทั้งนี้ มีผู้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนภาษาประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนไว้ดังนี้

Stevens (1980: 25-39) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนภาษาประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สรุปความได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความเต็มใจที่จะเรียนมากน้อยเพียงใด กล่าวคือ ความกระตือรือร้นในการเรียนเป็นคุณสมบัติที่ยิ่งใหญ่ และเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยตัวผู้เรียนเอง ในทางตรงกันข้าม หากผู้เรียนขาดความเต็มใจที่จะเรียนแล้วมักจะพบกับความล้มเหลวในการเรียนภาษา
2. ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของการเรียนภาษากับชีวิตของเขามากเพียงใด กล่าวคือ ถ้าผู้เรียนสามารถหาเหตุผลหรือยอมรับเหตุผลในการเรียนภาษาต่างประเทศ ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง แต่ถ้าผู้เรียนไม่พบเหตุผลที่ยอมรับได้ก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในการเรียน
3. ในเรื่องการจัดการในด้านการเรียนการสอนและความต้องการทางด้านกายภาพ กล่าวคือ ผู้เรียนควรเรียนได้อย่างสบายใจ ไม่มีสิ่งรบกวน ไม่มีปัญหาเรื่องความเหนื่อย อุณหภูมิไม่ควรร้อนหรือหนาวเกินไป จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องไม่ควรมีมากเกินไป³ อีกทั้งระยะเวลาของการเรียน คือ ควรจัดการเรียนภาษาต่างประเทศมากขึ้นและเรียนในช่วงเวลาที่สั้นลง

³ Stevens ไม่ได้อธิบายว่า จำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมในการเรียนภาษาในแต่ละห้องนั้นควรมีจำนวนกี่คน ทั้งนี้ ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551:24) กล่าวไว้เกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมในห้องเรียนว่า ตามหลักการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ห้องเรียนควรมีจำนวนผู้เรียนประมาณ 10-20 คน ไม่ควรเกินกว่านั้น เพราะจะทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ

Naiman et al., (1987 อ้างถึงใน Cook, 1996: 103-105) ทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนเก่ง (Good Language Learner Strategies : GLLS) สามารถสรุปวิธีที่ทำให้เรียนเก่งได้ 6 วิธี ดังนี้

1. พยายามหาวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งบางคนอาจชอบฟังครูอาจารย์อธิบาย บางคนอาจชอบการอ่านหนังสือหรือฟังเทปอยู่ที่บ้าน
2. นำพาตนเองเข้าสู่กระบวนการเรียนและตอบสนองต่อโอกาสในการเรียนภาษา หรือ เสาะแสวงหาและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษา เช่น อ่านวารสารเกี่ยวกับภาษา พยายามหาโอกาสสื่อสารกับผู้ใช้ภาษาที่ตนกำลังเรียน สนทนาเรื่องในชีวิตประจำวันหรือสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นส่วนตัวกับเจ้าของภาษาที่เรียนอยู่
3. พัฒนาคำศัพท์และความสามารถในเรื่องหลักไวยากรณ์และการสื่อสาร ฝึกฝนภาษาที่กำลังเรียน เช่น หาโอกาสพูดกับเจ้าของภาษาและรู้จักปฏิบัติตอบสนองของเจ้าของภาษาที่มีต่อการใช้ภาษาของผู้เรียน
4. พยายามหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนภาษาเพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน
5. พัฒนาภาษาที่สองของตนด้วยวิธีการเรียนที่พิเศษกว่าอย่างอื่น คิดอยู่เสมอว่าภาษาที่เรียนมีระบบและกฎเกณฑ์ อาจจะนำความเหมือนหรือความต่างของภาษามาเปรียบเทียบกัน
6. ปรับบุคลิกภาพของตนเองให้เข้ากับการเรียนภาษาที่สอง หากความรู้และศึกษาการใช้ชีวิต สังคมวัฒนธรรมของคนในภาษาที่เรียนอยู่ เช่น เน้นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษามากกว่าความถูกต้องทางไวยากรณ์ ไม่เขินอายในการพูดสื่อสาร

สมยศ เม่นแฉ่ม (2543: 138) เสนอแนะวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศให้ได้ผลดีว่าผู้เรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ชอบภาษาต่างประเทศที่เรียน
2. มีเจตนาจริงจังแน่วแน่ที่จะเรียน
3. มั่นใจในตัวเอง
4. ชอบครูผู้สอน
5. บรรยากาศห้องเรียนเหมาะสม
6. พร้อมที่จะฝึกฝนด้วยตนเอง เพราะภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึก
7. ไม่ห่อเหี่ยวต่อความยุ่งยากในกฎเกณฑ์ของภาษา
8. สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

9. ตัดสินใจเรียนและเรียนให้เต็มที่
10. การเรียนภาษาต้องมีการแสดงออก แสดงความเข้าใจและร่วมมือกับผู้อื่น
11. กำหนดวิธีการเรียนด้วยตนเอง
12. ใช้สมองซีกขวามากกว่าซีกซ้ายในการเรียนภาษา
(สมองซีกซ้าย-วิเคราะห์-รับเข้า-ส่งออก สมองซีกขวา-รับผลรวมของภาษาทั้งหมด
ส่งออกไปเพื่อการสื่อสาร)
13. พยายามคิดเป็นภาษาที่เรียน โดยไม่ต้องคิดเป็นภาษาแม่
14. ถือว่าข้อผิดพลาดเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขต่อไป ไม่ต้องอาย
15. สวมบทบาทเป็นภาษาในภาษานั้นๆ ทั้งกริยาท่าทาง วัฒนธรรม
16. การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน จึงต้องมีทัศนคติที่ดีต่อคนพวกนั้น
17. ขบวนการเรียนเหมือนกับการเล่นเกม เมื่อชนะหมายถึงการสื่อสาร ได้ตรงกับ
สถานการณ์
18. ภาษาไม่เกี่ยวกับIQ ทุกคนเรียนภาษาได้ ถ้าคุณออกเสียงได้ ตาคี หุคิ ได้ยินเสียง และ
ถ้าคุณมีความสามารถในเชิงสื่อสารระหว่างบุคคลก็จะทำให้สามารถเรียนภาษานั้นๆ
ได้ดียิ่งขึ้น
19. การเรียนภาษาเหมือนการว่ายน้ำ คือ ต้องกระโดดลงในน้ำและว่ายน้ำตามวิธีที่ครูสอน
แต่ถ้ายืนอยู่ที่ขอบสระ โดยไม่ได้โดดลงไปก็จะว่ายน้ำไม่เป็น
20. การเรียนภาษาต้องฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน และต้องเพิ่มพูนคำศัพท์ที่เป็นประโยชน์ใน
การฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งผู้ที่รู้คำศัพท์ในภาษานั้นๆ มากย่อมเก่งกล้าอย่างแน่นอน

ฮัตตะ (八田, 2005: 10) กล่าวถึงอุปสรรคในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน สรุปความว่า
ความตื่นเต้นหรือความกังวลนั้นเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเรียนและทำให้ผู้เรียน ไม่อยากเรียน
อีกทั้งควรคำนึงถึงด้วยว่าผู้เรียนนั้น ไม่ได้เป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว ในขณะที่เดียวกัน
ผู้เรียนอาจเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่กำลังกังวลเกี่ยวกับหนทางในอนาคต หรืออาจเป็น
พนักงานบริษัทที่ต้องรับผิดชอบงานหนักก็เป็นได้

Krashen (1976, 1981, 1985 อ้างถึงใน ชะ โกะตะ 迫田, 2006: 42-45) กล่าวถึง ทฤษฎีเครื่อง
กรองกันความรู้สึก (情意フィルター仮説: The Affective Filter Hypothesis) ไว้ว่า การที่ผู้เรียน
สามารถรับข้อมูลเข้าได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ล้วนเป็นอิทธิพลจากแรงจูงใจและความมั่นใจ
กล่าวคือ หากผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ขาดความมั่นใจ รวมถึงอยู่ในสภาพที่กังวล ไม่สบายใจแล้วจะ

เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเหล่านี้ เรียกว่า เครื่องกรองกันความรู้สึก (情意フィルター)

กิจจา คำแหง (2550: 15) กล่าวถึงกลวิธีในการเรียนภาษาว่าเป็นกลวิธีที่ใช้ป้อนข้อมูลเข้า หรือหาข้อมูลเพื่อป้อนเข้าให้ตัวผู้เรียน หรือผู้เรียนหากกลวิธีหรือวิธีการที่จะนำข้อมูลป้อนเข้าตัวเอง ซึ่งกลวิธีในการเรียนนั้นมีความแตกต่างกับกลวิธีเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้ข้อมูลหรือ ความรู้ที่มีอยู่ นำไปใช้ในการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียน นับเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่ง กล่าวคือ นอกจากผู้เรียนจะต้องมีความสนใจในภาษาที่ตนเรียนแล้ว ผู้เรียนยังต้องใช้เวลาในการฝึกฝน รวมถึง ความกล้าที่จะซักถาม ผู้สอนหากเกิดข้อสงสัย กล้าแสดงออก และมีความมั่นใจในการใช้ภาษา กล้าที่จะนำความรู้ที่ตนได้ ศึกษาไปฝึกใช้ในห้องเรียน อีกทั้งยังต้องรู้จักค้นหาวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ประกอบกับมีแรงจูงใจในการเรียน สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษานั้นๆ

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น

ผู้วิจัยได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

2.3.3 ข้อสังเกตบางประการจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของ เจแปนฟาวน์เดชันและอาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น ในอดีตของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

ปิยะจิต ทาแดง (2524: 127-142) ทำการศึกษา “ปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย: กรณีตัวอย่าง คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. 2509 - พ.ศ. 2523” ผลการสำรวจพบว่าการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยมีปัญหา โดยสามารถแบ่งปัญหาออกเป็น 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร

- 1.1 การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในช่วงแรก นิสิตไม่มีโอกาสในการเลือกวิชาเรียน ต้องเรียนในรายวิชาที่ภาคจัดให้ แม้ออมอาจจะให้โอกาสนิสิตในการเลือกเรียนมากขึ้น แต่กลับพบปัญหาเวลาเรียนทับซ้อนทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่ต้องการเรียนจริงๆ ได้ ต้องเลือกเรียนในรายวิชาอื่นแทน ทำให้นิสิตเรียนเนื้อหาไม่ต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพนิสิต
- 1.2 ผู้สอนเพิ่มชั่วโมงสอนเองด้วยเห็นว่านิสิตมีเวลาเรียนน้อย ในขณะที่ผู้สอนบางท่านจัดการเรียนการสอนตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาความสามารถของผู้เรียนไม่เท่ากัน
- 1.3 การกำหนดรายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือกยังไม่เหมาะสม
- 1.4 สังเขปรายวิชา⁴ ในแต่ละรายวิชากว้างเกินไป ผู้สอนสามารถตีความได้หลากหลาย เมื่อเปลี่ยนผู้สอนจึงทำให้เนื้อหาที่สอนมีความแตกต่างกัน ทำให้ขาดมาตรฐาน

2. ปัญหาด้านผู้สอนและวิธีการสอน

- 2.1 อาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นที่รัฐบาลญี่ปุ่นส่งมาช่วยมีคุณสมบัติไม่ตรงตามความต้องการ อาจารย์พิเศษหรืออาสาสมัครชาวญี่ปุ่นมักเป็นแม่บ้าน แม้จะมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นแต่ไม่ได้ศึกษาด้านการสอนมาโดยตรง
- 2.2 อาจารย์ชาวญี่ปุ่นกับนิสิตสื่อสารไม่ตรงกัน อาจารย์ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการอธิบายแต่นิสิตไม่เข้าใจ อาจารย์พูดเร็วจนจับใจความไม่ได้
- 2.3 อาจารย์ชาวไทยเน้นเนื้อหาไม่เน้นทักษะ ในขณะที่อาจารย์ชาวญี่ปุ่นเน้นการฝึกทักษะมาก แต่เนื้อหาน้อย
- 2.4 อาจารย์ไม่กำหนดหัวเรื่องในการสอนให้แน่นอนทำให้ผู้เรียนไม่ทราบแนวทาง
- 2.5 อาจารย์สอนไม่เต็มที่ ขาดความเอาใจใส่ ไม่ตรวจงานและส่งคืนนิสิตตามเวลา

3. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

- 3.1 เกี่ยวกับตำราเรียน
 - 3.1.1 ตำราเรียนมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับหลักสูตร
 - 3.1.2 ตำราผลิตขึ้นเพื่อใช้สอนชาวต่างชาติที่เข้าไปศึกษาในประเทศญี่ปุ่น จึงทำให้เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับผู้เรียนซึ่งอยู่ในประเทศไทย
 - 3.1.3 เนื้อหาบางเรื่องไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับปัจจุบัน เน้นเนื้อหาประเทศญี่ปุ่นมากเกินไป ส่วนใหญ่ไม่มีคำอธิบาย ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถ

⁴ คือ Course Description บางครั้งใช้คำว่า คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาได้ด้วยตนเอง ขาดแบบฝึกหัด ไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.1.4 ตำรามักเน้นทักษะด้านการอ่าน ไม่เน้นการเขียน

3.1.5 ตำราบางเล่มมีเนื้อหายากเกินไป ไม่ต่อเนื่องกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

3.2 เกี่ยวกับ โสตทัศนูปกรณ์

3.2.1 การบริการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ยังไม่ดี โสตทัศนูปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่มีงบประมาณซื้อโสตทัศนูปกรณ์

3.2.2 ห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ และไม่เปิดให้ผู้เรียนเข้าไปใช้ในเวลาที่ว่าง

3.2.3 ผู้เรียนไม่สามารถอิมเทปหรือซีดีไปฟังได้ อีกทั้งไม่มีเทปฝึกทักษะการฟัง นอกเหนือจากเทปบทเรียน รวมถึงไม่มีเทปฝึกทั้งการพูดและการฟัง

3.2.6 ไม่มีสื่อการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน

4. ปัญหาด้านผู้เรียน

4.1 นิสิตที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเพราะมีพื้นฐานความรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ไม่ดี

4.2 นิสิตเลิกเรียนภาษาญี่ปุ่นกลางคัน เนื่องจากพบว่ายากกว่าที่คิด

4.3 นิสิตเรียนเพื่อให้จำนวนหน่วยกิตครบตามที่บังคับเท่านั้น จึงขาดความกระตือรือร้นและไม่สนใจเรียน

5. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

5.1 ไม่มีเวลาวัดและประเมินผล ทำให้จัดการวัดและประเมินผลได้เพียงครั้งเดียวคือปลายภาคเรียน

5.2 ข้อสอบเน้นความจำมากเกินไป จำนวนข้อสอบไม่เหมาะสมกับเวลาในการสอบและไม่มีมาตรฐานในการวัดผล

ฮอนนะ และ ทะกะเอะมิตะ (本名・竹下, 1994) ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในทวีปเอเชีย กรณีศึกษาแบบสอบถามที่ประเทศไทย” (アジアのなかの日本語教育：現状と課題—タイ国王での調査から—) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น 113 คน นักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มูลนิธิญี่ปุ่นกรุงเทพฯ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ) จำนวน 117 คน และชาวญี่ปุ่นที่ทำงานร่วมกับชาวไทยในบริษัทญี่ปุ่น (รวมถึงบริษัทร่วมทุนกับประเทศญี่ปุ่น) จำนวน 12 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น

โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจสูง ทั้งนี้ได้แบ่งความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ความพึงพอใจต่อตำราที่ใช้ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจสูง

1.2 ความพึงพอใจต่อเนื้อหาในห้องเรียน ผู้เรียนจำนวนร้อยละ 50 ตอบว่าเข้าใจง่าย

ผู้เรียนมีจำนวนชั่วโมงเรียนในชั้นเรียนเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 3.5 ชั่วโมง และหลังจากจบหลักสูตรนี้แล้วผู้เรียนร้อยละกว่า 60 มีความต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อไป

2. แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

พบว่าผู้เรียนร้อยละ 55 คิดว่าได้เปรียบในการทำงาน ร้อยละ 43 มีความสนใจในประเทศญี่ปุ่น ร้อยละ 41 ชอบเรียนภาษา

3. เป้าหมายในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ผู้เรียนร้อยละ 70 ตอบว่าเพื่อใช้ในการทำงาน ร้อยละ 28 ตอบว่า เพื่อเข้าใจประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น และร้อยละ 24 ตอบว่า เพื่อใช้ในการศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น

ด้านทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุดคือ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ

4. การติดต่อกับชาวญี่ปุ่นและประเทศญี่ปุ่น

ผู้เรียนร้อยละ 40 ตอบว่าเคยไปประเทศญี่ปุ่น ผู้เรียนร้อยละ 98 ตอบว่านอกเหนือจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่นแล้วเคยสนทนากับชาวญี่ปุ่น โดยชาวญี่ปุ่นที่เคยสนทนาด้วยเป็นนักเรียน นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจ ผู้เรียนร้อยละ 93 ตอบว่าหลังจากนี้อยากไปประเทศญี่ปุ่น

วิธีการที่ผู้เรียนรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ผู้เรียนตอบว่า จากการเรียนในห้องเรียน หนังสือ โทรทัศน์ นิตยสาร การติดต่อกับชาวญี่ปุ่น เป็นต้น

จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ชาวญี่ปุ่นที่ทำงานร่วมกับชาวไทยในบริษัทญี่ปุ่น พบว่า ในการจ้างงานนั้นเงื่อนไขอันดับแรกของบริษัทใช้ในการพิจารณาไม่ใช่ความสามารถด้านภาษา แต่เป็นความสามารถในสาขาที่ผู้เรียนจบการศึกษามา อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นก็เป็นที่ยอมรับมากกว่าผู้ที่ไม่สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ ทั้งนี้ ผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นก็อาจไม่ได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นเสมอไป บริษัทจำนวนหนึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ที่เห็นว่าหากมีพนักงานที่สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ก็จะสะดวก

มะรุซุอิ, ทิคะมูระ และ วรวิฑู (松井・北村・Voravudhi, 1999: 139-142) ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย สรุปความว่า

1. ขนาดของกลุ่มเรียนและจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ไม่เฉพาะแต่จำนวนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาเท่านั้นที่มีขนาดของกลุ่มเรียนที่ใหญ่คือ ประมาณ 40-50 คน แต่ขนาดของกลุ่มเรียนในมหาวิทยาลัยก็มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วยเช่นกัน ขนาดของกลุ่มเรียนที่ใหญ่ส่งผลให้การฝึกใช้ภาษาในห้องเรียนเป็นเรื่องยาก
2. จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอ ไม่มีผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้สอน ประกอบกับผลตอบแทนค่อนข้างน้อย
3. ภาระงานของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยมีมาก กล่าวคือ นอกจากภาระงานในสถาบันแล้ว ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยยังเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาหรือสถาบันศึกษาของเอกชนอีกด้วย
4. สื่อการสอนของประเทศญี่ปุ่นมีราคาแพงและหายาก
5. แม้ว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นจะสามารถยืมสื่อการสอนใหม่ๆ ได้จากมูลนิธิญี่ปุ่นกรุงเทพฯ อีกทั้งสื่อการสอนจำนวนมากของสถาบันก็ได้รับมาจากการบริจาค แต่สื่อการสอนเหล่านั้นกลับถูกเก็บไว้และไม่ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่หรือถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ นอกจากการบริจาคสื่อการสอนต่างๆ ให้แก่สถาบันแล้ว การแนะนำวิธีการใช้สื่อต่างๆ เหล่านี้ยังไม่มีประสิทธิภาพยังเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการในการฝึกอบรมผู้สอนด้วย

ฮนนะ และ ซะกะโมะโตะ (本名・岡本, 2000) ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย” โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์คำถามในแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง “สภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในทวีปเอเชีย กรณีศึกษาแบบสอบถามที่ประเทศไทย” (アジアのなかの日本語教育：現状と課題—タイ国王での調査から—) ที่ทำในปี ค.ศ. 1994 ในครั้งนี้จำนวนผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 304 คน อายุเฉลี่ย 21.1 ปี ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นอยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ระยะเวลาในการเรียนภาษาญี่ปุ่น คือ ตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 14 ปี ในจำนวนนี้มีผู้ที่สอบผ่านการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) ระดับ 1 แล้ว และกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นพนักงานบริษัท จำนวน 54 บริษัท เป็นบริษัททั้งที่อยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น

1.1 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อตำรา จำนวนผู้เรียนที่ตอบว่าค่อนข้างพอใจมีสูงขึ้นกว่าผลการสำรวจในปี ค.ศ. 1994

1.2 ความพึงพอใจต่อเนื้อหาในห้องเรียน ผู้เรียนจำนวนเกินกว่าร้อยละ 50 ตอบว่า ก่อนข้าง
เข้าใจยาก (ผลการสำรวจในปี ค.ศ. 1994 ผู้เรียนจำนวนร้อยละ 50 ตอบว่าเข้าใจง่าย)

2. แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

พบว่าผู้เรียนจำนวนมากตอบว่าได้เปรียบในการทำงานและสนใจในวัฒนธรรม ทั้งเกม
การ์ตูน แต่ในอีกด้านหนึ่งความสนใจด้านวัฒนธรรม ด้านการชงชา (茶道) วิถีแห่งนักรบ
(武道) กลับไม่เป็นแรงจูงใจมากนักในการเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่น

4. เป้าหมายในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

พบว่าผู้เรียนในมหาวิทยาลัย มุสึนิชิญี่ปุ่น ผู้เรียนของสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
(สสท.) ซึ่งเป็นพนักงานบริษัท มากกว่าร้อยละ 60 ตอบว่า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงานที่ประเทศไทย
สิ่งที่อยากในการเรียนภาษาญี่ปุ่น ผู้เรียนตอบว่า คันจิและไวยากรณ์

ด้านทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ทักษะการพูด การฟัง การเขียนและ
การอ่าน ตามลำดับ (ในลำดับที่ 3, 4 มีการเปลี่ยนแปลงจากผลการสำรวจในปี ค.ศ. 1994)

ในแต่ละทักษะผู้เรียนมุ่งหวังที่จะเรียนถึงระดับใด ผู้เรียนร้อยละกว่า 50 ตอบว่า อยากเรียน
ทักษะการพูดและการฟังให้ถึงระดับสูง (上級) สำหรับทักษะการอ่านและการเขียน ผู้เรียน
จำนวนประมาณร้อยละ 50 ตอบว่า อยากเรียนให้ถึงระดับกลาง (中級) เท่านั้น

จากผลการวิจัยของฮอนนะ และ ซะกะโมะโตะ (本名・岡本) ซึ่งพบว่า ผู้เรียนคิดว่าการ
เรียนภาษาญี่ปุ่นจะทำให้ได้เปรียบในการเข้าทำงานในบริษัทญี่ปุ่น แต่แท้จริงแล้วกลับไม่เป็น
เช่นนั้น จึงกล่าวได้ว่าความมุ่งหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นกับความต้องการของบริษัทไม่สอดคล้อง
กันนัก ทั้งนี้ สาเหตุอาจเพราะระดับความสามารถของผู้เรียนไม่เหมาะสมและ/หรือฐานะทาง
เศรษฐกิจของบริษัทญี่ปุ่นไม่เอื้ออำนวยก็เป็นได้

ศุวพรรณ ครุฑเมือง (2544) ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษา
วิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทย” ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น
ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 ในมหาวิทยาลัย จำนวน 12 แห่ง จำนวน 424 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยในด้านอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น
10 อันดับแรก พบว่า

1. ผู้เรียนมักตื่นเต้น ประหม่า อึดอัดขณะที่แสดงความคิดเห็นหรือพูดคุยกับเจ้าของภาษา
2. ผู้เรียนไม่ค่อยมีความมั่นใจในเรื่องการใช้ภาษาญี่ปุ่นเกรงว่าจะพูดผิดจึงไม่กล้าพูด
3. ไม่ค่อยมีโอกาสดูได้ใช้ภาษาญี่ปุ่น
4. มีสมาธิในการอ่านหนังสือสั้น
5. สามารถเขียนอ่านคันจิได้จำนวนน้อย

6. ไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของเจ้าของภาษา
7. ไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือเพราะมีเหตุผลบางประการ
8. อ่านแล้วเข้าใจแต่อธิบายคนอื่นไม่ได้
9. ไม่อยากอ่านหนังสือเรียน
10. ฟังคำอธิบายแล้วสรุปใจความสำคัญไม่ได้

ผลการศึกษา “พฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยไทย” ของสุพรรณ ครุฑเมือง ที่แสดงให้เห็นอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นข้างต้นนั้นสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนนั้น มีบางช่วงบางเวลาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกังวล ตื่นเต้น จนไม่สามารถมีสมาธิจดจ่อกับการเรียนได้ และหากผู้สอนสามารถเข้าใจว่ากิจกรรมใดที่สร้างความกังวลให้ผู้เรียน และปรับปรุงให้การการสอนภาษาญี่ปุ่นดำเนินต่อไปโดยที่ผู้เรียนอย่างปราศจากตื่นเต้น กังวลแล้ว พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่นของตน ย่อมจะส่งผลให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ความตื่นเต้นและกังวลจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของผู้เรียน แต่หากการจัดการเรียนการสอนนั้น ปราศจากความตื่นเต้นกังวลอย่างสิ้นเชิงก็อาจกลายเป็นการจัดการเรียนการสอนที่น่าเบื่อ จนทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นก็เป็นได้

สถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติ (2546) (The National Institute of Japanese Language, 2003) ทำการสำรวจเรื่อง “วิธีการและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย (กรุงเทพฯ) พ.ศ. 2544” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบทิศทางของวิธีการและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตามสภาพที่เป็นจริง อันจะทำให้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นต่อไป ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันการสอนภาษาญี่ปุ่นในเขตกรุงเทพฯ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม จำนวนประชากร แบ่งออกเป็น ผู้เรียน 6,035 คน ผู้สอน 214 คน จาก 77 สถาบัน (มหาวิทยาลัย 16 แห่ง สถาบันราชภัฏ 6 แห่ง โรงเรียนเทคนิค 11 แห่ง โรงเรียนมัธยมปลาย 41 แห่ง และสถาบันอื่น 3 แห่ง) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น เพราะสนใจในภาษาญี่ปุ่น และเป็นประโยชน์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน เนื่องจากไม่มีคู่สนทนาที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น และความสามารถภาษาญี่ปุ่นของตนเองไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่จะดูหรือฟัง สิ่งที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่น นอกชั่วโมงเรียน ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือการ์ตูน ละคร ตามลำดับ ผู้เรียน

ส่วนใหญ่ใช้ตำราเรียนนอกชั่วโมงเรียนเพื่อท่องจำ ค้นหาความหมายของคำ และทำแบบฝึกหัด ตามลำดับ

2. เกี่ยวกับผู้สอนพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี และ 40-49 ปี ส่วนใหญ่เคยไปประเทศญี่ปุ่นมาแล้ว โดยเป็นการไปเพื่อศึกษาต่อและอบรมการสอนภาษาญี่ปุ่น มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ตั้งแต่ 3 ปี แต่ไม่ถึง 20 ปี ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยประมาณครึ่งหนึ่งมีประสบการณ์ในการสอนวิชาอื่นด้วย ในสถาบันการศึกษาระดับกลาง⁵ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยร้อยละ 57.1 และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นร้อยละ 62.5 มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาญี่ปุ่น

เหตุผลในการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยในสถาบันการศึกษาระดับกลางตอบว่า เพราะเป็นนโยบายของโรงเรียน หรือรัฐบาล สนใจภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอ ตามลำดับ ส่วนผู้สอนในสถาบันระดับสูง⁶ นั้นสอนเพราะชอบการสอน สำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น และอยากใช้ความรู้ของตนเอง ตามลำดับ สำหรับเหตุผลในการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น ในสถาบันการศึกษาระดับกลาง คือ ตอบสนองความต้องการด้านภาษาญี่ปุ่น ส่วนผู้สอนในสถาบันระดับสูงนั้น สอนเพราะสนใจภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น อยากทำงานในต่างประเทศ มีคนแนะนำ อยากเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นต้น ผู้สอนส่วนใหญ่ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีประสบการณ์ฝึกอบรมภาษาญี่ปุ่น

3. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนใช้ตำราที่มีอยู่แล้ว เทปบันทึกเสียง และเอกสารแผ่นประกอบการสอน ตามลำดับ สื่อการสอนที่ผู้สอนใช้ ได้แก่ รูปถ่าย นิตยสาร วิดีโอ หนังสือ เทปบันทึกเสียงและ ซีดี บทความหนังสือพิมพ์และการ์ตูน ตามลำดับ อุปกรณ์ที่ใช้ในชั่วโมงสอนพบว่า ผู้สอนใช้เทปบันทึกเสียง วิดีโอ โอเวอร์เฮด โปรเจคเตอร์ ตามลำดับ การใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั่วโมงสอนพบว่า ผู้สอนใช้คำทักทาย อ่านเรื่องราวหรือประโยคตัวอย่าง และออกคำสั่ง ตามลำดับ

⁵ สถาบันการศึกษาระดับกลาง หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เทียบเท่ากับโรงเรียนมัธยมปลายของญี่ปุ่น (การศึกษาในระดับกลางคัน ครั้งหลัง)

⁶ สถาบันการศึกษาระดับสูง หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เทียบเท่ากับโรงเรียนวิชาชีพเฉพาะด้านในระดับมัธยมปลาย วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัยของญี่ปุ่น

จากงานวิจัยของปิยะจิต ทาแดง และงานวิจัยของสถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติ มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่น ที่พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีวุฒิการศึกษาในสาขาอื่นที่ไม่ใช่สาขาภาษาญี่ปุ่น และจะเห็นได้ว่าปัญหานี้เป็นปัญหาที่ดำเนินเรื่อยมาตั้งแต่อดีต

สมพร โกมารทิต (2548) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น” กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น และผู้สอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและในประเทศญี่ปุ่น

ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย เน้นการสอนไวยากรณ์ และโครงสร้างภาษา หลักสูตรเป็นแบบเน้นโครงสร้างไวยากรณ์ ใช้รูปแบบการสอนบรรยาย สอนแบบซักถามและทบทวนเป็นหลัก ใช้วิธีการสอนแบบให้รู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา ใช้ภาษาอื่นช่วยสื่อสารและให้อ่านแล้วแปลความ ไม่ค่อยมีกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนที่หลากหลาย ไม่ค่อยใช้อุปกรณ์และสื่อประกอบการสอน นิยมวัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์

ผู้สอนส่วนใหญ่จบสาขาภาษาญี่ปุ่น แต่ไม่มีวุฒิการสอน ปัญหาของผู้สอนคือไม่มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอน และขาดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์สอนที่ตรง

ฮัตตะ (八田, 2008) ได้กล่าวถึงการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไว้ สรุปความว่า สิ่งที่สำคัญสำหรับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

1. พยายามเหนี่ยวรั้งอาจารย์ชาวไทยไว้

- 1.1 การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ให้สูงขึ้น (ทั้งด้านการอบรม การวิจัยและระดับการศึกษา)
- 1.2 ความสอดคล้องของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

2. ความสัมพันธ์กับประเทศญี่ปุ่น

- 2.1 การสนับสนุนด้านการวิจัย การแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิจัย
- 2.2 การศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านธุรกิจ ภาษาญี่ปุ่นสำหรับช่างเทคนิค

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

อินะบะ (稲葉, 2001) ได้ทำการศึกษา “การศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” (北部タイ中等教育機関における日本語教育) โดยทำการศึกษาใน 8 จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ และน่าน โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 237 โรงเรียน ทั้งนี้ได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา
 2. ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น (โดยเฉพาะ โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่น)
- จากการศึกษาของอินะบะ ทำให้ทราบปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ ดังนี้

1. ปัญหาด้านอุปกรณ์ ไม่มีสื่อการสอน ไม่มีเครื่องเล่นเทป
2. ปัญหาด้านวิธีการสอน ไม่รู้ว่าจะสอนไวยากรณ์อย่างไร
3. ปัญหาด้านผู้สอน ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ
4. ปัญหาผู้เรียน ผู้เรียนไม่อยากเรียน มาสาย
5. ปัญหาความสัมพันธ์ของคน ความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสาขาวิชา
6. ปัญหาการบริหารจัดการ จำนวนผู้เรียนต่อห้องมาก จำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไป หรือน้อยเกินไป

ฉิมะดะ, ชุสุกิ และ ทซุเนะบุกะ (嶋田・鈴木・常深, 2002) ได้ทำการสำรวจปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย จากผู้เข้าร่วมสัมมนาชมรมครูภาษาญี่ปุ่นในครั้งที่ 32 โดยกล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาจำนวนผู้เรียนมาก
2. ปัญหาการเรียนสนทนาจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ (会話の授業のマンネリ化)
3. ปัญหาการขาดเรียนและเข้าเรียนสาย
4. ปัญหาความสัมพันธ์ของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น

นอกจากนี้ฉิมะดะ, ชุสุกิ และ ทซุเนะบุกะ (嶋田・鈴木・常深) ยังได้กล่าวถึงผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่เข้าร่วมชมรมครูภาษาญี่ปุ่นภาคเหนือไว้ว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยและเป็นผู้สอนที่เพิ่งสอนภาษาญี่ปุ่นไม่นาน

ดิษิตา รากะรินทร์ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย อาจารย์ นิสิตชั้นปี 1-4 และบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยนเรศวรที่สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2541- 2543 รวมทั้งผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า

1. นิสิตมีความพึงพอใจและกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย แต่ไม่ค่อยมีการทบทวนบทเรียน และเตรียมบทเรียนมาล่วงหน้า
2. อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
3. แหล่งค้นคว้า จำนวนหนังสือ ตำรา และวารสารภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ควรมีงบประมาณในการจัดซื้อเพิ่มมากขึ้น
4. ด้านผลผลิต พบว่า ความสามารถด้านการฟังของบัณฑิตอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ บัณฑิตไม่สามารถฟังการอธิบาย หรือการบรรยายเกี่ยวกับงานและการประชุม หรือสัมมนาซึ่งเป็นการพูดที่ใช้ประโยคยาวๆ ได้ ส่วนความสามารถด้านทักษะการอ่านของบัณฑิตนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ สามารถอ่านได้เพียงบันทึกข้อความสั้นๆ

เอนก กิมสุวรรณ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มที่มาจากส่วนการผลิต คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน และกลุ่มที่มาจากส่วนการใช้ คือ นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ลูกจ้างพนักงาน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1, 486 คน

ข้อมูลพื้นฐานแสดงให้เห็นว่า มีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตภาคเหนือ 8 ภาษาด้วยกัน คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาจีน ภาษาพม่า และภาษาเวียดนาม

ผลการสำรวจด้านความพึงพอใจในความสามารถทางภาษาต่างประเทศ กรณีภาษาญี่ปุ่น พบว่า นายจ้างหัวหน้างาน และผู้ประกอบอาชีพอิสระ พอใจในความสามารถด้านการฟัง ร้อยละ 5.9, การพูดร้อยละ 4.3, การอ่าน ร้อยละ 3.2, การเขียน ร้อยละ 3.2, การแปลและการล่าม ร้อยละ 2.7 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยที่สุด และยังพบว่าทักษะที่ไม่ถนัดของผู้เรียนทุกกลุ่มคือทักษะการพูด และเมื่อนำทักษะภาษาต่างประเทศของผู้สอนมาร่วมพิจารณาด้วย พบว่า ทั้งผู้สอนและผู้เรียนในเกือบทุกระดับการศึกษาไม่ถนัดทักษะการพูด และส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุงทักษะการพูด ทั้งนี้ ทำให้เห็นได้ว่าการจะให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้นั้น

ยังเป็นสิ่งที่จะทำให้เป็นจริงได้ยาก ทั้งนี้ เอนก กิมสุวรรณ ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านทักษะการพูดไว้ว่า สิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านทักษะการพูดของผู้เรียนได้นั้น ควรมีกิจกรรมเสริมทักษะและพฤติกรรมในการเรียนและการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนเอง

ในด้านพฤติกรรมการเรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้นไม่ต่างจากพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอกชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย ไม่รู้จักการเรียนรู้อย่างด้วยตนเอง และมีความเป็นไปได้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วจะไม่แสวงหาความรู้ภาษาต่างประเทศนั้นเพิ่มเติม

เอะบิสะระและคณะ (海老原ほか, 2008) ได้ทำการสำรวจเชิงสถิติเกี่ยวกับการเคยเรียนและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัย 3 แห่งในเขตภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และผู้เรียนชั้นปีที่ 1-3 ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น (เนื่องจากในขณะนี้มีผู้เรียนเพียง 3 ชั้นปี) จำนวนทั้งสิ้น 391 คน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในขณะนี้เป็นผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน (既習者) หรือเป็นผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน (未習者)
2. ผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน (既習者) ที่จะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยนั้นมีระยะเวลาในการเรียนมานานเท่าใดและมีจำนวนชั่วโมงเรียนมากี่ชั่วโมง
3. มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน (既習者) และผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน (未習者) ในชั้นปีที่ 1 หรือไม่
4. สำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน (既習者) และผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน (未習者)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในขณะนี้เป็นผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 51 และเป็นผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 48 ในจำนวนมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง พบว่ามีเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แห่งเดียวเท่านั้นที่มีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนในชั้นปีที่ 1 และพบว่าผู้เรียนเห็นว่าควรมีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 64 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาคำตอบเฉพาะผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนนั้น พบว่า ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเห็นว่าควรมีการแยกกลุ่มเรียน คิดเป็นร้อยละ 68 ในขณะที่ผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเห็นว่าควรมีการแยกกลุ่มเรียน คิดเป็นร้อยละ 58

2.3.3 ข้อสังเกตบางประการจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชัน และผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น ในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะ ในเขตภาคเหนือ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นที่เคยมาประจำในประเทศไทย โดยเฉพาะผู้ที่เคยมาประจำในเขตภาคเหนือ จำนวน 10 ท่าน เกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยและในเขตภาคเหนือ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ในเดือนกรกฎาคม - เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ผู้วิจัยจะขอนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์ 4 ประเด็น ดังนี้ (ดูรายละเอียดหน้า 222 ภาคผนวก ข ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ)

1. หลักสูตร
2. ผู้สอนชาวไทย
3. ผู้เรียนชาวไทย
4. ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระหว่างที่ประจำอยู่ในประเทศไทย

1. หลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสื่อสาร เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแล้วสามารถนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ เนื้อหาภาษาญี่ปุ่นที่สอนนั้นครอบคลุมความรู้ในการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) ระดับ 3 ถึง ระดับ 2 โดยส่วนใหญ่เป็นการเริ่มสอนภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับต้น โดยผู้เรียนไม่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นมาก่อน

ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและอาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นยังได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจบางประการเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ดังนี้

ก. วิชาการเขียนและการอ่านนั้นเริ่มสอนเข้าไป โดยเฉพาะวิชาการเขียนนั้นควรเริ่มฝึกฝนให้เร็วขึ้น

ข. เนื้อหาที่สอนในแต่ละชั้นปีขาดความเกี่ยวเนื่อง และยังขาดความเกี่ยวเนื่องของเนื้อหาในแต่ละวิชา โดยเฉพาะระหว่างวิชาไวยากรณ์และสนทนา

ค. คิดว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมแล้ว แต่ปัญหาใหญ่ที่พบเป็นเรื่องที่ผู้เรียนที่เคยไปศึกษาในประเทศญี่ปุ่นกับผู้เรียนที่เพิ่งเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นนั้นต้องมาเรียนร่วมกันอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน (ดูหน้า 225 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อหลักสูตร)

2. ผู้สอนชาวไทย

ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้สอนชาวไทยไว้ว่า มีผู้สอนชาวไทยจำนวนไม่น้อยที่ต้องสอนภาษาญี่ปุ่นในขณะที่ยังมีความรู้เกี่ยวกับการสอนและความรู้ภาษาญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังพบว่าแม้จะมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพียงพอก็ตาม แต่งานที่ต้องรับผิดชอบในสถาบันค่อนข้างมากทำให้เป็นเรื่องยากที่จะหาโอกาสเข้าร่วมชมรมครูหรือทำงานวิจัย (ดูหน้า 227 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อผู้สอนชาวไทย)

3. ผู้เรียนชาวไทย

ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและอาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้เรียนชาวไทยสรุปได้ว่า ผู้เรียนชาวไทยนั้นเรียบร้อย มีความตั้งใจ เอาใจใส่จริงเอาใจในการเรียน จะทำตามที่อาจารย์บอกอย่างจริงจัง และเป็นผู้เรียนที่ดี ในอีกด้านหนึ่งกลับพบว่าผู้เรียนไม่มีความมุ่งมั่น (意欲がない) ขาดการคิดริเริ่มด้วยตนเอง หน้าที่จะเป็นผู้รับ (受け入れるのが得意) ขาดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีลักษณะเหมือนเด็ก (ดูหน้า 228 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อผู้เรียนชาวไทย)

4. ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระหว่างที่ประจำอยู่ในประเทศไทย

ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและอาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระหว่างที่ประจำอยู่ในประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

- ก. ผู้เรียน ไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นเนื่องจากบริเวณโดยรอบสถาบันมีชาวญี่ปุ่นน้อย
- ข. หาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยยาก
- ค. การเขียนหลักสูตรในขณะนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวบางประการ ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง
- ง. ในอดีตตำราภาษาญี่ปุ่นระดับกลางและระดับสูงนั้นหายาก ทำให้ต้องดึงเนื้อหาบางส่วนจากตำราเล่มต่างๆ จึงทำให้เนื้อหาขาดความถี่ถ้วน
- จ. ไม่เข้าใจภาษาไทย
- ฉ. จำนวนผู้สอน ไม่เพียงพอ
- ช. การจัดชั้นเรียนร่วมกันระหว่างผู้ที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน
- ซ. การเข้าร่วมสัมมนาที่จัดขึ้นในกรุงเทพฯ ทำได้ยาก เนื่องจากอยู่ไกล
- ณ. จำนวนผู้เรียนต่อห้องมาก

ฎ. ผู้สอนชาวไทยที่เข้าร่วมประชุมของคณะฯ ไม่แสดงความคิดเห็นของตนอย่างหนักแน่น มักทำตามผู้อาวุโสกว่า แม้บางครั้งจะแสดงความคิดเห็นของตนออกไปก็ตามแต่ก็ต้องทำตามความคิดของผู้อาวุโสกว่า

ฏ. ผู้เรียนบางส่วนไม่ค่อยสนใจและตัดสินใจเรียนภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากพ่อแม่บอกให้เรียน (ดูหน้า 230 ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นระหว่างที่ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นประจำอยู่ในประเทศไทย)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่น ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและอาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยด้านต่างๆ ทั้งในด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน อย่างไรก็ตาม เอกสารและงานวิจัยจำนวนมากมักเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ แม้จะมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดบ้าง แต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อยและยังไม่มีการศึกษาถึงปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยแต่อย่างใด จะมีก็แต่การสำรวจข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตภาคเหนือโดยรวมเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะมุ่งสำรวจปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยอ้างอิงเอกสารและงานวิจัย ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและอาจารย์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือดังกล่าวข้างต้นในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ และหวังว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ รวมถึงในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหา

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 9 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา
4. มหาวิทยาลัยพายัพ
5. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

โดยผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการ กำกับดูแลหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีการกำหนด ตำแหน่งแตกต่างกันไปตามแต่ละสถาบัน โดยอาจเรียกหัวหน้าภาควิชา หรือ รองหัวหน้าภาควิชา

หรือ หัวหน้าสาขาวิชา ประธานโปรแกรม หรือ รองประธานโปรแกรม หรือ ผู้ประสานงาน
หลักสูตรภาษาญี่ปุ่น

ผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอน
ภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

ผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกชั้นปี 3 และชั้นปี 4 ของมหาวิทยาลัยในเขต
ภาคเหนือของประเทศไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง
เฉพาะนิสิตนักศึกษาชั้นปี 3 และ 4 เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลปัญหาการศึกษา
ภาษาญี่ปุ่นได้

ทั้งนี้ ได้จำแนกจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสถาบันการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มจำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบัน	ผู้บริหาร		ผู้สอน		ผู้เรียน
	ชาวไทย	ชาวญี่ปุ่น	ชาวไทย	ชาวญี่ปุ่น	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	-	2	4	38
มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	-	2	4	109
มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา	1	-	3	4	63
มหาวิทยาลัยพายัพ	1	-	-	3	37
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	-	1	1	1	16
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	1	-	4	4	30
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	-	1	5	2	75
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	1	-	4	4	38
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	1	-	1	1	26
รวม	9	1	22	27	432

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ฉบับ ดังนี้

3.3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ มีทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ผู้วิจัยจึงจัดทำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารออกเป็น 2 ฉบับ โดยทั้ง 2 ฉบับมีเนื้อหาเดียวกัน

ก. ฉบับภาษาไทย

ข. ฉบับภาษาญี่ปุ่น

3.3.2 แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวไทย

3.3.3 แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่น

3.3.4 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ทั้งฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาญี่ปุ่นมีเนื้อหาเดียวกัน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) จำนวน 26 ข้อ

3.3.2 แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวไทย

แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 5 ข้อ

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 2 ข้อ

3.3.3 แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่น

แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 5 ข้อ

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 2 ข้อ

3.3.4 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 1 ข้อ

3.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาต่างประเทศ และการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นที่เคยมาประจำในประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยรวมถึงในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยอ้างอิงจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่ค้นพบในข้อ 1. และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นในข้อ 2.

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารจำนวน 1 คน ผู้สอนชาวไทย 3 คน ผู้สอนชาวญี่ปุ่น 3 คน ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกชั้นปี 3 และชั้นปี 4 ของมหาวิทยาลัย 25 คน ที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยแบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวไทย มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81 และแบบสอบถามสำหรับผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขในด้านการใช้ภาษาเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น และแก้ไขลำดับของข้อคำถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างจริง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 เวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

3.5.2 ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น แบบสอบถามที่ใช้ในครั้งนี้จึงมีทั้งฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาญี่ปุ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร มี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารชาวไทย (ฉบับภาษาไทย) และ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารชาวญี่ปุ่น (ฉบับภาษาญี่ปุ่น) โดยทั้ง 2 ฉบับ มีเนื้อหาเดียวกัน

แบบสอบถามสำหรับผู้สอน มี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวไทย (ฉบับภาษาไทย) และ แบบสอบถามสำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่น (ฉบับภาษาญี่ปุ่น) โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ในแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีเนื้อหาเดียวกันและมีบางข้อคำถามที่แตกต่างกัน

แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน มี 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน (ฉบับภาษาไทย)

3.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำเอกสารเสนอคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งไปยังผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือทั้ง 9 แห่ง

2. ผู้วิจัยติดต่ออาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นทางโทรศัพท์ด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งนัดวันและเวลาในการเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
5. สรุปผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

6. หลังจากทราบผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น 1 คน ผู้สอนชาวญี่ปุ่น 1 คน เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก ในเขตภาคเหนือของประเทศไทยเพิ่มเติม

อีกทั้ง จากผลสรุปข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำให้ทราบว่า ในขณะนี้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น เป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย คิดเป็น ร้อยละ 43.98 (ดูหน้า 74 ตารางที่ 4.4 ข้อ3. ประสิทธิภาพในการเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้า ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย) และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเพิ่มเติมทำให้ทราบว่า เมื่อเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยแล้วสถาบันยังไม่มี การแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนและ ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่น่าสนใจจึงทำการ สัมภาษณ์ผู้เรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับ มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน โดยมุ่งประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนภาษาญี่ปุ่นใน ชั้นเรียนร่วมกับผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ ได้ข้อมูลเพิ่มเติม โดยดำเนินการสัมภาษณ์ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 (ดูหน้า 219 การสัมภาษณ์ เพิ่มเติม)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows Version 11

3.6.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open - ended) วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอ เป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ ของประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหา ค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3.6.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสำหรับผู้สอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open - ended) วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอ

เป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยแบบมาตราส่วนประเมินค่า นั้นกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ

มีปัญหาน้อยที่สุดมีค่า	เท่ากับ	1	คะแนน
มีปัญหาน้อยมีค่า	เท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหามากมีค่า	เท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหามากที่สุดมีค่า	เท่ากับ	4	คะแนน

นำค่าที่ได้ไปคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปรความหมายจากค่าเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของปัญหา ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
3.50 - 4.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด

นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในส่วนคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) นั้นจะวิเคราะห์เนื้อหาและนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ หลังจากนั้นจึงแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ

มีปัญหาน้อยที่สุดมีค่า	เท่ากับ	1	คะแนน
มีปัญหาน้อยมีค่า	เท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหามากมีค่า	เท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหามากที่สุดมีค่า	เท่ากับ	4	คะแนน

นำค่าที่ได้ไปคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปรความหมายจากค่าเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของปัญหา ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
3.50 - 4.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด

นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยจะวิเคราะห์เนื้อหาและนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ หลังจากนั้นจึงแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. 6.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open - ended) วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open - ended) วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ

มีปัญหาน้อยที่สุดมีค่า	เท่ากับ 1	คะแนน
มีปัญหาน้อยมีค่า	เท่ากับ 2	คะแนน
มีปัญหามากมีค่า	เท่ากับ 3	คะแนน
มีปัญหามากที่สุดมีค่า	เท่ากับ 4	คะแนน

นำค่าที่ได้ไปคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของปัญหา ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
3.50 - 4.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด

นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยจะวิเคราะห์เนื้อหาและนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ หลังจากนั้นจึงแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

อนึ่ง ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เสนอไว้ในตารางที่ 4.1 - 4.4 ตามลำดับ ดังนี้

- 4.1.1 สถานภาพของผู้บริหาร
- 4.1.2 สถานภาพของผู้สอนชาวไทย
- 4.1.3 สถานภาพผู้สอนชาวญี่ปุ่น
- 4.1.4 สถานภาพของผู้เรียน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เสนอไว้ในตารางที่ 4.5 - 4.11 ตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอน

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา
- ข. ด้านการเรียนการสอน
- ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
- ง. ด้านการวัดและประเมินผล
- จ. ด้านการบริหารจัดการ

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย เสนอไว้ในตารางที่ 4.12 - 4.25 ตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน

4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา
- ข. ด้านการเรียนการสอน
- ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
- ง. ด้านการวัดและประเมินผล
- จ. ด้านการบริหารจัดการ

4.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน

4.3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนและไวยากรณ์ในห้องเรียน

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น เสนอไว้ในตารางที่ 4.26 - 4.38 ตามลำดับ ดังนี้

4.4.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน

4.4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา
- ข. ด้านการเรียนการสอน
- ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
- ง. ด้านการวัดและประเมินผล
- จ. ด้านการบริหารจัดการ

4.4.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน

4.4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนและไวยากรณ์ในห้องเรียน

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้เรียน เสนอไว้ในตารางที่ 4.39 - 4.50 ตามลำดับ ดังนี้

4.5.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน

4.5.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา
- ข. ด้านการเรียนการสอน
- ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม
- ง. ด้านการวัดและประเมินผล

4.5.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน

4.5.4 การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

4.6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น เสนอไว้ในตารางที่ 4.51-4.71 ตามลำดับ ดังนี้

4.6.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวไทย

4.6.2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

4.6.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่ม นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	5	55.56
- ชาย	4	44.44
2. อายุ		
- 26-30 ปี	3	33.33
- 36-40 ปี	3	33.33
- 31-35 ปี	1	11.11
- 41-45 ปี	1	11.11
- มากกว่า 45 ปี	1	11.11
3. ตำแหน่งบริหาร		
- หัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	3	33.33
- รองหัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันออก	1	11.11
- รักษาการหัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	1	11.11
- ประธานหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น	1	11.11
- รองประธานโปรแกรมสาขาภาษาญี่ปุ่น	1	11.11
- ผู้ประสานงานหลักสูตร	1	11.11
- หัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	1	11.11

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการบริหาร		
- 4 ปี	2	22.22
- ไม่มี	1	11.11
- 1 ปี	1	11.11
- 1.5 ปี	1	11.11
- 2 ปี	1	11.11
- 3 ปี	1	11.11
- 5 ปี	1	11.11
- 6 ปี	1	11.11
5. ภาระงานสอนภาษาญี่ปุ่น		
- มี	9	100
6. ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น		
- มากกว่า 6 ปี	6	66.67
- 1-2 ปี	2	22.22
- ไม่ระบุ	1	11.11
7. ภาระงานสอนในภาคเรียนนี้ (คาบ / สัปดาห์)		
- 11-15 คาบ	5	55.56
- น้อยกว่า 5 คาบ	1	11.11
- 6-10 คาบ	1	11.11
- 16-20 คาบ	1	11.11
- ไม่ระบุ	1	11.11
โดยระยะเวลา 1 คาบ เท่ากับ		
- 50 นาที	7	77.78
- 90 นาที	2	22.22

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.56 มีอายุ 26-30 ปี และ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี 41-45 ปี และ มากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน มีตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตำแหน่งบริหารอื่นๆ ได้แก่ รองหัวหน้าภาควิชาภาษา

ตะวันออก รักษาการหัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ประธานหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น รองประธาน โปรแกรมสาขาภาษาญี่ปุ่น ผู้ประสานงานหลักสูตรและหัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ คิดเป็น ร้อยละ 11.11 เท่ากัน มีประสบการณ์ในการบริหารเป็นเวลา 6 ปี และ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน รองลงมาคือ 3 ปี 2 ปี และ 1 ปีครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน และมีผู้บริหารที่ไม่เคยมี ประสบการณ์ในการบริหาร คิดเป็นร้อยละ 11.11 ผู้บริหารมีภาระงานสอนนอกเหนือจากงานบริหาร คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 11-15 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 55.56 16-20 คาบ, 6-10 คาบ และ น้อยกว่า 5 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน โดยสถาบัน ส่วนใหญ่ 1 คาบ มีระยะเวลาเท่ากับ 50 นาที คิดเป็นร้อยละ 77.78 และ 1 คาบ เท่ากับ 90 นาที คิดเป็นร้อยละ 22.22

สถานภาพผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น พบว่า ผู้บริหารทุกคนมีภาระงานสอน นอกเหนือจากงานบริหาร โดยจะเห็นว่า ผู้บริหารเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีภาระงานสอน 11-15 คาบ ต่อ สัปดาห์ ซึ่งเป็นจำนวนภาระงานสอนที่มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้สอนที่ไม่มีภาระงานในการบริหาร จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการผ่อนผันให้รับภาระงานสอนน้อยลงแต่อย่างใด ผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นจึงมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทย จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพผู้สอนชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	13	59.10
- ชาย	9	40.90
2. อายุ		
- 26-30 ปี	8	36.36
- 21-25 ปี	4	18.18
- 31-35 ปี	4	18.18
- 36-40 ปี	2	9.09
- 41-45 ปี	2	9.09
- มากกว่า 45 ปี	2	9.09

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
3. ภูมิถิ่นกำเนิด		
- เชียงใหม่	6	27.27
- พิษณุโลก	6	27.27
- เชียงราย	3	13.64
- พะเยา	2	9.09
- กรุงเทพฯ	1	4.54
- นครสวรรค์	1	4.55
- แพร่	1	4.54
- ลำปาง	1	4.54
- สุโขทัย	1	4.54
4. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	22	61.11
- ภาษาญี่ปุ่น	15	68.18
- ภาษาอังกฤษ	4	18.18
- ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ	1	4.55
- ไม่ระบุ	1	4.55
- ปริญญาโท	10	27.78
- ญี่ปุ่นศึกษา	3	13.64
- ภาษาศาสตร์	2	9.09
- Area Studies (Japanese)	1	4.55
- ภาษาญี่ปุ่น	1	4.55
- ภาษาศาสตร์การศึกษา	1	4.55
- นิเทศศาสตร์	1	4.55
- ไม่ระบุ	1	4.55
- ปริญญาเอก	4	11.11
- ภาษาญี่ปุ่น	1	4.55
- ภาษาศาสตร์	1	4.55
- ภาษาศาสตร์ประยุกต์ (ภาษาญี่ปุ่น)	1	4.55
- การอุดมศึกษา	1	4.55

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
5. ตำแหน่งทางวิชาการ		
- ไม่มี	20	90.90
- มี	2	9.09
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์	2	100
6. การสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験)		
- เคย	20	90.90
ระดับที่สอบผ่าน - ระดับ 2	10	50
- ระดับ 3	6	30
- ระดับ 1	3	15
- ระดับ 4	1	5
- ไม่เคย	2	9.09
7. การอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น		
- เคย	18	81.82
หัวข้อที่เข้ารับการอบรม ได้แก่		
- ความรู้ภาษาญี่ปุ่น	11	40.74
- การสอนภาษาญี่ปุ่น	12	44.44
- การวัดและประเมินผลภาษาญี่ปุ่น	4	14.81
- ไม่เคย	4	18.18
8. ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น		
- มากกว่า 6 ปี	7	31.82
- น้อยกว่า 1 ปี	5	22.73
- 1-2 ปี	5	22.73
- 5-6 ปี	3	13.64
- 3-4 ปี	2	9.09

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
9. จำนวนภาระงานสอน (คาบต่อสัปดาห์) โดย 1 คาบ = 50 นาที		
- 11-15 คาบ	11	50.00
- 16-20 คาบ	8	36.36
- 6-10 คาบ	2	9.09
- มากกว่า 20 คาบ	1	4.55
สถาบันที่ 1 คาบ มากกว่า 50 นาที		
- 1 คาบ = 60 นาที	2	9.09
- 1 คาบ = 75 นาที	1	4.55
- 1 คาบ = 90 นาที	1	4.55
10. ภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานสอน		
- มี	12	54.55
งานที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่		
- อาจารย์ที่ปรึกษานิสิตนักศึกษา	5	41.67
- อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และงานกิจการนิสิต	2	16.67
- งานบริหาร	1	8.33
- งานประกันคุณภาพการศึกษา	1	8.33
- งานศูนย์ภาษา	1	8.33
- จัดกิจกรรมต่างๆ	1	8.33
- ดูแลหลักสูตรและงานวิชาการ	1	8.33
- ผู้ช่วยหัวหน้าสาขาวิชา	1	8.33
- ผู้ประสานงานศูนย์ศึกษานอกมหาวิทยาลัย	1	8.33
- ผู้ประสานงาน โครงการต่างๆ	1	8.33
- ไม่มี	10	45.45
11. ประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น		
- เคย	18	81.82
- ไม่เคย	3	13.64
- ไม่ระบุ	1	4.55

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
12. เหตุผลสำคัญที่เลือกประกอบอาชีพเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่น		
- อยากเป็นครู	10	45.45
- ได้อยู่ใกล้ภูมิลำเนา	6	27.27
- สำเร็จการศึกษาทางด้านนี้โดยตรง	4	18.18
- คิดว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	2	9.09
- อื่นๆ		
ได้แก่ - เคยทำงานที่นิคมอุตสาหกรรมแต่ไม่ชอบ	1	4.55
- ชอบภาษาญี่ปุ่น	1	4.55
- เป็นงานที่เหมาะสมกับบุคลิกของตนเอง	1	4.55
- อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ	1	4.55

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.10 ส่วนใหญ่อายุ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือ อายุ 21-25 ปี และ 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.18 เท่ากัน ภูมิลำเนาของผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และพิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 27.27 เท่ากัน รองลงมาคือ จังหวัดเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 13.64 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.11 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 27.78 ระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 11.11 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 90.90 มีผู้สอนที่มีตำแหน่งวิชาการ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 9.09 ส่วนใหญ่เคยสอบวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) คิดเป็นร้อยละ 90.90 ระดับสูงสุดที่สอบผ่านคือ ระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 30 จากจำนวนผู้สอนที่เคยสอบ เกี่ยวกับการอบรมพบว่า ผู้สอนชาวไทยเคยอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ เคยอบรมเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 40.74 และเคยอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 14.81 มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นมากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.82 รองลงมาคือ มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี และ 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.73 เท่ากัน มีภาระงานสอน 11-15 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ 16-20 คาบ คิดเป็นร้อยละ 36.36 ผู้สอนเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน คิดเป็นร้อยละ 54.55 โดยส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่เคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 81.82 เหตุผลสำคัญที่เลือกประกอบอาชีพผู้สอนภาษาญี่ปุ่น คือ เพราะอยากเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ เพราะได้อยู่ใกล้ภูมิลำเนา คิดเป็นร้อยละ 27.27

จากตารางที่ 4.2 พบประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในเขตภาคเหนือเกือบทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือทั้งสิ้น แม้เหตุผลสำคัญในการเลือกประกอบอาชีพครูของผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่จะไม่ได้เลือกประกอบอาชีพนี้ เพราะได้อยู่ใกล้ภูมิลำเนาก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่า การที่ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือนั้นนับเป็นข้อได้เปรียบประการหนึ่ง เนื่องจากผู้สอนจะมีความคุ้นเคยกับภูมิภาค จึงไม่จำเป็นต้องปรับตัวในการดำเนินชีวิตมากนัก อีกทั้ง ผู้สอนจะมีความเข้าใจถึงลักษณะนิสัยของผู้เรียนในเขตภาคเหนือซึ่งส่วนใหญ่ก็มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือเช่นเดียวกัน และการที่ผู้สอนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือยังอาจเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้สอนชาวไทยประกอบอาชีพผู้สอนภาษาญี่ปุ่นอยู่ในเขตภาคเหนือเป็นระยะเวลาาน ซึ่งอาจเป็นการบรรเทาปัญหาในอดีตตามที่ผู้เชี่ยวชาญของเจแปนฟาวน์เดชัน ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นมักอยู่สั้นๆ แล้วก็ลาออก ย้ายไปทำงานยังมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ซึ่งมีตำแหน่งข้าราชการบรรจุให้ จึงทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่อยู่เสมอ (ดูหน้า 222 ภาคผนวก ข ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ)

ในด้านวุฒิการศึกษาของผู้สอนชาวไทย พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม แม้ผู้สอนจะมีวุฒิการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่นก็ตาม แต่เนื่องจากหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะเป็นการเน้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก โดยแม้จะมีวิชาเฉพาะเกี่ยวกับการสอนให้เรียนมาบ้างแต่ก็ไม่มากนัก จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้สอนขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน ดังที่ สมพร โกมารทัต (2548:203) กล่าวไว้ว่า แม้ว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจะสำเร็จการศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่น แต่การที่ผู้สอนไม่มีวุฒิการสอนทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้ หรือศาสตร์เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สถาบันการศึกษาควรผลักดันให้ผู้สอนซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี รวมถึงผู้สอนที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นได้มีโอกาสในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ผู้สอนชาวไทยในเขตภาคเหนือที่มีตำแหน่งทางวิชาการนั้นมีอยู่ในสัดส่วนที่น้อยมาก ซึ่งการผลิตผลงานทางวิชาการเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สอนก่อเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ ดังนั้น สถาบันจึงควรผลักดันให้ผู้สอนผลิตผลงานทางวิชาการออกมาด้วย อย่างไรก็ตาม หากมองถึงภาระงานที่ผู้สอนต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอนแล้ว จำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มีจำนวนมาก (ดูหน้า 85 ตารางที่ 4.7 ข้อ 1. จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้อง) ซึ่งก็หมายถึงการเพิ่มภาระงานในการตรวจการบ้าน การตรวจข้อสอบ อีกทั้ง การเอาใจใส่ผู้เรียนแต่ละบุคคลของผู้สอนย่อมมากขึ้นตามไปด้วย สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้สอนยังขาดการผลิตผลงานทางวิชาการก็เป็นได้

ตารางที่ 4.3 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่น จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพผู้สอนชาวญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	16	61.54
- ชาย	9	34.62
- ไม่ระบุ	1	3.85
2. อายุ		
- 26-30 ปี	6	23.08
- 31-35 ปี	5	19.23
- 36-40 ปี	5	19.23
- มากกว่า 45 ปี	5	19.23
- 21-25 ปี	3	11.54
- 41-45 ปี	2	7.69
3. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	26	70.27
- การสอน	3	11.54
- ภาษาญี่ปุ่น	3	11.54
- วรรณคดีญี่ปุ่น	2	7.69
- ภาษาต่างประเทศ	2	7.69
- การสอนภาษาญี่ปุ่น	1	3.85
- ภาษาญี่ปุ่นโบราณ	1	3.85
- การต่างประเทศ	1	3.85
- กฎหมาย	1	3.85
- เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา	1	3.85
- ฟิสิกส์ประยุกต์	1	3.85
- วิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1	3.85
- ศิลปะ	1	3.85
- ดนตรี	1	3.85
- เศรษฐศาสตร์	1	3.85
- เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ	1	3.85

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา (ต่อ)		
- ไม่ระบุ	5	19.23
- ปริญญาโท	11	29.73
- การสอนภาษาญี่ปุ่น	5	45.45
- ภาษาศาสตร์	2	18.18
- ภาษาญี่ปุ่น	1	9.09
- ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น	1	9.09
- วิทยาศาสตร์	1	9.09
- การวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1	9.09
4. ตำแหน่งทางวิชาการ		
- ไม่มี	25	96.15
- มี	1	3.85
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์	1	100
5. การสอบวัดความสามารถทางการสอนภาษาญี่ปุ่น (日本語教育能力検定試験)		
- ไม่เคย	20	76.92
- เคย	6	23.08
ปีที่สอบผ่าน - ค.ศ. 2003	2	33.33
- ค.ศ. 1999	1	16.67
- ค.ศ. 2002	1	16.67
- ค.ศ. 2006	1	16.67
- ไม่ระบุ	1	16.67
6. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น		
- เคย	18	69.23
หัวข้อที่เข้ารับการอบรม ได้แก่		
- การสอนภาษาญี่ปุ่น	18	100
- ไม่เคย	8	30.77

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
7. ประสบการณ์การสอนภาษาญี่ปุ่น		
- 1-2 ปี	9	34.62
- มากกว่า 6 ปี	8	30.77
- 3-4 ปี	4	15.38
- 5-6 ปี	3	11.54
- น้อยกว่า 1 ปี	2	7.69
8. จำนวนภาระงานสอน (คาบต่อสัปดาห์) โดย 1 คาบ = 50 นาที		
- 16-20 คาบ	10	38.46
- มากกว่า 20 คาบ	10	38.46
- 11-15 คาบ	4	15.38
- 6-10 คาบ	2	7.69
สถาบันที่ 1 คาบ มากกว่า 50 นาที		
- 1 คาบ = 60 นาที	3	11.54
- 1 คาบ = 90 นาที	1	3.85
- 1 คาบ = 120 นาที	1	3.85
9. ภาระงานอื่นนอกจากงานสอน		
- ไม่มี	19	73.08
- มี	7	26.92
งานที่ทำ ได้แก่		
- เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนและเข้าร่วมประชุมสาขาวิชา	3	42.86
- ดูแลการประกวดสุนทรพจน์	2	28.57
- ตรวจสอบรายงานก่อนสำเร็จการศึกษา	1	14.29
- ทิวสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น	1	14.29

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สถานภาพผู้สอนชาวญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
10. เหตุผลสำคัญที่ทำให้เลือกประกอบอาชีพเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่น		
- อยากเป็นครู	8	30.77
- สำเร็จการศึกษาทางด้านนี้โดยตรง	4	15.38
- อื่น ๆ		
ได้แก่ - สนใจด้านการสอนและการศึกษา	3	21.43
- สนใจภาษาศาสตร์	1	7.14
- อยากช่วยเหลือผู้ที่เรียนภาษาญี่ปุ่น	1	7.14
- อยากทำงานที่ได้เผยแพร่ภาษาญี่ปุ่น	1	7.14
- อยากทำงานที่สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างคนญี่ปุ่นกับคนไทย	1	7.14
- อยากมาจังหวัดพิษณุโลก	1	7.14
- อยากสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับผู้เรียนที่คิดว่า ภาษาญี่ปุ่นยาก	1	7.14
- อยากอยู่ประเทศไทย	1	7.14
- ไม่ระบุ	3	21.43

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.54 มีอายุ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.08 รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี, อายุ 36-40 ปี และ อายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.23 เท่ากัน ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.27 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 29.73 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 96.15 มีผู้สอนที่มีตำแหน่งวิชาการ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 3.85 ผู้สอนชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่เคยสอบวัดความสามารถทางการสอนภาษาญี่ปุ่น (日本語教育検定試験) คิดเป็นร้อยละ 76.92 ประสบการณ์ในการอบรมพบว่า มีผู้สอนที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 69.23 เรื่องที่เข้ารับการอบรม คือ การสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 100 มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.62 รองลงมาคือ มากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.77, 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.38, 5-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.54 และน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.69 มีภาระงานสอน 16-20 คาบต่อสัปดาห์ และมากกว่า 20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 38.46 เท่ากัน รองลงมาคือ 11-15 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ

15.38 ส่วนใหญ่ไม่มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน คิดเป็นร้อยละ 78.08 เหตุผลสำคัญที่เลือกประกอบอาชีพผู้สอนภาษาญี่ปุ่น คือ อยากเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 30.77

จากตารางที่ 4.3 พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่น กล่าวคือ ผู้สอนชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย โดยในด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้นจะพบว่า มีสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาค่อนข้างหลากหลาย และสังเกตได้ว่ามีจำนวนผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับ การสอนหรือภาษาญี่ปุ่นอยู่เกินกว่าครึ่ง ประเด็นดังกล่าวนี้ย่อมเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นปัญหา การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนืออีกประการหนึ่งที่ว่า แม้ว่าการพิจารณาคัดเลือกผู้สอน ภาษาญี่ปุ่นของสถาบันส่วนใหญ่จะพิจารณาจากวุฒิการศึกษาของผู้สอนว่ามีความเกี่ยวข้องกับ ภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่ก็ตาม (ดูหน้า 77 ตารางที่ 4.5 ข้อ 1. การพิจารณาคัดเลือก ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น) แต่จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกินกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีวุฒิ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น สิ่งนี้ย่อมสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันยัง ไม่สามารถหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นได้ตรงตามคุณสมบัติที่ต้องการ (ดูหน้า 77 ตารางที่ 4.5 ข้อ 2. ปัญหา ที่พบในการหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่น)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณາตารางที่ 4.1 4.2 และ 4.3 จะพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทย และชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง แม้จะมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนักก็ตาม และเมื่อ พิจารณาสัดส่วนของผู้สอนเพศชาย ต่อ เพศหญิงของสถาบันแต่ละแห่ง พบว่า มีสถาบันที่มี ผู้สอนเพศชายและเพศหญิงเท่ากันจำนวน 2 แห่ง ผู้สอนเป็นเพศชายทั้งหมด 1 แห่ง ผู้สอนเป็น เพศหญิงทั้งหมด 1 แห่ง ผู้สอนเพศชายมากกว่าเพศหญิง 2 แห่ง ผู้สอนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย 3 แห่ง แม้จากผลการศึกษาจะพบว่า ไม่มีสถาบันการศึกษาใดเลยที่พิจารณาคัดเลือกผู้สอนภาษาญี่ปุ่น จากเพศก็ตาม (ดูหน้า 77 ตารางที่ 4.5 ข้อ 1.การพิจารณาคัดเลือกผู้สอนภาษาญี่ปุ่น) แต่ทั้งนี้ผู้วิจัย เห็นว่า หากเป็นไปได้ในสถาบันแต่ละแห่งควรประกอบไปด้วยผู้สอนทั้งที่เป็นเพศชายและ เพศหญิง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้สัมผัสกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนเพศชายและเพศหญิง ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งในด้านการใช้คำศัพท์ภาษาญี่ปุ่น รวมถึงสำเนียงน้ำเสียงและวิธีการ พูดซึ่งมีความแตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันการสรรหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นนั้นเป็น เรื่องที่ยากอยู่แล้ว การจะระบุเพศของผู้สอนในการสรรหาจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นไปได้การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน ที่เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิงก็เป็นประเด็นที่ไม่อาจมองข้ามได้เสียทีเดียว

ตารางที่ 4.4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพผู้เรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- หญิง	372	86.11
- ชาย	60	13.89
2. อายุ		
- 21-25 ปี	335	77.55
- 15-20 ปี	92	21.30
- 26-30 ปี	4	0.93
- มากกว่า 30 ปี	1	0.23
3. ประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย		
- ไม่เคย	240	55.56
- เคย	190	43.98
- ไม่ระบุ	2	0.46
หากเคย สถานที่ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่น คือ		
- โรงเรียนมัธยมศึกษา	158	75.60
จำนวนชั่วโมงเรียน		
- 101-200 ชั่วโมง	52	32.91
- มากกว่า 400 ชั่วโมง	35	22.15
- 201-300 ชั่วโมง	28	17.72
- น้อยกว่า 100 ชั่วโมง	21	13.29
- 301-400 ชั่วโมง	9	5.70
- ไม่ระบุ	13	8.23
- สถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น	40	19.14
- อื่นๆ	11	5.26
4. ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยขณะนี้		
- ชั้นปี 4	250	57.87
- ชั้นปี 3	178	41.20
- ไม่ระบุ	4	0.93

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สถานภาพผู้เรียน	จำนวน	ร้อยละ
5. ผลการเรียนเฉลี่ยวิชาเอก		
- 2.01-2.50	141	32.64
- 2.51-3.00	125	28.94
- 3.01-3.50	95	21.99
- มากกว่า 3.50	50	11.57
- น้อยกว่า 2.00	16	3.70
- ไม่ระบุ	5	1.16
6. การสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験)		
- เกย	378	87.50
ระดับสูงสุดที่สอบผ่าน - ระดับ 3	192	50.79
- ระดับ 4	157	41.53
- ระดับ 2	9	2.38
- ระดับ 1	1	0.26
- ไม่ระบุ	19	5.03
- ไม่เคย	51	12.50
7. ประสบการณ์การเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น		
- ไม่เคย	375	86.81
- เคย	56	12.96
- ไม่ระบุ	1	0.23
8. เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก		
- คิดว่าสำเร็จการศึกษาแล้วมีโอกาสหางานง่ายและเงินเดือนสูง	253	25.74
- ชอบภาษาญี่ปุ่น (เสียง ตัวอักษร เป็นต้น)	164	16.68
- อยากไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น	162	16.48
- ชอบหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น	131	13.33
- ชอบภาพยนตร์ ละคร เพลงญี่ปุ่น	107	10.89
- ชอบคาราโอเกะญี่ปุ่น	81	8.24
- พ่อแม่ หรือ ครอบครัวแนะนำให้เรียน	45	4.58
- อื่นๆ	40	4.07

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.11 มีอายุ 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.55 รองลงมาคือ อายุ 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.30 ผู้เรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ส่วนผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.60 โดยจำนวนชั่วโมงที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่น คือ 101-200 ชั่วโมง , มากกว่า 400 ชั่วโมง , 201-300 ชั่วโมง และน้อยกว่า 100 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 32.91 , 22.15 , 17.72 และ 13.29 ตามลำดับ ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี 4 คิดเป็นร้อยละ 57.87 ชั้นปี 3 คิดเป็นร้อยละ 41.20 ผลการเรียนเฉลี่ย เฉพาะวิชาเอกของผู้เรียนพบว่า มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01-2.50 คิดเป็นร้อยละ 32.64 , 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 28.94 , 3.01-3.50 คิดเป็นร้อยละ 21.99 และมากกว่า 3.50 คิดเป็นร้อยละ 11.57 ส่วนใหญ่เคยสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) คิดเป็นร้อยละ 87.50 ระดับสูงสุดที่สอบผ่านคือ ระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 50.79 ระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 41.53 ระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 2.38 และระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 3.70 ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 86.81 เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกคือ คิดว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีโอกาสหางานง่ายและเงินเดือนสูง คิดเป็นร้อยละ 25.74 รองลงมาคือ ชอบภาษาญี่ปุ่นและอยากไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 16.68 เท่ากัน ชอบหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 13.33 ชอบภาพยนตร์ ละคร เพลงญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 10.89 ชอบคาราโอกะญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 8.24

จากตารางที่ 4.4 ได้แสดงให้เห็นสถานภาพของผู้เรียนว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงถึงกว่าร้อยละ 86 คิดเป็นอัตราส่วนผู้เรียนเพศหญิง ต่อ เพศชาย คือ 6 ต่อ 1 ทั้งนี้ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้เรียนกับการเรียนรู้ภาษานั้น Kaplan (1982: 140-143) ได้กล่าวไว้สรุปความว่า พฤติกรรมการรับรู้และการเรียนระหว่างหญิงและชายนั้น มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้หญิงมีความสามารถในการจดจำและเรียนรู้ภาษาได้ดีกว่าผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายมีความสามารถด้านการคำนวณ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เรียนภาษาหมายถึงรวมถึงภาษาญี่ปุ่นนั้นเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และหากพิจารณาจากเหตุผลที่ผู้หญิงมีความสามารถในการจดจำและเรียนรู้ภาษาได้ดีกว่าผู้ชาย ประกอบกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มีเพศหญิงเป็นจำนวนมากนั้น จึงทำให้คาดการณ์ได้ว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกน่าจะยังคงมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และอาจส่งผลให้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชายก็เป็นได้

นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และจากจำนวนผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนพบว่า กว่าร้อยละ 75 เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาในระดับมัธยมศึกษา แม้จำนวนชั่วโมงเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาจะแตกต่างกันก็ตาม แต่ผลการศึกษา

ทำให้ทราบว่า มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องมาเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นใหม่อีกครั้งเมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย ทั้งที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนแล้ว ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สถาบันควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจำนวน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือนี้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น สถาบันระดับอุดมศึกษาจึงควรมีแนวทางในการจัดการกับผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน เพื่อที่ผู้เรียนเหล่านี้จะไม่ต้องมานั่งเสียเวลาในการเรียนภาษาญี่ปุ่นซ้ำตั้งแต่ต้น แทนที่จะได้เรียนเนื้อหาต่อขุดขึ้นไปจากเดิม

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตารางที่ 4.5 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอน

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. การพิจารณาคัดเลือกผู้สอนภาษาญี่ปุ่น พิจารณาจาก		
- มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น	8	88.89
- มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นมานาน	2	22.22
- อื่นๆ		
- มีประสบการณ์ในการสอน	2	22.22
- บุคลิก ทักษะคิดต้องงานสอน	1	11.11
2. ปัญหาที่พบในการหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่น		
- พบปัญหาในการหาผู้สอนชาวญี่ปุ่น	5	55.56
- พบปัญหาในการหาผู้สอนชาวไทย	4	44.44
- ไม่มีปัญหา	2	22.22
ปัญหาที่พบ คือ		
- มีผู้มาสมัครน้อย บางครั้งจำเป็นต้องรับเนื่องจากขาดแคลน แม้คุณสมบัติยังไม่เป็นที่พอใจ	4	57.14
- ผู้สอนที่รับเข้ามามักอยู่ระยะสั้นๆ ก็ลาออก ทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่	3	42.86
- หาผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ค่อยได้	2	28.57

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
- อื่นๆ ได้แก่ - ไม่มีผู้มาสมัคร	1	14.29
แนวทางในการแก้ไขปัญหา		
- ส่งเสริมให้ผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนไป อบรมสัมมนาเพิ่มเติม	3	42.86
- ให้มีผู้สอนที่เล็งเห็นทิศการสอนและให้คำปรึกษาแนะนำ	3	42.86
3. ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้สอน		
- ยังไม่เพียงพอ	6	66.67
พบว่า - ผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ	3	50.00
- ผู้สอนชาวไทยยังไม่เพียงพอ	2	33.33
- ผู้สอนชาวญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ	1	16.67
- เพียงพอแล้ว	3	33.33
แนวทางในการแก้ไขปัญหากับจำนวนผู้สอน		
- เชิญผู้สอนจากสถาบันอื่นมาช่วยสอน	2	33.33
- เพิ่มขนาดของกลุ่มเรียนให้ใหญ่ขึ้น	1	16.67
- อื่นๆ		
ได้แก่ - ขออัตราเพิ่มจากมหาวิทยาลัย	1	16.67
- จำเป็นต้องจ้างอาจารย์ทดแทนหรือเพิ่มชั่วคราว	1	16.67
- ประกาศรับสมัครต่อไป	1	16.67
- ให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นพัฒนาความรู้ภาษาไทย	1	16.67
4. อัตราส่วนอาจารย์ต่อนิสิตนักศึกษา (ผู้สอน : ผู้เรียน)		
- 1 : 12-17	4	44.44
- 1 : 21-25	2	22.22
- 1 : 30-40	2	22.22
- 1 : 40-60	1	11.11
5. ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันมีวุฒิการศึกษาเกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่น หรือการสอนภาษาญี่ปุ่น		
- ส่วนใหญ่เกี่ยวข้อง	6	66.67
- เกี่ยวข้อง	2	22.22

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
5. ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันมีวุฒิการศึกษาเกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น (ต่อ)		
- ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้อง	1	11.11
ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็น		
- ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น	3	42.86
- ชาวญี่ปุ่น	2	28.57
- ชาวไทย	1	14.29
- ไม่ระบุ	1	14.29
ความคิดของผู้บริหารเกี่ยวกับผู้สอนซึ่งมีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่นและการสอนภาษาญี่ปุ่นพบว่า		
- มีปัญหา	4	57.14
- ไม่มีปัญหา	2	28.57
- ไม่ระบุ	1	14.28
ปัญหาที่พบ คือ		
- บางครั้งผู้สอนไม่สามารถอธิบายข้อสงสัยของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือประเทศญี่ปุ่นได้	3	75
- บางครั้งผู้สอนไม่สามารถอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจได้	1	25
- อื่นๆ		
ได้แก่ - ไม่ทราบวิธีการสอน	1	25
แนวทางในการแก้ไขปัญหา		
- ส่งเสริมให้ผู้สอนลาศึกษาต่อในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น	2	50
- ส่งเสริมให้ผู้สอน ไปอบรมสัมมนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น	1	25
- ให้มีผู้สอนที่เลี้ยงนิเทศการสอนและให้คำปรึกษาแนะนำ	1	25
- อื่นๆ		
ได้แก่ - รับบุคลากรที่มีวุฒิตรงเข้ามาทำงาน	1	25

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
6. การพิจารณาให้ผู้สอนรับผิดชอบสอนในวิชาต่างๆ นั้น ดูจาก		
- สอนตามความถนัดและสมัครใจของตัวผู้สอนเอง	8	88.89
- มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน	6	66.67
- มีประสบการณ์ในการสอนวิชานั้นๆ มานาน	6	66.67
7. ปัญหาในการพัฒนาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบัน		
- มี	5	55.56
- ไม่มี	3	33.33
- ไม่ระบุ	1	11.11
ปัญหาที่พบ คือ		
- ผู้สอนมีภาระงานสอนมากทำให้ไม่สามารถหาเวลาไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ของตนเองได้	4	80
- งบประมาณในการสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมเพิ่มพูนความรู้มีไม่เพียงพอ	4	80
แนวทางในการแก้ไขปัญหา		
- แนะนำให้ผู้สอนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอบรมสัมมนาที่น่าสนใจ	4	80
- ชี้แจงให้ผู้สอนเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเอง	2	40
- จัดอบรมสัมมนาภายในสถาบัน	1	20
- อื่นๆ		
ได้แก่ - พยายามชี้แจงให้ผู้บริหารรับทราบ	2	40

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่คัดเลือกผู้สอนภาษาญี่ปุ่นโดยพิจารณาจากวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นมานาน คิดเป็นร้อยละ 22.22

ปัญหาที่พบในการหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่น คือ พบปัญหาในการหาผู้สอนชาวญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 55.56 พบปัญหาในการหาผู้สอนชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 44.44 ปัญหาที่พบ คือ มีผู้มาสมัครน้อย บางครั้งจำเป็นต้องรับเนื่องจากขาดแคลนแม้คุณสมบัติยังไม่เป็นที่พอใจ คิดเป็นร้อยละ 57.14 ปัญหารองลงมา คือ ผู้สอนที่รับเข้ามามักอยู่ระยะสั้นๆ ก็ลาออก ทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 42.86 และหาผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ค่อยได้ คิดเป็นร้อยละ 28.57

วิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ส่งเสริมให้ผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนไปอบรมสัมมนาเพิ่มเติมและให้มีผู้สอนที่เลี้ยงนิเทศการสอนและให้คำปรึกษาแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 42.86 เท่ากัน

ด้านจำนวนผู้สอน พบว่า จากจำนวนสถาบันทั้งหมดมีสถาบันที่มีจำนวนผู้สอนยังไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67 จากจำนวนสถาบันที่มีผู้สอนยังไม่เพียงพอ พบว่าจำนวนผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้สอนชาวไทยยังไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และผู้สอนชาวญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 16.67

แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านจำนวนผู้สอนไม่เพียงพอ คือ เชิญผู้สอนจากสถาบันอื่นมาช่วยสอน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ด้านอัตราส่วนอาจารย์ค่อนนิสิตนักศึกษา พบว่า สถาบันมีอัตราส่วนอาจารย์ค่อนนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คือ 1: 12-17 คิดเป็นร้อยละ 44.44 , 1: 21-25 และ 1:30-40 คิดเป็นร้อยละ 22.22 เท่ากัน และ 1: 40-60 คิดเป็นร้อยละ 11.11

ด้านวุฒิการศึกษาของผู้สอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าผู้สอนมีวุฒิการศึกษาเกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 66.67 สถาบันที่มีผู้สอนซึ่งมีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 42.86 เฉพาะชาวญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 28.57 เฉพาะชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 14.29

จากจำนวนสถาบันที่มีผู้สอนซึ่งมีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น พบว่า ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหา คิดเป็นร้อยละ 57.14 ปัญหาที่พบ คือ บางครั้งผู้สอนไม่สามารถอธิบายข้อสงสัยของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือประเทศญี่ปุ่นได้ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาคือ บางครั้งผู้สอนไม่สามารถอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจได้และไม่ทราบวิธีการสอน คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ส่งเสริมให้ผู้สอนลาศึกษาต่อในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น และให้มีผู้สอนที่เลี้ยงนิเทศการสอนและให้คำปรึกษาแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน

การพิจารณาให้ผู้สอนรับผิดชอบสอนในวิชาต่างๆ นั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาตามความถนัดและสมัครใจของตัวผู้สอนเอง คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอนและมีประสบการณ์ในการสอนวิชานั้นๆ มานาน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน

ด้านปัญหาในการพัฒนาผู้สอนภาษาญี่ปุ่น พบว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 55.56 ปัญหาที่พบ คือ ผู้สอนมีภาระงานสอนมากทำให้ไม่สามารถหาเวลาไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ของตนเองได้

และงบประมาณในการสนับสนุนให้ผู้สอน ไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 80 เท่ากัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ แนะนำให้ผู้สอนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอบรม สัมมนาที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 80 ชี้แจงให้ผู้สอนเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองและ พยายามชี้แจงให้ผู้บริหารรับทราบ คิดเป็นร้อยละ 40 เท่ากัน

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ นั้นยังประสบกับ ปัญหาในการสรรหาผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ มีผู้มาสมัครน้อย บางครั้งจำเป็นต้องรับเนื่องจากขาดแคลนแม้คุณสมบัติยังไม่เป็นที่พอใจ และผู้สอนที่รับเข้ามา มัก อยู่ระยะสั้นๆ ก็ลาออก ทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็ยังพบว่าผู้สอนที่มีอยู่บางส่วนนั้น มีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นและการสอนภาษาญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้สอน ภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ นั้นยังอยู่ในสภาวะขาดแคลน การสรรหาผู้สอนที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ สถาบันกำหนดจึงเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง แม้ว่าผู้บริหารจะเห็นว่า การที่สถาบันมีผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้นเป็นปัญหาก็คตาม ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการรักษา ผู้สอนให้อยู่กับสถาบันในระยะยาวและสนับสนุนให้ผู้สอนที่มีอยู่ โดยเฉพาะผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้น ไปอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติมในสาขาที่เกี่ยวกับ ภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้น น่าจะเป็นแนวทางจัดการกับปัญหาที่มีความเป็นไปได้

ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาใน การศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. สัดส่วนจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะฟังพูด อ่าน เขียนในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น		
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการเขียนน้อย	4	44.44
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการฟังน้อย	3	33.33
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการอ่านน้อย	3	33.33
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดทักษะการพูดน้อย	2	22.22

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. สัดส่วนจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะฟัง พูด อ่าน เขียนในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น (ต่อ)		
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาด้านไวยากรณ์ น้อย	2	22.22
- เหมาะสม	2	22.22
แนวทางในการแก้ไข้ปัญหา		
- จัดประชุมคณาจารย์ในสาขาภาษาญี่ปุ่น เพื่อทำการปรับปรุงหลักสูตร	4	57.14
- สํารวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร	7	100
- ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของ เจแปนฟาวน์เดชันในการปรับปรุงหลักสูตร	1	14.29
2. ด้านเนื้อหาภาษาญี่ปุ่นที่สอน		
- มีปัญหา	5	55.56
- ไม่มีปัญหา	4	44.44
ปัญหาที่พบ คือ		
- เนื้อหาที่สอนมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและ ชั่วโมงเรียน	4	80
- เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มี ความต่อเนื่อง	2	40
- เนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน	1	20
แนวทางแก้ไข้ปัญหา		
- ลดเนื้อหาที่สอนให้เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตและ ชั่วโมงเรียน	3	60
- จัดประชุมคณาจารย์ให้ชี้แจงเนื้อหาที่สอน คุณภาพ สอดคล้องของแต่ละวิชาและทำการปรับปรุงแก้ไข	2	40
- ให้ผู้สอนในแต่ละรายวิชาวิเคราะห์เนื้อหาที่สอน	1	20

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการเขียนน้อย คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือหลักสูตรมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการฟัง และทักษะด้านการอ่านน้อย คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน หลักสูตรมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการพูดน้อย และ จำนวนวิชาด้านไวยากรณ์น้อย คิดเป็นร้อยละ 22.22 เท่ากัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ จัดประชุมคณาจารย์ในสาขาภาษาญี่ปุ่นเพื่อปรับปรุงหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ สำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 57.14 และขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันในการปรับปรุงหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 14.29

ด้านเนื้อหาภาษาญี่ปุ่นที่สอนพบว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 55.56 ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ เนื้อหาที่สอนมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและชั่วโมงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 และเนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน คิดเป็นร้อยละ 20

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ลดเนื้อหาที่สอนให้เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตและชั่วโมงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60 จัดประชุมคณาจารย์ให้ชี้แจงเนื้อหาที่สอน คุณภาพสอดคล้องของแต่ละวิชาและทำการปรับปรุงแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 40 และให้ผู้สอนในแต่ละรายวิชาวิเคราะห์เนื้อหาที่สอน คิดเป็นร้อยละ 20

จากตารางที่ 4.6 จะเห็นได้ว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาภาษาญี่ปุ่น คือ เนื้อหาที่สอนมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ หากพิจารณาจะพบว่าหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ นั้น เป็นหลักสูตรที่เริ่มสอนโดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นมาก่อน และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในการสื่อสารได้ ดังนั้นนอกจากหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วยวิชาด้านไวยากรณ์แล้ว ยังต้องประกอบไปด้วยทักษะทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เนื้อหาวิชาที่สอนจึงมีมาก โดยในระยะเวลาที่ได้ศึกษาในสถาบันผู้เรียนยังต้องศึกษาเนื้อหาวิชาอื่นๆ ทั้งวิชาศึกษาทั่วไป วิชาโท หรือวิชาเลือก นอกเหนือจากวิชาเอกอีกด้วย จึงทำให้สัดส่วนของเวลาเรียนและจำนวนเนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกัน หากจะตัดทอนบางส่วนลงก็เกรงว่าผู้เรียนอาจจะได้ความรู้ไม่เต็มที่และไม่เพียงพอต่อการนำไปประกอบอาชีพในภาคหน้า

ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้อง		
- 31-40 คน	4	44.44
- น้อยกว่า 20 คน	3	33.33
- 21-30 คน	1	11.11
- 41-50 คน	1	11.11
ปัญหาจำนวนผู้เรียนต่อห้องดังกล่าวที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น		
- มีปัญหา	5	55.56
- ไม่มีปัญหา	4	44.44
ปัญหาที่พบคือ		
- ไม่สามารถฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ครบ	5	100
- ความสนใจของผู้เรียนในการเรียนลดลง	2	40
- ผู้เรียนพูดคุยกันมากบางครั้งไม่สามารถควบคุมได้	1	20
แนวทางแก้ไขปัญหา		
- ลดจำนวนผู้เรียนต่อห้องให้น้อยลง	3	60
- ให้ผู้สอนแบ่งจำนวนผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และเพิ่มชั่วโมงสอนเอง	3	60
- ไม่สามารถแก้ไขได้เนื่องจากการกำหนดจำนวนผู้เรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารในระดับสูงกว่า	2	40
จำนวนผู้เรียนต่อห้องที่เหมาะสมควรเป็น		
- น้อยกว่า 20 คน	4	80
- 21 – 30 คน	1	20
2. ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนแตกต่างกัน		
- มีปัญหา	5	55.56
- ไม่มีปัญหา	4	44.44

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
<p>ปัญหาที่พบ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนเก่งเกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากต้องรอผู้เรียนที่เรียนอ่อนกว่า - ผู้เรียนอ่อนเกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้เนื่องจากตามไม่ทัน - ผู้สอนดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้ยาก <p>แนวทางแก้ไขปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนก่อนจัดกลุ่มเรียน - จัดกลุ่มเรียนแยกกันระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาและผู้ที่ไม่เคยเรียน - อื่นๆ <p>ได้แก่ - ทดสอบความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนหลังจากเรียนได้ 1 ภาคเรียน โดยใช้ผลคะแนน</p>	<p>5</p> <p>4</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>1</p>	<p>100</p> <p>80</p> <p>40</p> <p>60</p> <p>40</p> <p>20</p>
<p>3. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกวดสุนทรพจน์ - ค่ายภาษาญี่ปุ่น - ประกวดร้องเพลงภาษาญี่ปุ่น - แข่งขันตอบปัญหาภาษาญี่ปุ่น - อื่นๆ <p>ได้แก่ - นิทรรศการภาษาญี่ปุ่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้ผู้เรียนมาพูดคุยกับผู้สอนชาวญี่ปุ่นในเวลาว่าง - นิทรรศการอาหารญี่ปุ่น - มัคคุเทศก์นำเที่ยว 	<p>9</p> <p>4</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>100</p> <p>44.44</p> <p>22.22</p> <p>11.11</p> <p>22.22</p> <p>11.11</p> <p>11.11</p> <p>11.11</p>

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้องพบว่า สถาบันที่มีจำนวนผู้เรียนต่อห้อง 31-40 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ น้อยกว่า 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 , 21-30 คน และ 41-50 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน

ผู้บริหารเห็นว่า จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้องดังกล่าวมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 55.56 เมื่อพิจารณาแยกตามสถาบัน พบว่าผู้บริหารของสถาบันที่มีจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้อง 31-40 คน และ 41-50 คน เห็นว่า เป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ไม่สามารถฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ครบ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ความสนใจของผู้เรียนในการเรียนลดลง คิดเป็นร้อยละ 40 จากจำนวนสถาบันที่ตอบว่าจำนวนของผู้เรียนต่อห้องดังกล่าวเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ควรลดจำนวนผู้เรียนต่อห้องให้น้อยลงและให้ผู้สอนแบ่งจำนวนผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และเพิ่มชั่วโมงสอนเอง คิดเป็นร้อยละ 60 เท่ากัน จากจำนวนสถาบันที่ตอบว่าจำนวนของผู้เรียนต่อห้องดังกล่าวเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหารเห็นว่า จำนวนผู้เรียนต่อห้องที่เหมาะสมควรมีจำนวนน้อยกว่า 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ 21-30 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ด้านพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนแตกต่างกันผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 55.56 ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ผู้เรียนเก่งเกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากต้องรอผู้เรียนที่เรียนอ่อนกว่า คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ผู้เรียนอ่อนเกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้ เนื่องจากตามไม่ทัน คิดเป็นร้อยละ 80

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ทดสอบความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนก่อนจัดกลุ่มเรียน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ จัดกลุ่มเรียนแยกกันระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาและผู้ที่ไม่เคยเรียน คิดเป็นร้อยละ 40

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนนั้น พบว่าทุกสถาบันมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน โดยกิจกรรมที่ทุกสถาบันจัด คือ การจัดประกวดสุนทรพจน์ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ คำภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 44.44

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้องพบว่า จำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของสถาบันที่ทำการสำรวจมีจำนวนผู้เรียนต่อห้องคือ 31-40 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า เป็นจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มาก โดยตามหลักการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ห้องเรียนควรมีจำนวนผู้เรียนประมาณ 10-20 คน ไม่ควรเกินกว่านั้น เพราะจะทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2551: 24)

จากผลการวิจัยที่พบว่า การที่กลุ่มเรียนมีขนาดใหญ่ทำให้ไม่สามารถฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ครบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอนก กิมสุวรรณ (2548: 307) ที่ได้กล่าวถึง ผลเสียของกลุ่มเรียนซึ่งขนาดใหญ่ความว่า เมื่อผู้สอนมาสอนในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนมาก การจะเอาใจใส่กวาดขันให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ในการฝึกทักษะต่างๆ ย่อมลดน้อยลง

จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า ผู้สอนแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากโดยการแบ่งกลุ่มสอนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการแบ่งกลุ่มสอนเองนั้นเป็นการเพิ่มจำนวนภาระงานสอนของผู้สอนให้มากขึ้น และอาจส่งผลเสียต่อการเรียนการสอนมากกว่าเป็นประโยชน์ก็เป็นได้ ดังที่เอนก กิมสุวรรณ (2548: 307) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้สอนมีภาระงานสอนมาก จะทำให้ผู้สอนไม่มีเวลาจัดเตรียมการสอน ไม่มีเวลาในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ หรือจัดทำเอกสารประกอบคำสอนที่เหมาะสม หรือแม้แต่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตัวเองได้

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มเรียนหนึ่งๆ มีจำนวนผู้เรียนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนภาษาต่างประเทศซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนร่วมด้วยนั้น จะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการเรียนการสอนในชั้นเรียน อีกทั้งยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนด้วย ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากนั้น จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องไม่อาจเพิกเฉยและไม่ใช่ว่าแต่เพียงให้ผู้สอนเป็นผู้แก้ไขเท่านั้น หากแต่สถาบันควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขด้วย

ตารางที่ 4.8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ในสถาบัน		
- จัดซื้อตามที่คุณสอนเสนอมา	9	100
- ได้จากการบริจาค	6	66.67
- จัดซื้อตามที่คุณเรียนเสนอมา	2	22.22
2. จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ (เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น) เพื่อให้คุณสอนและผู้เรียนได้ใช้		
- ไม่เพียงพอ	5	55.56
- เพียงพอสำหรับคุณสอน	3	33.33

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
3. จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ฯลฯ ที่ให้ผู้สอนใช้		
- ไม่เพียงพอ	6	66.67
- เพียงพอ	3	33.33
4. จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ที่ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง		
- ไม่เพียงพอ	6	66.67
- เพียงพอ	2	22.22
- ไม่ระบุ	1	11.11
5. ห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง		
- มี	6	66.67
- ไม่มี	3	33.33
6. จำนวนห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab)		
- ไม่เพียงพอ	6	66.67
- เพียงพอ	3	33.33
7. ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น		
- งบประมาณในการจัดซื้อน้อยไม่เพียงพอ	6	66.67
- สื่อเก่าไม่ทันสมัย	3	33.33
- มีจำนวนสื่อการสอนไม่เพียงพอให้ผู้สอนใช้	2	22.22
แนวทางในการแก้ปัญหา		
- ของงบประมาณในการซื้อเพิ่มเติม	5	55.56
- ส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง	3	33.33
- อื่นๆ		
ได้แก่ - พิจารณาลักษณะของสื่อการสอนที่ดี	1	11.11
- หางบประมาณสนับสนุนจากที่อื่น	1	11.11

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า สถาบันมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ตามที่ผู้สอนเสนอมา คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ได้จากการบริจาค คิดเป็นร้อยละ 60

ด้านจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ ภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้ พบว่า ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 55.56

ด้านจำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ฯลฯ ที่ให้ผู้สอนใช้ พบว่า ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67

จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง พบว่า ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67

สถาบันส่วนใหญ่มีห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 66.67

ด้านจำนวนห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) พบว่า ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67

ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นพบว่า งบประมาณในการจัดซื้อน้อย ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ สื่อเก่าไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 33.33 และจำนวนสื่อไม่เพียงพอให้ผู้สอนใช้ คิดเป็นร้อยละ 22.22

แนวทางในการแก้ปัญหา คือ ของงบประมาณในการซื้อเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 33.33

ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมนั้น แม้จะพบว่าทุกสถาบันมีการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนตามที่คุณสอนได้เสนอมาก็ตาม แต่ประเด็นที่น่ากังวล คือ จำนวนของสื่อการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมถึงโสตทัศนูปกรณ์นั้น พบว่า เกินกว่าครึ่งของสถาบันที่ได้ทำการศึกษายังคงมีจำนวนสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ โดยพบว่าเนื่องจากงบประมาณในการจัดซื้อมีน้อย จึงทำให้ไม่สามารถจัดซื้อได้อย่างเพียงพอตามความต้องการ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารในระดับสูงควรให้ความสำคัญ เนื่องจากความพร้อมของสื่อการเรียนการสอนย่อมจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น ถ้ามีสื่อการเรียนการสอนอยู่มากและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้การได้ทันที และผู้สอนใช้มากเพียงใดก็จะเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และประหยัดเวลาด้วย (จำเนียร ศิลปะวานิช , 2538: 70)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล		
- ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน	7	77.78
- การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยากเนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมาก	3	33.33
- บางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากเวลาและสถานที่	2	22.22
- ไม่เอื้ออำนวย		
- อื่นๆ		
ได้แก่ - ผู้เรียนจำนวนมากไปไม่ถึงจุดที่ตั้งเป้าไว้	1	11.11
- บางรายวิชาขาดต่อการสร้างเกณฑ์ในการประเมิน	1	11.11
แนวทางในการแก้ไขปัญหา		
- ให้ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	4	44.44
- แต่งตั้งกรรมการกลางของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อวิเคราะห์ข้อสอบ	2	22.22
- อื่นๆ		
ได้แก่ - ไม่สามารถตั้งกรรมการได้เนื่องจากผู้สอนมีภาระงานมาก	1	11.11
- แก้ไขเนื้อหาที่สอน	1	11.11
- เชิญผู้เชี่ยวชาญทั้งในและนอกสถาบันมาพิจารณาผลการสอบ	1	11.11

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลคือ ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยากเนื่องจากมี

จำนวนผู้เรียนมาก คิดเป็นร้อยละ 33.33 และบางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวย คิดเป็นร้อยละ 22.22

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ ให้ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ แต่งตั้งกรรมการกลางของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อวิเคราะห์ข้อสอบ คิดเป็นร้อยละ 22.22

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่น่าสนใจ พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การวัดความสามารถจริงนั้นทำได้ยาก และต้องใช้เวลามาก หากเมื่อพิจารณาถึงภาระงานสอนที่มากอยู่แล้วของผู้สอน ประกอบกับจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากแล้ว การวัดและประเมินผลโดยการใช้แบบทดสอบที่วัดความจำก็น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมวิธีหนึ่งที่จะวัดความรู้ของผู้เรียนได้ ภายในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย

ตารางที่ 4.10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ ให้ผู้สอน		
- ชี้แจง	7	77.78
- ไม่ได้ชี้แจง	1	11.11
2. งบประมาณสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้		
- ไม่เพียงพอ	6	66.67
- เพียงพอ	3	33.33
3. งบประมาณสนับสนุนผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่น		
- ไม่เพียงพอ	6	66.67
- เพียงพอ	3	33.33
แนวทางแก้ไขปัญหา		
- สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าร่วมอบรมสัมมนา กิจกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย	3	50.00
- เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ	2	33.33

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
แนวทางแก้ไขปัญหา (ต่อ) - อื่นๆ ได้แก่ - ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	1	16.67
4. การจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและ ผู้สอน - มี - ไม่มี	8 1	88.89 11.11

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ ให้ผู้สอนทราบ คิดเป็นร้อยละ 77.78

ด้านงบประมาณสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 66.67

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าร่วมอบรมสัมมนาและกิจกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 33.33

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้บริหารกับผู้สอน พบว่า สถาบันส่วนใหญ่มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 88.89

ในด้านงบประมาณสนับสนุนที่จัดให้แก่ผู้สอนและผู้เรียนนั้น ผู้บริหารให้ความเห็นว่ามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ การแก้ปัญหาที่ตรงตามความต้องการที่สุดย่อมจะเป็นการของบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม การของบประมาณเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก และหากสถาบันไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการได้แล้ว การชี้แจงเพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจถึงสาเหตุที่ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการได้ ก็น่าจะเป็นการบรรเทาความรู้สึกรังเกียจการสนับสนุนจากหน่วยงานได้บ้างไม่มากนัก การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกก็นับเป็นหนทางในการแก้ปัญหาที่ดูมีความเป็นไปได้อีกประการหนึ่ง แต่จากผลการศึกษาจะเห็นว่า มีเพียงสถาบันเดียวเท่านั้นที่แก้ปัญหาด้านงบประมาณโดยการขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก โดยในประเด็นนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งผู้บริหารและผู้สอนร่วมกัน ในการที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งทุนจากหน่วยงานภายนอกอย่างกระตือรือร้นด้วย เพราะบางครั้งการรอรับข่าวสารเกี่ยวกับทุนจากหน่วยงานภายนอกโดยปราศจากการแสวงหา โดยเฉพาะสถาบันที่อยู่ในส่วนภูมิภาค

อาจทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ล่าช้า ส่งผลให้มีเวลาในการเตรียมพร้อมในด้านเอกสารต่างๆ เพื่อขอรับทุนล่าช้าจนอาจทำให้เสียโอกาสในการรับทุนจากหน่วยงานภายนอกก็ได้

ตารางที่ 4.11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียน

สภาพและปัญหาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่พบ		
- ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน	8	88.89
- ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน	8	88.89
- ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น	6	66.67
- ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น	4	44.44
- ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน	3	33.33
- ผู้เรียนตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบ โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	3	33.33
- ผู้เรียน ไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย	2	22.22
แนวทางในการแก้ไขปัญหา		
- สนับสนุนให้ผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน	7	77.78
- ให้ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนทราบถึงแหล่งที่จะสามารถหาความรู้เพิ่มเติม	7	77.78
- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น	6	66.67
- ให้ผู้สอนทำการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3	33.33
- อื่นๆ		
ได้แก่ - ควรจัดให้มีการสอนภาษาไทยสำหรับชาวญี่ปุ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่น	1	11.11

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่พบส่วนใหญ่ คือ ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน และผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.89 เท่ากัน รองลงมาคือ ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 66.67 ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 44.44 ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียนและผู้เรียนตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาโต้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน ผู้เรียนไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย คิดเป็นร้อยละ 22.22

แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือให้ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนทราบถึงแหล่งที่จะสามารถหาความรู้เพิ่มเติม และ สนับสนุนให้ผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 66.67 ให้ผู้สอนทำการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คิดเป็นร้อยละ 33.33

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยจะทำเมื่อผู้สอนสั่ง รวมถึงขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น
2. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกตัวผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน

โดยปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวผู้เรียนเองนั้น เป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ การที่ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียนเป็นพฤติกรรมที่น่ากังวลมาก เพราะการเรียนการสอนเฉพาะในช่วงโมงเรียนแต่เพียงอย่างเดียว โดยผู้เรียนขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียนนั้น ย่อมไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ ดังที่ Naiman et al., (1987 อ้างถึงใน Cook, 1996: 103-105) กล่าวถึง กลวิธีในการเรียนของผู้เรียนเก่งประการหนึ่งว่า ควรพยายามหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนภาษาเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

พฤติกรรมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกที่พบว่า ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียนนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเอนก กิมสุวรรณ (2548) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาไว้ว่า ไม่ต่างจากพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอกชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย ไม่รู้จักการเรียนรู้อย่างด้วยตนเอง และมีความเป็นไปได้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วจะไม่แสวงหาความรู้ภาษาต่างประเทศนั้นเพิ่มเติม ดังนั้น การที่ผู้สอนพยายามให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่น

ปริมาณมากแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน จึงอาจไม่ใช่เป็นแนวทางในการสอนที่ดีที่สุดในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ หากแต่ผู้สอนควรผลักดันและส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน ทั้งนี้ หน้าที่ของผู้สอนอีกประการหนึ่งคือ ควรแนะนำและจัดเตรียมแหล่งที่ผู้เรียนจะสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียนให้แก่ผู้เรียนด้วย เพราะแท้จริงแล้วสาเหตุของปัญหาที่ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียนอาจเป็นเพราะผู้เรียนไม่ทราบแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม หรือไม่มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้ใช้ก็เป็นได้ ดังที่ ซะซะกิ (佐々木, 2007: 24) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้สอนกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนไว้สรุปความว่า ผู้สอนควรแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ รวมถึงแนะนำสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วย เช่น แนะนำห้องสมุดที่ผู้เรียนสามารถเข้าใช้ได้ หรือมีการจัดเตรียมแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นให้แก่ผู้เรียนนอกห้องเรียนด้วย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม	2.77	0.92	มาก
2.	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้สามารถวัดความสามารถจริงของผู้เรียนได้	2.68	1.61	มาก
3.	ความแตกต่างทางความคิดระหว่างผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่น	2.50	0.85	มาก
4.	ความเหมาะสมของวิธีการสอนที่ใช้กับกับเนื้อหาที่สอน	2.45	0.80	น้อย
5.	ความมั่นใจในการสอนภาษาญี่ปุ่น	2.18	1.70	น้อย
6.	ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นในการสอนภาษาญี่ปุ่น	1.95	0.72	น้อย

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
7.	ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น เช่น สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น เป็นต้น	1.95	0.84	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.35	0.57	น้อย

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจากข้อพบว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้สามารถวัดความสามารถจริงของผู้เรียนได้ ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม และความแตกต่างทางความคิดระหว่างผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

จากตารางที่ 4.12 จะเห็นว่า แม้ผู้สอนชาวไทยจะมีความเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนในระดับน้อยก็ตาม แต่หากพิจารณาจากข้อจะพบว่าผู้สอนชาวไทยไม่มั่นใจว่าแบบทดสอบที่ตนใช้สามารถวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนได้หรือไม่ ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้สอนชาวไทยยังขาดความรู้ในการสร้างแบบทดสอบ อีกทั้งยังพบว่าผู้สอนยังไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม ดังนั้นการจะแก้ไขปัญหาก็คือการสร้างแบบทดสอบของผู้สอนข้างต้น หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรสนับสนุนให้โอกาสผู้สอนเข้ารับการอบรมในประเด็นที่ผู้สอนคิดว่าเป็นปัญหานั้นจะเป็นแนวทางแก้ไขปัญหากทางหนึ่ง ในประเด็นความแตกต่างทางความคิดระหว่างผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่นนั้นเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นอีกประการหนึ่งว่ายังขาดการสอดแทรกความรู้อื่นๆ นอกเหนือจากการให้ความรู้ภาษาญี่ปุ่นแก่ผู้เรียน ดังที่ศกาทิพย์ สกุลครุ (2531: 94-95) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติและพฤติกรรมของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในอุดมคติประการหนึ่งว่า ผู้สอนควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและเรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่นอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและเป็นระบบ ในด้านความรู้และความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่น คือ ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจการเมือง ชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดของชาวญี่ปุ่นด้วย

อย่างไรก็ดี แม้ค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหาความมั่นใจในการสอนภาษาญี่ปุ่นตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทยจะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.18$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD. = 1.70) ประกอบก็จะเห็นว่ามีกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สอนชาวไทยมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้

ในระดับที่แตกต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือยังมีผู้สอนที่ขาดความมั่นใจในการสอนภาษาญี่ปุ่นอยู่ด้วย

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังน้อย	2.95	1.67	มาก
2.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการพูดน้อย	2.73	1.63	มาก
3.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนน้อย	2.68	1.58	มาก
4.	เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ	2.68	1.72	มาก
5.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านน้อย	2.59	1.65	มาก
6.	เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง	2.36	1.70	น้อย
7.	เนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน	2.10	0.94	น้อย
8.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีวิชาด้านไวยากรณ์น้อย	2.00	1.74	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.55	1.56	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนน้อย และเนื้อหาที่สอนมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ

ส่วนปัญหาที่มีอยู่ในระดับน้อย คือ เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มี ความต่อเนื่อง และเนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน

ในขณะที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาขาภาษาญี่ปุ่นมุ่งให้บัณฑิตมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นและ สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้ แต่จากการศึกษาจะเห็นว่าผู้สอนชาวไทยมองว่าหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น นั้นยังมีวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียนน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้ แต่หากจะเพิ่มจำนวนวิชา ดังกล่าวให้เพิ่มขึ้นก็ลำบาก เนื่องจากพบว่าเนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและ จำนวนคาบ ดังนั้น ในประเด็นนี้การปรับปรุงหลักสูตรอาจจำเป็นต้องพิจารณาทั้งโครงสร้าง ซึ่งก็คือ ควรพิจารณาจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาศึกษาทั่วไปประกอบด้วย

อย่างไรก็ดี แม้ค่าเฉลี่ยรวมของปัญหาการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาตาม ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทยจะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.55$) ก็ตาม แต่หาก พิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.56$) ประกอบก็จะเห็นว่ามี การกระจายตัวของคำตอบออก จากค่าเฉลี่ยรวมในประเด็นปัญหานี้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือผู้สอนชาวไทยมีความคิดเห็นต่อประเด็น ปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
9.	การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมในห้องเรียนทำได้ลำบาก เนื่องจากพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน	3.05	0.89	มาก
10.	ไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมในห้องเรียนได้ เนื่องจากเนื้อหา มาก เวลาไม่พอ	2.91	0.75	มาก
11.	ไม่สามารถฝึกฝนผู้เรียนเป็นรายคนได้ครบเนื่องจากผู้เรียนใน ห้องมีจำนวนมาก	2.82	0.79	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.92	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นกัน

อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนนั้น พบว่า มีสาเหตุมาจากจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มีจำนวนมาก และความรู้เดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่ควรแก้ไขตั้งแต่กระบวนการในการรับเข้าและวิธีการคัดเลือกผู้เรียนเข้ามาเรียนในตอนต้น ในส่วนประเด็นปัญหาที่พบว่า เนื้อหาที่สอนมีมากนั้นก็ก็เป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการที่ผู้สอนมุ่งให้เนื้อหามากเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ จนทำให้ขาดการฝึกฝน อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการนำไปใช้ แม้จะมีความรู้ในเชิงทฤษฎีของภาษาแต่นำไปใช้ไม่ได้ก็ไม่เป็นประโยชน์

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
12.	ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เพียงพอ	3.05	0.95	มาก
13.	ไม่มีโสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น) ให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ได้อย่างเพียงพอ	2.82	0.90	มาก
14.	ไม่มีห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้	2.82	1.09	มาก
15.	จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ	2.68	0.94	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.84	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ประเด็นปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนนั้น พบว่า แม้สถาบันจะมีการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนไว้ก็ตาม แต่จำนวนของสื่อการเรียนการสอนกลับมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ ความไม่เพียงพอของสื่อการเรียนการสอนดังกล่าว อาจสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเรียนหรือผู้เรียนที่มีโอกาสได้ใช้สื่อกับกลุ่มเรียนหรือผู้เรียนที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ ดังนั้น การเพิ่มจำนวนสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการจึงนับเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับงบประมาณที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งหากไม่มีงบประมาณก็ไม่สามารถดำเนินการได้ การแก้ไขปัญหานี้ประการหนึ่งที่มีความเป็นไปได้ก็คือ การหาวิธีการจัดการกับจำนวนสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้ทุกคนได้มีโอกาสได้ใช้ก็อาจเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่น่าจะมีความเป็นไปได้มากกว่า

ในส่วนของประเด็นคำถามเกี่ยวกับห้องเพื่อให้ผู้เรียนใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนั้น พบว่า แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.82$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.09$) ประกอบก็จะเห็นว่ามีการกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยอยู่ไม่น้อย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สอนชาวไทยมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง ในเขตภาคเหนือว่า มีทั้งสถาบันที่มีการจัดเตรียมห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองและสถาบันที่ไม่มีการจัดเตรียมห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองอยู่ด้วย

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา	
				ความหมาย	
16.	บางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวย	2.77	0.61	มาก	
17.	ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน	2.77	0.81	มาก	
18.	การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยากเนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมาก	2.45	0.67	น้อย	
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.66	0.52	มาก	

จากตารางที่ 4.16 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้น การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยากเนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมากนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ประเด็นด้านการวัดและประเมินผลซึ่งพบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียนนั้นเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากหากวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการสื่อสาร แต่การวัดและประเมินผลไม่สามารถวัดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว การวัดและประเมินผลนั้นๆ ก็จะไม่มีความหมาย หรือไม่สะท้อนสิ่งที่ต้องการวัดเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม การวัดและประเมินผลความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียนนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยากและเสียเวลามาก ความรู้ด้านการวัดและประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนจึงควรต้องให้ความสนใจอีกประการหนึ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นตัวสะท้อนให้เห็นความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ตลอดจนจุดเด่นจุดด้อยของการเรียนการสอนอีกด้วย

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
19.	งบประมาณส่งเสริมผู้สอน ไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ไม่เพียงพอ	2.95	1.09	มาก
20.	งบประมาณสนับสนุนผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นมีไม่เพียงพอ	2.91	0.92	มาก
21.	งบประมาณจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	2.73	0.93	มาก
22.	ไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ	2.23	0.75	น้อย
23.	ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้บริหาร	2.18	0.85	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.60	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.17 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ และ ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้บริหาร มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณด้านต่างๆ ยังคงมีไม่เพียงพอ การแก้ไขปัญหาคด้วยการเพิ่มงบประมาณนั้น แม้จะตรงตามความต้องการ แต่ก็ดูจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ทำได้ไม่มากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องแนวนโยบายการบริหารของสถาบันหรือหน่วยงานร่วมด้วย ดังนั้นการบริหารจัดการกับจำนวนงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจ รวมถึงการหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกก็เป็นหนทางแก้ปัญห่อีกประการหนึ่ง

ในส่วนของงบประมาณส่งเสริมผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้พบว่า แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.95$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.09$) ประกอบก็จะเห็นว่ามีกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สอนชาวไทยมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งในเรื่องของการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้ผู้สอนไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ก็ได้

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	ปัญหาด้านการเรียนการสอน	2.92	0.55	มาก
2.	ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	2.84	0.79	มาก
3.	ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล	2.66	0.52	มาก
4.	ปัญหาด้านการบริหารจัดการ	2.60	0.69	มาก
5.	ปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหา	2.55	1.56	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.66	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.18 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
1.	ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น	3.14	0.94	มาก
2.	ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน	3.14	1.08	มาก
3.	ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น	3.09	0.87	มาก
4.	ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน	3.05	1.04	มาก
5.	ผู้เรียนมักตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	2.86	0.94	มาก
6.	ผู้เรียนไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย	2.73	1.12	มาก
7.	ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน	2.55	0.96	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.93	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.19 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนนั้นพบว่า เป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากจะเห็นว่าแม้ผู้เรียนจะศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงมีความเป็น “เด็ก” กล่าวคือ ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะพึ่งพาผู้สอนในระดับสูง ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาพึงมี ในประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่กล้าซักถามผู้สอนเมื่อมีข้อสงสัย และตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน ประเด็นปัญหาเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการพูดคุยได้ตอบกับผู้เรียนด้วย ซึ่งอาจสันนิษฐานได้ว่าความสัมพันธ์

ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนอาจมีความห่างเหินก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี ในส่วนของประเด็นคำถามเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่พบว่า ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน ไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน และไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.14, 3.05, 2.73$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.08, 1.04, 1.12$) ประกอบก็จะเห็นว่ามี การกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สอนชาวไทยมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ดังกล่าวข้างต้นในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น เกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่น ในห้องเรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทย

ข้อ	ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	การฝึกทักษะการฟังในห้องเรียน	3.53	0.62	มากที่สุด
2.	การฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียน	2.93	0.96	มาก
3.	การฝึกทักษะการพูดในห้องเรียน	2.76	0.97	มาก
4.	การฝึกไวยากรณ์ในห้องเรียน	2.60	0.88	มาก
5.	การฝึกทักษะการอ่านในห้องเรียน	2.50	0.76	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	1.83	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.20 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีความคิดเห็น โดยเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาการฝึกทักษะการพูด อ่าน เขียนและไวยากรณ์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ปัญหาการฝึกทักษะการฟังในห้องเรียน เป็นปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.21 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการฟังในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการฟัง	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้เรียนไม่เข้าใจคำศัพท์	6	27.27
2.	ต้องใช้เวลาในการฝึกฟังมาก	5	22.73
3.	สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวย สื่อการฟังไม่พร้อม และห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ไม่เพียงพอ	4	18.18
4.	ระดับทักษะการฟังเดิมของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน	4	18.18
5.	ผู้เรียนในห้องมีจำนวนมาก	4	18.18
6.	ความเร็วของเทปและซีดีที่ทำให้ผู้เรียนฟังเร็วมากเกินไป ประกอบกับสำเนียงไม่คุ้นเคย ทำให้ผู้เรียนฟังไม่ทัน ไม่สามารถจับใจความได้	3	13.64
7.	ผู้สอนไม่ทราบว่าควรสอนอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการฟังที่ดี	2	9.09
8.	ผู้เรียนขาดการฝึกฝนด้วยตัวเอง รอฟังแต่ในห้องเรียน เนื่องจากที่บ้านไม่มีเครื่องเล่นเทปซีดี เป็นต้น	1	4.54

ตารางที่ 4.22 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการพูดในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการพูด	จำนวน	ร้อยละ
1.	เนื้อหามากเวลาไม่พอเนื่องจากใช้เวลาในการฝึกมาก	6	27.27
2.	ผู้เรียนมีโอกาสดูกับชาวญี่ปุ่นน้อยและไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน	5	22.73
3.	วิชาด้านการสนทนามีน้อย	3	13.64
4.	กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนฝึกพูดมีน้อย	2	9.09
5.	ผู้สอนไม่ทราบว่าควรสอนอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการพูดที่ดี	2	9.09
6.	จำนวนผู้เรียนมากทำให้ไม่สามารถฝึกได้ทั่วถึง อีกทั้งผู้เรียนยังขาดการฝึกออกเสียงที่ถูกต้องมาในชั้นแรก	1	4.54
7.	ผู้เรียนตื่นเต้นเวลาพูดกับผู้สอนชาวญี่ปุ่นทำให้พูดติดขัดและคิดคำศัพท์ไม่ออก	1	4.54
8.	ผู้เรียนไม่กล้าพูดกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น จึงมักไปพบอาจารย์ชาวไทย	1	4.54

ตารางที่ 4.23 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการอ่านในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้เรียนจำคำศัพท์ ค้นใจไม่ได้	7	31.82
2.	ผู้เรียนอ่านคันจิและคะตะกะนะ คำศัพท์ ไม่ค่อยได้ บางครั้งแม้แต่สระจะนะยังอ่านผิด	4	18.18
3.	เนื้อหาที่มีมาก รวมถึงต้องสอนรูปประโยคด้วย	3	13.64
4.	เนื้อหาที่สอนไม่สอดคล้องกับวิชาภาษาญี่ปุ่นอื่นๆ	3	13.64
5.	ผู้เรียนไม่เข้าใจโครงสร้างประโยค	3	13.64
6.	ผู้เรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้	2	9.09
7.	ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาแต่ไม่กล้าแสดงออก	1	4.54
8.	ผู้เรียนยังอ่านสระจะนะผิด อ่านคันจิไม่ได้ และอ่านช้ามาก	1	4.54

ตารางที่ 4.24 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการเขียน	จำนวน	ร้อยละ
1.	ตรวจงานเขียนยาก บางครั้งถูกไวยากรณ์แต่คนญี่ปุ่นไม่ใช้	5	22.73
2.	ผู้เรียนไม่ทบทวนคำศัพท์ ทำให้เขียนผิดบ่อยครั้ง	4	18.18
3.	ผู้เรียนไม่ยอมเขียนคันจิ	4	18.18
4.	ผู้เรียนเขียนตัวอักษรไม่ถูก	3	13.64
5.	ผู้เรียนไม่ค่อยเขียนประโยคยาวๆ และมักเขียนรูปประโยคผิด	2	9.09
6.	ผู้เรียนไม่แม่นข้ไวยากรณ์ รู้คำศัพท์น้อย	2	9.09
7.	ผู้เรียนมักลอกงานกัน	1	4.54
	ไม่ระบุเหตุผล	2	9.09

ตารางที่ 4.25 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำแนกตามปัญหาการฝึก
ไวยากรณ์ในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกไวยากรณ์	จำนวน	ร้อยละ
1.	เนื้อหาแน่นมาก	4	18.18
2.	จำนวนผู้เรียนมากไม่สามารถฝึกทุกคนได้	4	18.18
3.	ผู้เรียนไม่ทบทวนไวยากรณ์ และคำศัพท์ที่เรียนไปแล้วทำให้ลืม	4	18.18
4.	ความรู้เดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน	3	13.64
5.	ผู้เรียนไม่เข้าใจการใช้คำช่วย	3	13.64
6.	ผู้เรียนนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ สับสนในการใช้ไวยากรณ์	2	9.09
7.	ผู้เรียนจำคำศัพท์ไม่ได้ ใช้เวลานานในการทำความเข้าใจรูปประโยค	1	4.54
8.	ผู้เรียนจำคำศัพท์ใหม่ไม่ได้ทำให้สร้างประโยคไม่ได้	1	4.54
9.	ผู้เรียนจดจำคันจิ ผันคำกริยาและคุณศัพท์ไม่ได้	1	4.54
10.	ผู้เรียนไม่ได้เรียนวิชาภาษาศาสตรด้านโครงสร้างอย่างถูกต้องในชั้น แรก	1	4.54

จากข้างต้นผู้สอนชาวไทยเห็นว่า การฝึกทักษะในห้องเรียนทั้ง 4 ด้าน รวมถึงการฝึก
ไวยากรณ์ในห้องเรียนมีปัญหาในระดับมาก โดยเฉพาะทักษะการฟังนั้น เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด
โดยผู้สอนชาวไทยให้เหตุผลเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกทักษะการฟังไว้สามารถแบ่งออกได้เป็น
3 ประเด็น คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน กล่าวคือ ไม่ทราบว่าสอนการฟังอย่างไร
2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ต้องใช้เวลาในการฝึกฟังมาก อีกทั้ง
มีข้อจำกัดด้านสื่อการเรียนการสอนและห้องปฏิบัติการทางภาษา
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน กล่าวคือ จำนวนผู้เรียนในห้องเรียนที่มีมาก ความไม่พร้อมของผู้เรียน
คือ ผู้เรียนไม่ทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว รวมถึงระดับความรู้ความสามารถเดิมของผู้เรียนที่
ไม่เท่ากันและขาดการฝึกฝนด้วยตนเอง

ในการฝึกวิชาด้านทักษะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความรู้หลายด้านประกอบกัน
ทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์ การฝึกการอ่านและการเขียนก็ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคันจิ
ประกอบ เป็นต้น ซึ่งหากผู้เรียนขาดความพร้อม กล่าวคือ ลืมคำศัพท์เก่าและไวยากรณ์ที่เรียนไปแล้ว
ก็ย่อมทำให้การฝึกทักษะต่างๆ ไม่สามารถทำให้อย่างราบรื่น โดยหากพิจารณาถึงสาเหตุเกี่ยวกับ
ปัญหาในการฝึกทักษะต่างๆ รวมถึงการฝึกไวยากรณ์ว่า ส่วนใหญ่เกิดจากตัวผู้เรียน การแก้ไขปัญหา

ในเรื่องความรู้เก่าๆ ที่ผู้เรียนลืม ผู้สอนอาจต้องใช้วิธีการทบทวน หรือจัดการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทบทวนความรู้ที่ได้เรียน ไปก็อาจเป็นการแก้ไขปัญหาที่ทำให้ได้วิธีการหนึ่ง

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
1.	ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม	2.52	1.00	มาก
2.	ปัญหาภาษาไทย	2.35	1.02	น้อย
3.	ความแตกต่างทางความคิดระหว่างผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่น	2.27	0.87	น้อย
4.	ความเหมาะสมของวิธีการสอนที่ใช้กับกับเนื้อหาที่สอน	2.24	0.88	น้อย
5.	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้สามารถวัดความสามารถจริงของผู้เรียนได้	2.13	0.81	น้อย
6.	ไม่เข้าใจวัฒนธรรมไทย	1.88	0.82	น้อย
7.	อาจารย์ชาวไทยมอบหมายงานให้ทำมากเกินไป	1.81	0.94	น้อย
8.	ความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นในการสอนภาษาญี่ปุ่น	1.69	0.74	น้อย
9.	ความมั่นใจในการสอนภาษาญี่ปุ่น	1.69	0.84	น้อย
10.	ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น เช่น สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น เป็นต้น	1.58	0.70	น้อย
11.	ไม่สามารถสื่อสารกับผู้เรียนได้	1.54	0.71	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	1.97	0.55	น้อย

จากตารางที่ 4.26 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ยกเว้น ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนนั้น พบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความเห็นสอดคล้องกับผู้สอนชาวไทยว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณารายข้อกลับพบว่า ในขณะที่ผู้สอนชาวไทยไม่มั่นใจว่า แบบทดสอบที่ตนใช้สามารถวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนได้หรือไม่นั้นเป็นปัญหาในระดับมาก แต่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นกลับมองเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นประกอบจะพบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย แต่ในด้านวุฒิการศึกษาพบว่ามีผู้สอนชาวญี่ปุ่นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น แต่ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้งสิ้น ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นได้รับความรู้ในการวัดและประเมินผลจากการเข้ารับการอบรม หรือหากมองในอีกด้านหนึ่งก็เป็นที่ได้ว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นไม่รู้สึกรู้ว่า มีปัญหาต่างๆ ที่แท้จริงแล้วอาจเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง

ในส่วนของประเด็นปัญหาภาษาไทยของผู้สอนชาวญี่ปุ่น พบว่า แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.35$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.02$) ประกอบก็จะเห็นว่ามีการกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ายังมีผู้สอนชาวญี่ปุ่นที่มีปัญหาภาษาไทยอยู่ด้วย

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังน้อย	2.76	1.01	มาก
2.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนน้อย	2.65	1.03	มาก

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
3.	เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ	2.56	0.82	มาก
4.	เนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน	2.52	1.00	มาก
5.	เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง	2.36	0.81	น้อย
6.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านน้อย	2.35	0.93	น้อย
7.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการพูดน้อย	2.24	0.78	น้อย
8.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีวิชาด้านไวยากรณ์น้อย	1.75	0.90	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.40	0.56	น้อย

จากตารางที่ 4.27 แสดงว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประเด็นปัญหาที่มีอยู่ในระดับมาก คือ หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังและการเขียนน้อย เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ และเนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน ส่วนประเด็นปัญหาที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือ หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการพูด การอ่าน และไวยากรณ์น้อยและเนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง

ปัญหาด้านหลักสูตรพบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังน้อยเป็นปัญหาในระดับมาก สอดคล้องกับผู้สอนชาวไทยที่เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนน้อยนั้น เป็นปัญหาในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งผู้สอนชาวญี่ปุ่นและชาวไทยนั้นมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ จะเห็นว่าในเรื่องของหลักสูตรนั้น ยังคงมีปัญหาหลายประการ ทั้งประเด็นจำนวนวิชาที่ส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งปัญหานี้ผู้สอนควรร่วมกันพิจารณาเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตร ใดๆ ก็ดี ในประเด็นปัญหาที่พบว่าเนื้อหาที่สอนมีมากนั้น การลดเนื้อหาให้น้อยลงดูเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อความรู้ของผู้เรียนที่จะ

ได้รับ ดังนั้น การพิจารณาถึงจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรด้วย

อย่างไรก็ดี ในส่วนของประเด็นคำถามที่ว่าหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟัง การเขียนน้อย และเนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกันพบว่า แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.76, 2.65, 2.52$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD. = 1.01, 1.03, 1.00) ประกอบก็จะเห็นว่ามีการกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาข้างต้นในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
9.	ไม่สามารถฝึกฝนผู้เรียนเป็นรายคนได้ครบเนื่องจากผู้เรียนในห้องมีจำนวนมาก	2.77	0.86	มาก
10.	การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมในห้องเรียนทำได้ลำบาก เนื่องจากพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน	2.62	0.80	มาก
11.	ไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมในห้องเรียนได้ เนื่องจากเนื้อหามากเวลาไม่พอ	2.54	0.86	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.64	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.28 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ประเด็นปัญหาด้านการเรียนการสอนนั้น พบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย กล่าวคือ อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีสาเหตุมาจากจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มีมากและความรู้เดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน โดยปัญหานี้เป็นปัญหาที่ควรแก้ไขตั้งแต่ขั้นตอนในการรับผู้เรียนเข้ามาแต่ต้น ในส่วนเนื้อหาที่มีมากนั้นก็

ประเด็นที่ควรให้ความสนใจอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการที่ผู้สอนมุ่งให้เนื้อหามากเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทำให้ขาดการฝึกฝน ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการนำไปใช้ แม้จะมีความรู้แต่นำไปใช้ไม่ได้ก็ไม่เป็นประโยชน์

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
12.	จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ	2.85	0.88	มาก
13.	ไม่มีห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้	2.81	0.94	มาก
14.	ไม่มีโสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ได้เพียงพอ	2.60	1.12	มาก
15.	ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เพียงพอ	2.39	0.94	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.65	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.29 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ประเด็นปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนนั้น พบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย แต่ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับจำนวนห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่เพียงพอ นั้น ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้สอนชาวไทยเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก อาจชี้ให้เห็นว่าในผู้สอนชาวไทยจำเป็นต้องใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาในการเรียนการสอน โดยเฉพาะในการสอนวิชาด้านทักษะ แตกต่างจากผู้สอนชาวญี่ปุ่นที่แม้ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาก็สามารถดำเนินการเรียนการสอนไปได้ จนไม่รู้สีกว่าการไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนของโศดทัศน์ปรกรณ์เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ พบว่า แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะชี้ให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.60$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD. = 1.12) ประกอบก็จะเห็นว่ามีกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งแสดงว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้แตกต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งในเขตภาคเหนือว่า ยังคงมีสถาบันที่ขาดแคลนโศดทัศน์ปรกรณ์เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ได้อย่างเพียงพอ แต่ก็ยังมีสถาบันที่มีการจัดเตรียมโศดทัศน์ปรกรณ์เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ได้อย่างเพียงพออยู่ด้วยก็เป็นได้

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
16.	ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน	2.50	0.88	มาก
17.	การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยากเนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมาก	2.12	0.88	น้อย
18.	บางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวย	2.00	0.87	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.21	0.71	น้อย

จากตารางที่ 4.30 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ยกเว้น ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียนนั้นพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ประเด็นปัญหาด้านการวัดและประเมินผลที่ว่า ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียนนั้น ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย ซึ่งประเด็นที่ควรพิจารณาก็คือ แบบทดสอบที่ใช้ นั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนหรือไม่ หากวัตถุประสงค์ในการเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียน การที่แบบทดสอบเป็นการวัดความจำของผู้เรียนก็อาจ

ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด แต่หากวัตถุประสงค์ในการเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความสามารถในการนำไปใช้แล้ว การที่แบบทดสอบเป็นการทดสอบความจำมากเกินไปก็เป็นประเด็นที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
19.	งบประมาณจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	3.00	0.85	มาก
20.	งบประมาณส่งเสริมผู้สอน ไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ไม่เพียงพอ	2.86	1.11	มาก
21.	งบประมาณสนับสนุนผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นมีไม่เพียงพอ	2.68	0.99	มาก
22.	ไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในด้านต่างๆ	2.59	1.10	มาก
23.	ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้บริหาร	2.43	0.84	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.73	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.31 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้บริหารมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านงบประมาณว่ามีปัญหาในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นปัญหาพบว่า ด้านจำนวนงบประมาณที่ยังคงไม่เพียงพอ นั้นมีความเห็นสอดคล้องกับทั้งผู้บริหารและผู้สอนชาวไทย

ประเด็นปัญหาที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่ามีปัญหามาก ในขณะที่ผู้สอนชาวไทยเห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย คือ ไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในด้านต่างๆ นั้น ประเด็นนี้อาจมีสาเหตุมาจากเอกสารเกี่ยวกับงบประมาณที่เขียนโดยภาษาไทย จึงทำให้ผู้สอนชาวญี่ปุ่นไม่ทราบข้อมูลก็ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.=1.10) ประกอบก็จะเห็นว่ามีการ

กระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	ปัญหาด้านการบริหารจัดการ	2.73	0.79	มาก
2.	ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	2.65	0.71	มาก
3.	ปัญหาด้านการเรียนการสอน	2.64	0.60	มาก
4.	ปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหา	2.40	0.56	น้อย
5.	ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล	2.21	0.71	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.53	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.32 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหาและปัญหาด้านการวัดและประเมินผลพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน	3.71	0.46	มากที่สุด
2.	ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน	2.96	0.88	มาก

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
3.	ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น	2.90	0.77	มาก
4.	ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น	2.84	0.85	มาก
5.	ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน	2.58	0.93	มาก
6.	ผู้เรียนไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย	2.65	0.98	มาก
7.	ผู้เรียนมักตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนา ได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	2.54	0.78	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.86	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.33 แสดงว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้น ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนนั้นพบว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก โดยประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียนนั้น ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้หากสิ่งแวดล้อมนอกสถาบันไม่เอื้ออำนวย เช่น ไม่มีชาวญี่ปุ่น ก็เป็นไปได้ยากที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ใช้จริง การแก้ไขปัญหานี้ อาจต้องอาศัยการสร้างสถานการณ์ โดยผู้สอนอาจสามารถช่วยผู้เรียน โดยการมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ทำนอกห้องเรียน

ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ข้อ	ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	การฝึกทักษะการฟังในห้องเรียน	2.04	1.07	น้อย
2.	การฝึกทักษะการพูดในห้องเรียน	1.96	1.07	น้อย

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
3.	การฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียน	1.82	0.80	น้อย
4.	การฝึกทักษะการอ่านในห้องเรียน	1.58	0.61	น้อย
5.	การฝึกไวยากรณ์ในห้องเรียน	1.37	0.50	น้อยที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	1.83	0.71	น้อย

จากตารางที่ 4.34 แสดงว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ปัญหาการฝึกไวยากรณ์ในห้องเรียนนั้น เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.35 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการฟังในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการฟัง	จำนวน	ร้อยละ
1.	จำนวนผู้เรียนต่อห้องมาก	5	19.23
2.	ผู้เรียนมีความสามารถต่างกัน ทำให้ต้องฟังหลายรอบ	4	15.38
3.	เวลาสอนไม่พอ	4	15.38
4.	ไม่ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจจริงๆ หรือไม่	2	7.69
5.	อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียน เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องเล่นเทป ซีดี ไม่พร้อม ห้องเรียนไม่สามารถต่ออินเทอร์เน็ตได้	2	7.69
6.	สื่อการสอนเก่า สภาพไม่ดี	1	3.85
7.	ห้องเรียนใหญ่เกินไปทำให้เกิดเสียงสะท้อน ประกอบกับผนังห้องเรียน ไม่มีการกันเสียงรบกวน บางครั้งทำให้การฟังมีปัญหา	1	3.85
	ไม่ระบุปัญหา	7	26.92

ตารางที่ 4.36 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการพูดในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการพูด	จำนวน	ร้อยละ
1.	เวลาเรียนน้อย ทำให้ไม่สามารถฟังผู้เรียนได้ที่ละคู่	7	26.92
2.	จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป	5	19.23
3.	ระดับไวยากรณ์ของผู้เรียนไม่เท่ากัน	4	15.38
4.	สร้างบทสนทนาที่เหมือนกับสถานการณ์จริงได้ยาก	1	3.84
	ไม่ระบุปัญหา	10	38.46

ตารางที่ 4.37 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามปัญหาการฝึกทักษะการอ่านในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
1.	จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป	4	15.38
2.	ประเมินความเข้าใจของผู้เรียนได้ยาก	2	7.69
3.	ไม่มีสื่อการสอนที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	2	7.69
4.	ต้องให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพราะทำเดี่ยวยาก	1	3.85
	ไม่ระบุปัญหา	17	65.38

ตารางที่ 4.38 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นจำแนกตามเหตุผลเกี่ยวกับปัญหาการฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียน

	ปัญหาการฝึกทักษะการเขียน	จำนวน	ร้อยละ
1.	จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไป	5	19.23
2.	ระดับความรู้เดิมของผู้เรียนแตกต่างกัน	4	15.38
3.	ภาระงานในการตรวจดูการเขียนเรียงความของผู้เรียนค่อนข้างหนัก	3	11.54
4.	ให้ทำกิจกรรมเดี่ยวได้ยาก	3	11.54
5.	พื้นฐานด้านการเขียนของผู้เรียนไม่ดี บางครั้งวิธีการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นก็ไม่สามารถใช้ได้	2	7.69

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

	ปัญหาการฝึกทักษะการเขียน	จำนวน	ร้อยละ
6.	ในชั่วโมงเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอธิบายรูปประโยค รวมถึงการจดบันทึก ทำให้การเขียนเรียงความต้องไปทำเป็นการบ้าน	1	3.85
	ไม่ระบุปัญหา	8	30.77

จากข้างต้นพบว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าการฝึกทักษะในห้องเรียนมีปัญหาในระดับน้อย โดยให้เหตุผลเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกทักษะด้านต่างๆ ว่ามีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมของห้องเรียนและอุปกรณ์ รวมถึงจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มาก ทำให้ฝึกรายบุคคลได้ลำบาก เป็นต้น ตามที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าการฝึกทักษะต่างๆ มีปัญหาในระดับน้อยนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นเจ้าของภาษานั้น มีความสามารถในการใช้ภาษานั้นๆ อยู่แล้ว ประกอบกับสามารถพิจารณาสถานการณ์ในการใช้ภาษาได้ดี จึงเป็นเรื่องไม่ยากนักที่จะหาวิธีการสอนในด้านทักษะที่ตนมีความสามารถคืออยู่แล้วก็เป็นได้ (ดูหน้า 160 ด้านการฝึกทักษะในห้องเรียน)

ในส่วนของปัญหาการฝึกไวยากรณ์ในห้องเรียนของผู้สอนชาวญี่ปุ่นนั้น พบว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นไม่ได้ระบุปัญหาในการฝึกไวยากรณ์ไว้แต่อย่างใด อาจเป็นเพราะผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าการฝึกไวยากรณ์นั้นมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด ประกอบกับอาจไม่ค่อยได้รับมอบหมายให้สอนวิชาด้านไวยากรณ์ก็ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
1.	ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนที่อาจารย์ชาวญี่ปุ่นอธิบายได้อย่างชัดเจน	2.21	1.30	น้อย
2.	ไม่ได้รับคำตอบที่กระจ่างแจ้งจนเป็นที่พอใจจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่นเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น	2.19	0.88	น้อย
3.	ไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนจนเป็นที่พอใจจากอาจารย์ชาวไทย เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น (สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น ฯลฯ)	2.07	0.77	น้อย
4.	ไม่ได้รับคำตอบที่กระจ่างแจ้งจนเป็นที่พอใจจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่นเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น (สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น ฯลฯ)	2.04	0.84	น้อย
5.	ไม่สามารถปรึกษา หรือสอบถามอาจารย์ชาวญี่ปุ่นนอกเวลาเรียนได้	2.01	0.92	น้อย
6.	ไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนจนเป็นที่พอใจจากอาจารย์ชาวไทย เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น	2.00	0.74	น้อย
7.	ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนที่อาจารย์ชาวไทยอธิบายได้อย่างชัดเจน	1.88	0.75	น้อย
8.	ไม่สามารถปรึกษา หรือสอบถามอาจารย์ชาวไทยนอกเวลาเรียนได้	1.61	0.79	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.00	0.55	น้อย

จากตารางที่ 4.39 แสดงว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็น โดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนในระดับน้อย เมื่อพิจารณาข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อเช่นกัน

จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแทบไม่รู้สึกรว่า เกี่ยวกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นนั้น มีปัญหาแต่ประการใด ทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น รวมถึงความสามารถในการสอนด้วย ในอีกด้านหนึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นที่มีต่อตัวผู้เรียนกลับพบว่า ผู้สอนรู้สึกว่าคุณเรียนมีปัญหาในด้านต่างๆ ก่อนข้างมาก ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้สอนมีความคาดหวังในตัวผู้เรียนสูง ในขณะที่ผู้เรียนเห็นว่าผู้สอนย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถคืออยู่แล้ว จึงไม่ได้มีการคาดหวังในตัวผู้สอนแต่อย่างใดก็เป็นได้

ในส่วนของการประเมินปัญหาว่าผู้เรียนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนที่อาจารย์ชาวญี่ปุ่นอธิบายได้อย่างชัดเจนนั้น พบว่า แม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะชี้ให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.21$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.30$) ประกอบก็จะเห็นว่าการกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	หลักสูตรมีวิชาด้านการฟังน้อย	2.30	0.93	น้อย
2.	หลักสูตรมีวิชาด้านการพูดน้อย	2.26	0.93	น้อย
3.	หลักสูตรมีวิชาด้านการเขียนน้อย	2.00	0.87	น้อย
4.	หลักสูตรมีวิชาด้านการอ่านน้อย	1.97	0.81	น้อย
5.	เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียน	1.95	0.91	น้อย
6.	เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง	1.83	0.82	น้อย
7.	หลักสูตรมีวิชาด้านไวยากรณ์น้อย	1.73	0.80	น้อย
8.	เนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน	1.72	0.79	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	1.97	0.60	น้อย

จากตารางที่ 4.40 แสดงว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อเช่นกัน

ตารางที่ 4.41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
9.	มีปัญหาด้านการพูดภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากมีโอกาสดูฝึกพูดภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	2.61	0.88	มาก
10.	มีปัญหาด้านการฟังภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากมีโอกาสดูฝึกฟังภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	2.57	0.97	มาก
11.	มีปัญหาด้านการเขียนภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสดูฝึกเขียนภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	2.25	0.91	น้อย
12.	มีปัญหาด้านการอ่านภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสดูฝึกอ่านภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	2.22	0.80	น้อย
13.	มีปัญหาด้านไวยากรณ์ เนื่องจากมีโอกาสดูฝึกใช้ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	2.22	0.90	น้อย
14.	ผู้สอนเน้นบรรยายมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นจริง ๆ	2.13	0.93	น้อย
15.	บางครั้งไม่มีโอกาสดูฝึกสนภาษาญี่ปุ่นทีละคนในห้องเรียนเนื่องจากผู้เรียนในห้องมีจำนวนมาก	2.12	0.93	น้อย
16.	ไม่ได้ทำกิจกรรมเสริมในห้องเรียน	2.01	0.91	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.27	0.62	น้อย

จากตารางที่ 4.41 แสดงว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ยกเว้น มีปัญหาด้านการพูดภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากมีโอกาสดูฝึกพูด

ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย และมีปัญหาด้านการฟังภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกฟังภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ปัญหาที่พบอยู่ในระดับมากคือ ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฟังและพูดในห้องเรียนน้อยนั้น อาจมีสาเหตุมาจากผู้เรียนในห้องมีเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถฝึกฟังและพูดเป็นรายบุคคลได้ครบ ดังนั้น การแก้ปัญหาดังกล่าวอาจต้องลดจำนวนผู้เรียนต่อห้องให้น้อยลง เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสในการฝึกฝนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น หรือผู้สอนอาจมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ฝึกใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนร่วมด้วย

ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
17.	ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ให้ใช้	2.50	1.07	มาก
18.	ไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น) ให้ใช้ได้อย่างเพียงพอ	2.42	0.98	น้อย
19.	จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ให้ใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่เพียงพอ	2.31	0.97	น้อย
20.	ไม่มีห้องให้ใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมภาษาญี่ปุ่นด้วยตนเอง	2.30	0.99	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.38	0.79	น้อย

จากตารางที่ 4.42 แสดงว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ให้ใช้พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้สอนชาวไทยและผู้เรียนชาวไทยเห็นว่า จำนวนห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) มีไม่เพียงพอ หรือไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาให้ใช้นั้นเป็นปัญหาในระดับมาก ในขณะที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นนั้นกลับเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

ชาวไทยซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษามีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยห้องปฏิบัติการทางภาษาในการฝึกทักษะต่างๆ ในขณะที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นเจ้าของภาษานั้นเห็นว่าการไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาให้ใช้ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาภาษาญี่ปุ่นมากนักก็เป็นได้ ในอีกด้านหนึ่งหากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษา (SD. = 1.07) ประกอบก็จะเห็นว่ามี การกระจายตัวของค่าตอบออกจากค่าเฉลี่ย ซึ่งแสดงว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งในเขตภาคเหนือว่า แม้จะมีสถาบันที่มีข้อจำกัดในการจัดเตรียมห้องปฏิบัติการทางภาษาอยู่ แต่ก็ยังมีสถาบันที่มีการจัดเตรียมห้องปฏิบัติการทางภาษาให้ใช้ได้ อย่างเพียงพออยู่ด้วยก็เป็นได้

ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
21.	ข้อสอบเน้นการท่องจำ มากกว่า วัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ	2.24	0.92	น้อย
22.	ไม่มีการสอบเป็นประจำและต่อเนื่อง	1.48	0.71	น้อยที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	1.86	0.66	น้อย

จากตารางที่ 4.43 แสดงว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ไม่มีการสอบเป็นประจำและต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากข้างต้นพบว่า ประเด็นปัญหาไม่มีการสอบเป็นประจำและต่อเนื่องนั้น มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด ซึ่งทำให้มองได้ในอีกแง่หนึ่งว่า การศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกส่วนใหญ่มีการจัดสอบเป็นประจำและต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา
ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับปัญหา
				ความหมาย
1.	ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	2.38	0.79	น้อย
2.	ปัญหาด้านการเรียนการสอน	2.27	0.62	น้อย
3.	ปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหา	1.97	0.60	น้อย
4.	ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล	1.86	0.66	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.14	0.51	น้อย

จากตารางที่ 4.44 แสดงว่าผู้เรียนมีความคิดเห็น โดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ
เรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายของระดับปัญหาการศึกษา
ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้เรียน

ข้อ	ประเด็นปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ ปัญหา
				ความหมาย
1.	ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น	2.72	0.95	มาก
2.	รู้สึกตื่นเต้นและกังวลเมื่อถูกอาจารย์เรียกตอบคำถามหรือสนทนา ได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	2.63	0.98	มาก
3.	ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน	2.52	1.04	มาก
4.	ไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัย	2.41	0.95	น้อย
5.	ไม่ทราบแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน	2.11	0.88	น้อย
6.	ขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน	2.09	0.96	น้อย
7.	รู้สึกอึดอัดที่ต้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน	1.96	0.98	น้อย
8.	รู้สึกอึดอัดที่ต้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมา ก่อน	1.48	0.68	น้อยที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.24	0.61	น้อย

จากตารางที่ 4.45 แสดงว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนเองอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น รู้สึกตื่นเต้นและกังวลเมื่อถูกอาจารย์เรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน และไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก รู้สึกอึดอัดที่ต้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นปัญหาผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่นนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจ ดังที่ Krashen (1976, 1981, 1985 อ้างถึงใน ชะ โกะคะ 迫田, 2006: 42-45) ได้กล่าวไว้ว่า หากผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ขาดความมั่นใจ รวมถึงอยู่ในสภาพที่กังวล ไม่สบายใจแล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้สอนควรให้กำลังใจผู้เรียน หากผู้เรียนใช้ภาษาญี่ปุ่นไม่ถูกต้อง ก็ควรมีการชี้แนะให้เห็นจุดที่ผิดพลาด และชี้ให้เห็นว่าความผิดพลาดไม่ใช่เรื่องน่าอาย และเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ มีการชมผู้เรียนเมื่อทำได้ดี หรือทำได้ถูกต้อง ประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นและกังวลเมื่อถูกอาจารย์เรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนนั้น มีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง เช่น หากผู้สอนเร่งเร้าให้ผู้เรียนตอบคำถามให้ได้ภายในเวลารวดเร็ว หรือถามด้วยน้ำเสียงดุ อาจทำให้ผู้เรียนตื่นเต้น ดังนั้นความเข้าใจในตัวผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญด้วย เพราะผู้เรียนบางคนอาจตอบคำถามได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ในขณะที่ผู้เรียนบางคนสามารถตอบคำถามได้เช่นกันแต่อาจต้องอาศัยเวลาในการคิดนานกว่า

ในส่วนของประเด็นปัญหาว่าผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนนั้น พบว่าแม้ค่าเฉลี่ยของประเด็นปัญหานี้จะชี้ให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.52$) ก็ตาม แต่หากพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD. = 1.04$) ประกอบก็จะเห็นว่ามีการกระจายตัวของคำตอบออกจากค่าเฉลี่ยในประเด็นปัญหานี้ ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหานี้ในระดับที่แตกต่างกัน หรืออาจหมายถึงผู้เรียนบางคนก็ยังคงมีโอกาสดำเนินการใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.46 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่อาจารย์ นอกจากการเรียนในห้องเรียน		
- เคย	331	76.62
บุคคลที่ท่านสนทนาด้วยเป็น		
- นักท่องเที่ยว	153	27.67
- เพื่อนชาวญี่ปุ่น	146	26.40
- นักศึกษาแลกเปลี่ยน	122	22.06
- เพื่อนชาวไทย	95	17.18
- อื่นๆ	37	6.69
- ไม่เคย	101	23.38
2. การใช้เวลาว่างในการหาความรู้เพิ่มเติมภาษาญี่ปุ่น นอกจากการเรียนในห้องเรียน		
- ใช่	367	84.95
จำนวนชั่วโมง		
- 1-2 ชั่วโมง ต่อวัน	172	46.87
- น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ต่อวัน	168	45.78
- 3-4 ชั่วโมง ต่อวัน	17	4.63
- มากกว่า 4 ชั่วโมง ต่อวัน	10	2.72
- ไม่ใช่	65	15.05
เพราะ		
- ไม่มีเวลาว่าง	31	47.69
- ไม่ทราบแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	14	21.54
- คิดว่าการเรียนในห้องเรียนเพียงพอแล้ว	10	15.38
- ไม่ระบุ	5	7.69

จากตารางที่ 4.46 แสดงให้เห็นการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เรียน พบว่า นอกจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว ผู้เรียนส่วนใหญ่เคยใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 76.62 บุคคลที่ผู้เรียนสนทนาด้วยเป็น นักท่องเที่ยว เพื่อนชาวญี่ปุ่น นักศึกษา

แลกเปลี่ยน และเพื่อนชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 27.67, 26.40, 22.06, 17.18 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีโอกาสได้สื่อสารกับบุคคลอื่นๆ เช่น ติดต่อกับ Host Family ที่ประเทศญี่ปุ่น ญาติที่เป็นคนญี่ปุ่น ผู้จัดการร้านที่ตนทำงานพิเศษ ชาวญี่ปุ่นที่มาประกอบอาชีพในเมืองไทย เป็นต้น

ในด้านการหาความรู้เพิ่มเติมภาษาญี่ปุ่นนอกจากการเรียนในห้องเรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.95 โดยใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม 1-2 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 46.87 น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 45.78

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมห้องเรียน ซึ่งดูเป็นเรื่องที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง แต่กลับประเด็นที่น่าเป็นห่วง คือ ยังมีผู้เรียนจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยเหตุผลส่วนใหญ่ที่ไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเนื่องจากไม่มีเวลาว่าง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีภาระงานทางบ้าน หรืออาจต้องทำงานพิเศษ หรือมีภาระงานจากการเรียนรายวิชาอื่น ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้สอนอาจต้องเสนอแนะให้ผู้เรียนรู้จักการแบ่งเวลาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้มีเวลาในการหาความรู้เพิ่มเติมบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง ในอีกด้านหนึ่งพบว่า สาเหตุที่ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพราะไม่ทราบแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม สิ่งนี้ดูเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้คิดได้ว่าแม้ผู้เรียนต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม แต่ก็กังวลใจเนื่องจากไม่รู้ว่าจะหาแหล่งที่ตนจะค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากที่ใด ดังนั้น หากผู้สอนจะสามารถใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ รวมถึงวิธีการที่ผู้เรียนจะสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ก็นับว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่พอจะทำได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.47 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน เกี่ยวกับการฟัง

การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฟัง	จำนวน	ร้อยละ
1. โอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการฟัง นอกจากการเรียนในห้องเรียน		
- มี	389	90.05
กิจกรรมที่ทำคือ		
- ฟังเพลงภาษาญี่ปุ่น	262	37.64
- ฟังเสียงละคร ภาพยนตร์ภาษาญี่ปุ่น	250	35.92
- ฟังเทป / ซีดีในบทเรียน	149	21.41
- อื่นๆ	35	5.03
- ไม่มีโอกาสได้ใช้	43	9.95
เพราะ		
- ไม่ทราบแหล่งการฟัง	29	67.44
- ไม่มีแหล่งการฟังที่น่าสนใจ	12	27.91
- คิดว่าการฟังไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้	2	4.65

จากตารางที่ 4.47 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการฟัง นอกจากการเรียนในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.05 กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ ฟังเพลงภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 37.64 ฟังเสียงละคร ภาพยนตร์ภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 35.92 และ ฟังเทป/ซีดีในบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.41 กิจกรรมเกี่ยวกับการฟังอื่นๆ ที่ผู้เรียนทำ ได้แก่ ฟังเสียงจากรายการเกมโชว์ ฟังคำอธิบายการเล่นเกมออนไลน์ ฟังช่องข่าวNHK ฟังการสนทนาของลูกค้าชาวญี่ปุ่นในร้านที่ตนทำงานพิเศษ เป็นต้น

ในประเด็นเกี่ยวกับโอกาสในการใช้ความสามารถในการฟังของผู้เรียนนั้น พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถในการฟังนอกห้องเรียน โดยส่วนใหญ่เป็นการฟังเพลงภาษาญี่ปุ่น ฟังเสียงละคร ภาพยนตร์ภาษาญี่ปุ่น แม้ว่าจะดูว่าเป็นการฟังเพื่อความบันเทิงก็ตาม ในความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการใช้ความสามารถในการฟังในฐานะที่เป็นสื่อจริง แตกต่างจากการฟังเทป หรือซีดีในบทเรียน ที่มีลักษณะเป็นการจำลองสถานการณ์ บางครั้งอาจยังขาดลักษณะของการสื่อสารในสถานการณ์จริง อย่างไรก็ตาม แม้ผู้เรียนจะมีโอกาสในการฟังก็ตามแต่ก็ยังคงเป็น

การฟังแต่เพียงด้านเดียว ยังไม่มีการตอบโต้หรือยังขาดลักษณะของการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ายังขาดลักษณะของการสื่อสารที่แท้จริง

ตารางที่ 4.48 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน
เกี่ยวกับการพูด

การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพูด	จำนวน	ร้อยละ
1. โอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการพูด นอกจากการเรียนในห้องเรียน		
- มี	375	90.05
กิจกรรมที่ทำคือ		
- สนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน	161	42.93
- ร้องเพลง	157	41.87
- อื่นๆ	57	15.20
- ไม่มีโอกาสได้ใช้	43	9.95
เพราะ		
- ไม่มีชาวญี่ปุ่นให้พูดด้วย	78	38.05
- ไม่รู้ว่าจะพูดคุยเรื่องอะไรดี	65	31.71
- คิดว่าการพูดไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้	57	27.80
- อื่นๆ	1	0.49

จากตารางที่ 4.48 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการพูด นอกจากการเรียนในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.05 กิจกรรมที่ทำคือ สนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 42.93 และร้องเพลง คิดเป็นร้อยละ 41.87

จากข้างต้นจะเห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถในการพูดนอกห้องเรียนโดยเป็นการสนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจเป็นเพียงการกล่าวทักทายเพียงการทักทายสั้นๆ เช่น สวัสดีตอนเช้า หรือขอบคุณ หรือขอโทษก็ได้

ตารางที่ 4.49 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน เกี่ยวกับการอ่าน

การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
1. โอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการอ่าน นอกจากการเรียนในห้องเรียน		
- มี	392	93.72
กิจกรรมที่ทำคือ		
- อ่านตำรา/หนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่น	319	53.43
- อ่านการ์ตูนฉบับภาษาญี่ปุ่น	128	21.44
- อ่านนิตยสาร	96	16.08
- อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาญี่ปุ่น	26	4.36
- อื่นๆ	28	4.69
- ไม่มีโอกาสได้ใช้	40	6.28
เพราะ		
- ไม่ทราบแหล่งการอ่าน	16	40.00
- ไม่มีแหล่งการอ่านที่น่าสนใจ	16	40.00
- คิดว่าการอ่านไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้	3	7.50
- อื่นๆ	5	12.50

จากตารางที่ 4.49 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการอ่าน นอกจากการเรียนในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 93.72 กิจกรรมที่ทำคือ อ่านตำราหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 53.43 อ่านการ์ตูนฉบับภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 21.44 และอ่านนิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 16.08 กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านอื่นๆ ที่ผู้เรียนทำได้แก่ อ่านเนื้อเพลง อ่านบทความ อ่านข่าวศิลปินญี่ปุ่นจากอินเทอร์เน็ต อ่านบทบรรยายข่าว อ่านป้ายประกาศ อ่านฉลากสินค้า เช่น ฉลากเครื่องสำอาง ฉลากเครื่องใช้ไฟฟ้า ดุงขนมนิยายภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

จากข้างต้นจะเห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน โดยการอ่านส่วนใหญ่เป็นการอ่านตำรา และหนังสือเรียน ซึ่งล้วนแต่เป็นการอ่านเพื่อทบทวนบทเรียนเป็นหลัก

ตารางที่ 4.50 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนในการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน
เกี่ยวกับการเขียน

การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียน	จำนวน	ร้อยละ
1. โอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการเขียน นอกจากการเรียนในห้องเรียน		
- มี	367	89.45
กิจกรรมที่ทำคือ		
- เขียนแบบฝึกหัด	284	51.54
- เขียนฝากข้อความสั้นๆ ถึงผู้อื่น เช่น อาจารย์	98	17.79
- เขียนบันทึกประจำวัน	70	12.70
- เขียนจดหมายภาษาญี่ปุ่น	57	10.34
- อื่นๆ	42	7.62
- ไม่มีโอกาสได้ใช้	65	10.55
เพราะ		
- ไม่รู้จะเขียนอะไร	59	90.77
- คิดว่าการเขียนไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้	1	1.54
- อื่นๆ	5	7.69

จากตารางที่ 4.50 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสนในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการเขียน นอกจากการเรียนในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 89.45 กิจกรรมที่ทำคือ เขียนแบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 51.54 เขียนฝากข้อความสั้นๆ ถึงผู้อื่น เช่น อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 17.79 เขียนบันทึกประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 12.70 และเขียนจดหมายภาษาญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 10.34 กิจกรรมเกี่ยวกับการเขียนอื่นๆ ที่ผู้เรียนทำ ได้แก่ เขียนเพื่อสนทนากับชาวญี่ปุ่นผ่านโปรแกรม MSN เขียนอีเมล เป็นต้น

จากข้างต้นจะเห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสนในการใช้ความสามารถในการเขียน โดยส่วนใหญ่เป็นการเขียนแบบฝึกหัด

เกี่ยวกับการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เรียนทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนนั้น พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยกิจกรรมที่ผู้เรียนทำพบว่า มักเป็นการใช้เวลาในการทบทวนความรู้ที่ได้เรียนในห้องเรียน การทำแบบฝึกหัดที่ผู้สอนมอบหมายเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่ใช่การทบทวนเนื้อหาในห้องเรียน เช่น การฟังเพลง ร้องเพลงอ่านการ์ตูนฉบับภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ทำให้สันนิษฐานได้ว่า นอกเหนือจากการทบทวนความรู้ที่ได้เรียนในชั่วโมงเรียนแล้ว ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือมีแนวโน้มที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมในเรื่องอื่นๆ น้อย หากผู้สอนไม่สอนหรือแนะนำผู้เรียนก็อาจไม่สนใจและไม่ค้นคว้าเพิ่มเติม

4.6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 4.6.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวไทย
- 4.6.2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวญี่ปุ่น
- 4.6.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียน

4.6.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวไทย

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวไทย โดยมีผู้สอนชาวไทยเสนอมาทั้งสิ้น 9 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. เกี่ยวกับผู้สอน
2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
3. เกี่ยวกับผู้เรียน
4. อื่นๆ

ตารางที่ 4.51 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้สอน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้สอนควรมีการปรับปรุงเทคนิคในการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝน	1	11.11
2.	ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ	1	11.11

ตารางที่ 4.52 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรและเนื้อหา

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรปรับปรุงหลักสูตร โดยให้เน้นการฟังและการอ่านให้มากขึ้น	2	22.22
2.	ควรปรับปรุงหลักสูตรในด้านเนื้อหา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน โดยใช้การระดมความคิดจากทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่น	1	11.11
3.	หลักสูตรไม่ได้เน้นการสอนตามหลักธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา	1	11.11
4.	ควรตั้งชื่อรายวิชาให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน	1	11.11

ตารางที่ 4.53 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรเริ่มสอนวิชาสนทนาให้เร็วขึ้น โดยอาจให้อาจารย์ชาวไทยเป็นผู้สอนก่อน	1	11.11
2.	ควรจัดการสอนวิชาไวยากรณ์และวิชาการอ่านควบคู่กันไปและควรให้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน	1	11.11
3.	ควรจัดสถานที่เรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	1	11.11

ตารางที่ 4.54 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ตำราภาษาญี่ปุ่นของไทยมีน้อย ทำให้ยากในการหาสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นจึงอยากให้นักวิชาการผลิตสื่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้มากกว่านี้	1	11.11

ตารางที่ 4.55 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการ

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	แม้จะเป็นวิชาเดียวกันแต่ผู้สอนคนละท่านทำให้วิธีการสอนและเกณฑ์วัดและประเมินผลแตกต่างกัน จึงควรมีเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละรายวิชา	1	11.11
2.	ผู้เรียนที่เรียนไม่ผ่านในบางรายวิชาทำให้ไม่สามารถเรียนวิชาต่อไปได้ ควรอนุโลมให้ผู้เรียนเรียนวิชาต่อไปได้	1	11.11

ตารางที่ 4.56 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้เรียน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้เรียนไม่กระตือรือร้น เฉื่อยชา	3	33.33
2.	ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3	33.33
3.	ผู้เรียนไม่แสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา ทำให้ผู้สอนไม่ทราบว่าจะจริงๆ แล้วผู้เรียนคิดอย่างไร เข้าใจหรือไม่	1	11.11
4.	ผู้เรียนมักรอฟังคำตอบจากอาจารย์โดยไม่คิดเอง	1	11.11
5.	ผู้เรียนขาดการทบทวนคำศัพท์และไวยากรณ์ ทำให้เวลาเรียนต้องสอนไปอย่างช้าๆ ทำให้ไม่ทันเวลา	1	11.11

ตารางที่ 4.57 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวไทยจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรมีการจัดพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สอนในระดับอุดมศึกษาและผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่จะสอนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและตรงตามความสามารถของผู้เรียน รวมถึงสามารถวางหลักสูตรได้ง่ายขึ้น	1	11.11

ตารางที่ 4.57 (ต่อ)

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
2.	สถาบันควรส่งเสริมให้อาจารย์ชาวไทยไปอบรมระยะสั้นและระยะยาวในด้านการสอนภาษาญี่ปุ่น	1	11.11
3.	ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทในเขตภาคเหนือมีน้อย และยังไม่มียุทธศาสตร์ในเขตภาคเหนือที่เปิดสอนระดับปริญญาโทด้านการสอนภาษาญี่ปุ่น จึงควรมีการเปิดหลักสูตรปริญญาโทด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ	1	11.11

จากความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวไทยข้างต้น พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับตำราภาษาญี่ปุ่นที่มีผู้สอนเสนอไว้ว่า “ตำราภาษาญี่ปุ่นของไทยมีน้อย ทำให้ยากในการหาสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นจึงอยากให้นักวิชาการผลิตสื่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้มากกว่านี้” จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานได้ว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นบางท่านยังหวังให้อีกคร หรือนักวิชาการท่านอื่นเป็นผู้ผลิตตำราภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ตนเองได้ใช้ โดยไม่ได้ตระหนักว่าตัวท่านเองก็เป็นนักวิชาการท่านหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ในการเตรียมและสรรหาสื่อการเรียนการสอน รวมถึงผลิตเอกสารประกอบการสอนและตำราต่างๆ ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในเขตภาคเหนือจำนวนหนึ่งเป็นผู้ที่เพิ่งพ้นจากสภาพในการเป็นนิสิตนักศึกษา หรือก็คือ เพิ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจึงยังไม่มีความพร้อม และความมั่นใจในการผลิตตำราและสื่อการเรียนการสอน ประเด็นดังกล่าวนี้อาจต้องอาศัยการศึกษาเพิ่มเติม รวมถึงประสบการณ์ในการเรียนการสอนร่วมด้วย ประกอบกับการระดมความคิดเห็นของผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ย่อมจะเป็นหนทางที่จะสามารถนำไปสู่การผลิตตำรา และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหมาะสมต่อผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มผู้เรียนมีลักษณะหรือพฤติกรรมในการเรียนที่แตกต่างจากผู้เรียนในภาคอื่นๆ

ตามที่มีผู้สอนได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยเห็นว่าควรให้ยกเลิกการกำหนดวิชาบังคับก่อน (Prerequisite) โดยเสนอว่า ควรอนุโลมให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านในบางรายวิชาสามารถลงเรียนวิชาต่อไปได้นั้น ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้างต้น เนื่องจากการกำหนดวิชาบังคับก่อน (Prerequisite) นั้น แท้จริงแล้วก็เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง คือ ได้สังเกตเห็นว่าผู้เรียนควรมีความรู้ในรายวิชานั้นๆ ก่อน จึงจะสามารถเรียนในรายวิชาต่อไปได้อย่างราบรื่น เพราะหากผู้เรียนไม่มีความรู้ในรายวิชาก่อนหน้าหรือไม่ผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลแล้ว การได้เรียนในรายวิชาต่อไปก็จะเป็นไปได้อย่างยากลำบาก การอนุโลมให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านในรายวิชาบังคับก่อน

(Prerequisite) สามารถลงเรียนวิชาต่อไปได้นั้น แม้จะดูเป็นการให้โอกาสผู้เรียนให้ได้เรียนในรายวิชาต่อไปก็ตาม แต่แท้จริงอาจเป็นการเพิ่มภาระในการเรียนที่หนักหนาเอการให้กับผู้เรียนก็ได้

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่มีผู้สอนกล่าวไว้ว่า ผู้เรียนในภาคเหนือขาดความกระตือรือร้น ประกอบกับไม่ค่อยมีการแข่งขันทำให้เฉื่อยช้านั้น แม้ผู้วิจัยจะไม่พบข้อมูลใดที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนในเขตภาคเหนือมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้เรียนในภูมิภาคอื่น รวมถึงผู้เรียนในกรุงเทพฯ ก็ตาม แต่ผู้วิจัยรู้สึกเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว และไม่อาจปฏิเสธได้ว่า หากลองเปรียบเทียบผู้เรียนในส่วนภูมิภาคกับผู้เรียนในกรุงเทพฯ แล้ว ภาพพจน์ของผู้เรียนในต่างจังหวัด โดยเฉพาะชาวเหนือ ซึ่งมักถูกมองว่ามีนิสัยสุภาพอ่อนโยน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (คนภาคเหนือ , เว็บไซด์) ค่อยๆ พูด ค่อยๆ กระทำสิ่งต่างๆ อย่างอ่อนน้อม ประกอบกับวิถีชีวิตในต่างจังหวัด ซึ่งไม่ต้องเร่งรีบและแข่งขันมากนัก อาจส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมในการเรียนแตกต่างจากผู้เรียนในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวงการค้าเงินชีวิตต้องเร่งรีบและแข่งกับเวลา ในประเด็นนี้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในต่างจังหวัดได้เข้าแข่งขันหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นระหว่างมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จึงนับเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้เห็นความเป็นไปของผู้เรียนในมหาวิทยาลัยอื่นๆ อาจเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นมากขึ้นก็ได้

4.6.2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวญี่ปุ่น

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวญี่ปุ่น โดยมีผู้สอนชาวญี่ปุ่นเสนอมาทั้งสิ้น 14 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับผู้สอน
2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
3. เกี่ยวกับผู้เรียน
4. อื่นๆ

ตารางที่ 4.58 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้สอน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นและด้านการสอนของอาจารย์ชาวไทย	1	7.14
2.	ปัญหาคุณภาพของอาจารย์ชาวญี่ปุ่น	1	7.14

ตารางที่ 4.58 (ต่อ)

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
3.	ควรผลิตผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย เนื่องจากแม้จะมีผู้ที่มีความสามารถ ภาษาญี่ปุ่นก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นผู้ที่สามารถสอนภาษาญี่ปุ่นได้	1	7.14

ตารางที่ 4.59 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	หลักสูตรในด้านเนื้อหาไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ควรปรับปรุงเนื้อหาทุกวิชาใหม่	1	7.14

ตารางที่ 4.60 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้เรียนชั้นปี 1 มีทั้งที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ทำให้ดำเนินการเรียนการสอนได้ยาก ควรแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนมาก่อน	4	28.57
2.	การจัดชั่วโมงสอนมักจะจัดการเรียนการสอน 3 คาบติดต่อกัน หรือ 2 คาบติดต่อกัน ทำให้ใน 1 สัปดาห์ ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นเพียง 1 วัน จึงเห็นว่าควรจัดชั่วโมงเรียนให้กระจายไปในหลายๆ วัน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างสม่ำเสมอ	2	14.28
3.	การจัดชั่วโมงสอนนั้นกระจัดกระจาย ทำให้ผู้สอนไม่มีโอกาสในการติดต่อกับผู้สอนท่านอื่น	1	7.14
4.	ผู้เรียนในห้องเรียนเดียวกันมีระดับความรู้แตกต่างกันเกินไป ควรแบ่งกลุ่มให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	1	7.14

ตารางที่ 4.61 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ตำราสนทนา และการเขียนนั้นส่วนใหญ่เป็นตำราที่ทำสำหรับผู้ ที่เรียนในประเทศญี่ปุ่นอยากให้ มีตำราที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน ใน ต่างประเทศ	1	7.14
2.	ควรมีการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น	1	7.14

ตารางที่ 4.62 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	งบประมาณด้านต่างๆ มีไม่เพียงพอ	2	14.28
2.	ควรจัดให้มีทุนการศึกษาสนับสนุนผู้เรียนให้สามารถเดินทางไปเข้า ร่วมเทศกาลหรือ กิจกรรมที่มีการพบปะกับชาวญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ	1	7.14

ตารางที่ 4.63 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้เรียน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้เรียนตอบคำถามที่มีตัวเลือกได้ แต่ไม่สามารถเขียนหรืออธิบาย ความคิดของตัวเองได้	1	7.14
2.	ผู้เรียนขาดความพยายามที่จะพัฒนาตนเองหากเปรียบเทียบกับผู้เรียน ในเขตกรุงเทพฯ	1	7.14

ตารางที่ 4.64 จำนวนและคำร้อยละของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ

	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	โอกาสที่ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกเหนือจากการสนทนากับอาจารย์ชาวญี่ปุ่นนั้นมีน้อยมาก	2	14.28
2.	หลังจากที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้วมีข้อจำกัดในเรื่องแหล่งการทำงาน ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน	1	7.14
3.	ในการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นผู้เรียนจะต้องเดินทางไปยังกรุงเทพฯ หรือ เชียงใหม่ หากเปรียบเทียบผู้เรียนที่อื่นกับผู้เรียนในกรุงเทพฯ หรือเชียงใหม่แล้วคิดว่าเสียเปรียบ ควรมีการจัดสถานที่สอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอีก	1	7.14
4.	แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น (自律学習) เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก การเรียนในระดับมหาวิทยาลัยส่วนมากเป็นการให้ข้อมูลและเป็นการศึกษาตามหน้าที่ (義務教育) ผู้เรียนขาดจิตสำนึก (意識)	1	7.14
5.	ผู้สอนไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องถ่ายเอกสารได้อย่างอิสระ ทำให้ต้องเสียเวลานานในการจัดทำข้อสอบ	1	7.14

จากความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนชาวไทยข้างต้น พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นและไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้สถาบันส่วนใหญ่ไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการรับเข้าว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นมาก่อนหรือไม่ กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นก็สามารถสอบเข้าเรียนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือได้ ในขณะที่จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นส่งผลให้จำนวนผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามาเรียนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การที่สถาบันไม่มีวิธีการจัดการกับผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่นมาก่อน โดยให้เรียนร่วมกับผู้เรียนที่ไม่มีความรู้มาก่อนเลย ข่อมสร้างความปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้สอน อีกด้านหนึ่งผู้เรียนที่มีความรู้ก็ข่อมต้องรู้สึกเบื่อหน่ายเนื่องจากต้องมาเรียนซ้ำในเรื่องที่ตนมีความรู้อยู่แล้ว บางครั้งจะพบว่าเมื่อผู้สอนถามคำถามผู้เรียนในห้องผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนมักเป็นผู้ตอบได้ก่อน ทำให้ผู้ที่ไม่มีความรู้มาก่อนแทบไม่มีโอกาสได้ตอบคำถาม รวมถึงยังสร้างความท้อแท้ให้กับผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อนด้วยหากในกลุ่มเรียน

นั้นมีผู้ที่เคยภาษาญี่ปุ่นมาก่อนอยู่เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยเห็นว่าจากนี้ไปในเขตภาคเหนือจะมีผู้ที่ได้เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกจึงต้องเริ่มตระหนักถึงปัญหานี้และเตรียมวิธีการจัดการกับปัญหาดังกล่าวไว้ด้วย

ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) ในประเทศไทยที่จัดขึ้น 4 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลา ซึ่งมีผู้สอนมองว่าหากผู้เรียนไม่ได้อยู่ในจังหวัดดังกล่าวข้างต้นจะเป็นการเสียเปรียบ โดยอาจหมายถึงต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อีกทั้ง การไม่คุ้นเคยกับสถานที่ ทำให้เกิดความเสียเปรียบเมื่อเทียบกับผู้เรียนที่อยู่ในจังหวัดที่มีการจัดสอบ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าหากเป็นไปได้การเพิ่มสถานที่สอบในจังหวัดต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนในจังหวัดต่างๆ เกิดความสะดวกในการเดินทางไปสอบนั้นย่อมเป็นการดี แต่การเพิ่มสถานที่สอบนั้นย่อมหมายถึง ต้องมีผู้ที่เข้ามารับผิดชอบในการจัดสอบ รวมถึงต้องมีหน่วยงานหรือสถาบันที่เข้ามาจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสอบเพิ่มขึ้น การสำรวจจำนวนผู้ต้องการเข้าสอบในแต่ละพื้นที่ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงไร อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องย่อมต้องคำนึงถึงด้วยเช่นกัน

4.6.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียนมีผู้เสนอมาทั้งสิ้น 181 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับผู้สอน
2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
3. เกี่ยวกับผู้เรียน

ตารางที่ 4.65 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สอน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	อาจารย์ชาวญี่ปุ่นพูดและอธิบายเร็ว บางครั้งฟังไม่ทัน แม้ซักถามเพิ่มเติมแต่ก็ยังไม่เข้าใจ เนื่องจากอธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะวิชาไวยากรณ์	15	8.29
2.	จำนวนอาจารย์ชาวญี่ปุ่นมีน้อย ทำให้มีโอกาที่จะพูดกับชาวญี่ปุ่นน้อยมาก	7	3.87
3.	อาจารย์บางท่านให้ความสนใจกับผู้เรียนที่เก่งมากกว่าผู้เรียนอ่อน	5	2.76

ตารางที่ 4.65 (ต่อ)

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
4.	อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรมาสอนการพูดและการฟัง เพราะจะทำให้เกิด ความคุ้นเคยกับสำเนียงและความเร็วในการพูด	3	1.66
5.	ไม่มีผู้สอนชาวญี่ปุ่นในสถาบัน มีแต่ผู้สอนชาวไทย	3	1.66
6.	อาจารย์สอนเร็ว ให้ความสนใจกับคนที่เคยเรียนมาแล้ว คนที่ไม่เคย เรียนมาก่อนตามไม่ทัน ไม่เข้าใจ	3	1.66
7.	อาจารย์อธิบายไม่เข้าใจ	3	1.66
8.	ผู้สอนมีน้อย ทำให้ต้องเรียนแต่ในตำราเท่านั้น และเน้นให้ท่องจำ มากเกินไป	3	1.66
9.	อยากให้อาจารย์เพิ่มความเข้มงวดในห้องเรียน เนื่องจากผู้เรียนมี มากทำให้บางครั้งรบกวนผู้อื่น	2	1.10
10.	อาจารย์เน้นสอนเพื่อการสอบมากกว่าการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1.10
11.	อาจารย์เข้มงวดเกินไป บางครั้งใช้อารมณ์กับผู้เรียน	1	0.55
12.	อาจารย์ผู้สอนมีน้อยทำให้เปิดวิชาเรียนได้น้อย ทำให้เสียเวลาในการ รอลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาถัดไป	1	0.55

ตารางที่ 4.66 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรเพิ่มวิชาด้านการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นให้มากขึ้น	12	6.63
2.	ควรสอนการสนทนาภาษาญี่ปุ่นให้มากขึ้น	10	5.52
3.	เนื้อหาที่เรียนบางเรื่องนำไปใช้จริงได้ยาก	9	4.97
4.	เนื้อหาที่เรียนที่มากเกินไป	5	2.76
5.	ควรจัดอบรมหรือสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทางที่ เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน	5	2.76
6.	หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นมีวิชาพื้นฐานและวิชาเลือกเสริมมากเกินไป ทำให้ มีเวลาเรียนภาษาญี่ปุ่นน้อย	4	2.21
7.	อยากให้มวิชาเลือกภาษาญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น	3	1.66

ตารางที่ 4.66 (ต่อ)

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
8.	ควรมีวิชาคันจิแยกต่างหาก เพราะคันจิยากทั้งวิธีการอ่านและเขียน	3	1.66
9.	ไม่เห็นความจำเป็นของการเรียนวิชาโท ควรจะเรียนแต่วิชาเอก คือ ภาษาญี่ปุ่นอย่างเต็มที่	2	1.10
10.	ควรฝึกการฟังตั้งแต่ชั้นปี 1	2	1.10
11.	ควรมีการสอนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น รวมถึงธรรมเนียมของคนญี่ปุ่น เพราะบางครั้งการใช้ภาษาญี่ปุ่นจะต้องคำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติของเจ้าของภาษาด้วย	2	1.10
12.	ควรอาชีพที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อที่จะได้ฝึกการเตรียมตัวฝึกประสบการณ์หรือเตรียมทำงาน	2	1.10
13.	ควรเสริมการทำข้อสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียน โดยเฉพาะด้านทักษะการฟัง	1	0.55
14.	ควรมีการสอนการสืบค้นข้อมูลเป็นภาษาญี่ปุ่นทางอินเทอร์เน็ต	1	0.55

ตารางที่ 4.67 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	ไม่ค่อยได้นำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยคล่อง	15	8.29
2.	ภาษาญี่ปุ่นที่เรียนในห้องเรียนกับนอกห้องเรียนไม่เหมือนกัน ทำให้ฟังไม่ค่อยเข้าใจเวลาที่ต้องคุยกับคนญี่ปุ่น	7	3.87
3.	วิธีการพูดเคยเรียนมาแบบเน้นไวยากรณ์ แต่พอได้ยินคนญี่ปุ่นพูดแบบสั้นๆ ย่อๆ ทำให้ไม่เข้าใจ	5	2.76
4.	สภาพแวดล้อมที่ให้ฝึกภาษาญี่ปุ่นได้มีน้อย ไม่ค่อยได้พูดกับชาวญี่ปุ่น นอกจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่น เพราะในจังหวัดมีชาวญี่ปุ่นน้อย	4	2.21
5.	อยากให้มีความรู้มากกว่านี้ แต่เรียนแบบค่อนข้างไม่เคร่งเครียดจนเกินไป	1	0.55

ตารางที่ 4.67 (ต่อ)

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
6.	ขณะที่เรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเท่าที่ควร ทำให้มีปัญหาด้านการสนทนา จึงมีความเห็นว่า ในการเรียนน่าจะบังคับให้พูดภาษาญี่ปุ่น เว้นแต่เป็นวิธีที่ยากต่อการทำความเข้าใจจึงค่อยใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร	1	0.55
7.	บรรยากาศในห้องเรียนอัดอั้นไม่สนุกทำให้ไม่ค่อยอยากเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ที่ทำให้เข้าใจวัฒนธรรม และการใช้ชีวิตของชาวญี่ปุ่น	1	0.55

ตารางที่ 4.68 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	หนังสือเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอให้ใช้	9	4.97
2.	สื่อการเรียนการสอน และข่าวต่างๆ ที่ห้องภาควิชา (ที่ภาษาญี่ปุ่นสังกัดอยู่) ไม่ทันสมัย	4	2.21
3.	ไม่มีห้องให้ฝึกการฟัง	3	1.66
4.	ไม่มีห้องสำหรับศึกษาวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น	3	1.66
5.	สื่อการสอนไม่น่าสนใจ ควรเพิ่มสื่อการสอนที่น่าสนใจเสริมในชั่วโมงเรียน เช่น ภาพยนตร์ เพลง หรือนิทาน	3	1.66
6.	ขาดแหล่งค้นคว้า หนังสือและเอกสารการสอนต่างๆ ไม่ทันสมัย ที่มีเก่ามาก รวมถึงหนังสือใหม่ๆ มีราคาแพง แม้จะนำไปคัดลอกก็ยังมีราคาแพง จึงไม่มีโอกาสได้ใช้	3	1.66
7.	ห้องเรียนบางห้องไม่มีพัดลม ห้องที่มีบางครั้งก็เสีย เวลาอากาศร้อนทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน	2	1.10

ตารางที่ 4.69 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	เวลาเรียนและเวลาสอบติดกัน บางครั้งสอบบ่อยและตรงกันหลายวิชา	1	0.55

ตารางที่ 4.70 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านทุนการศึกษา

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	ทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียนไปทัศนศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่นมีน้อย	11	6.08
2.	ไม่ค่อยมีข่าวสารเรื่องทุนการศึกษา	3	1.66
3.	ผู้ที่ได้ทุนการศึกษาบางครั้งเป็นคนเดิมๆ ทำให้ผู้เรียนคนอื่นไม่มีโอกาสได้รับทุนการศึกษา	2	1.10

ตารางที่ 4.71 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เรียน

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1.	จำตัวคันจิไม่ได้	16	8.84
2.	เวลาที่ต้องพูดภาษาญี่ปุ่นกับอาจารย์หรือคนญี่ปุ่นจะรู้สึกตื้นตัน กลัวพูดผิด ไวยากรณ์ กลัวคนญี่ปุ่นฟังไม่เข้าใจ และเกิดความประหม่าและความกลัวเมื่อนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน	13	7.18
3.	ไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นมาก่อน จึงทำให้ยากในการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย บางทีตามเพื่อนๆ ที่เคยเรียนไม่ทัน	7	3.87
4.	ไวยากรณ์คล้ายกันมีมากทำให้แยกแยะการใช้ไม่ได้ สับสน	5	2.76
5.	จำนวนผู้เรียนในห้องมากเกินไป	5	2.76
6.	ลืมสิ่งที่เรียนไปแล้ว	4	
7.	ไม่รู้ว่าควรใช้วิธีการเรียนและการทบทวนอย่างไร จึงจะจำได้ และเรียนได้เก่ง	3	1.66

ตารางที่ 4.71 (ต่อ)

	ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
8.	มีความเครียดในการเรียน เกิดความวิตกกังวลเมื่อถามตอบกับอาจารย์	2	1.10
9.	ขาดความมั่นใจในการเรียน	2	1.10
10.	ไม่มั่นใจว่าจะหางานได้ตรงกับที่เรียนหรือไม่	1	0.55
11.	เรียนในห้องเข้าใจแต่ทำข้อสอบไม่ได้ มีตัวอย่างแต่นำไปประยุกต์ใช้จริงไม่เป็น	1	0.55
12.	ไม่เข้าใจเรื่องไวยากรณ์ที่ซับซ้อน และในการใช้กับเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งสุภาพและไม่สุภาพ เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	1	0.55
13.	ช่วงปิดภาคเรียนทำให้ลืมภาษาญี่ปุ่น จึงไม่สามารถต่อยอดในปีต่อมาได้ และไม่มีแรงจูงใจในการทบทวน	1	0.55
14.	ขาดสิ่งกระตุ้นที่ทำให้สนใจเรียน	1	0.55

ประเด็นที่ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นเวลาใช้ภาษาญี่ปุ่นเพราะกลัวใช้ผิดไวยากรณ์นั้น เป็นประเด็นที่ผู้สอนจะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากผู้เรียนกลัวว่าจะใช้ภาษานั้นๆ ผิดแล้ว ทำให้ผู้เรียนหลีกเลี่ยง ไม่กล้าใช้ภาษานั้นๆ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนขาดการเรียนรู้ อีกทั้งทำให้ผู้สอนไม่มีโอกาสตรวจสอบได้ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องในส่วนใดบ้าง ดังนั้น การเปลี่ยนความคิดของผู้เรียนในเรื่องการกลัวใช้ภาษาผิดจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ Corder (1967 อ้างถึงใน ชะโกะคะ 迫田: 2006, 15-16) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการใช้ภาษาที่ผิดพลาด (誤用の重要性) ไว้ว่า การใช้ผิดนั้นไม่ใช่เรื่องที่เลวร้าย เป็นสิ่งที่ย่อมเกิดขึ้นได้ และมีความสำคัญต่อบุคคล 3 ฝ่าย คือ นักวิจัย ผู้สอน และผู้เรียน โดยเฉพาะในส่วนของผู้เรียนนั้น การเกิดการใช้ที่ผิดพลาดเป็นสิ่งที่เร่งให้เกิดการเรียนรู้ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การเกิดการใช้ที่ผิดเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้เรียน

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ผู้เรียนไม่รู้ว่าควรใช้วิธีการเรียนและการทบทวนอย่างไร จึงจะจำได้และเรียนได้เก่ง ในประเด็นนี้นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ที่ผู้เรียนเริ่มคิดว่าตนเองควรมีวิธีการเรียนและการทบทวนที่เหมาะสมกับตน ดังที่ Naiman et al., (1987 อ้างถึงใน Cook, 1996: 103-105) ได้สรุปวิธีที่ทำให้เรียนเก่งประการหนึ่งไว้ว่า ผู้เรียนต้องพยายามหาวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งบางคนอาจชอบฟังครูอาจารย์อธิบาย บางคนชอบการอ่านหนังสือหรือฟังเทปอยู่ที่บ้าน แต่วิธีการเรียนและวิธีการทบทวนแบบใดจะเหมาะสมกับผู้เรียนคนใดนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรค้นหาด้วยตนเอง ผู้สอนอาจช่วยผู้เรียนด้วยการแนะนำสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ

ให้ผู้เรียนทราบหรือการมอบหมายงานหลากหลายรูปแบบให้ผู้เรียนได้ลองทำก็อาจเป็นวิธีนำทาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถหาวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นข้างต้น ของทั้งผู้สอนชาวไทย ผู้สอนชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนล้วนสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็น วิชาเอกในเขตภาคเหนือยังคงประสบปัญหาหลายประการ อีกทั้งทุกฝ่ายต่างก็มีความคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ หากแต่ความคิดเห็นดังกล่าวยังคงเป็นความคิดเห็นของแต่ละบุคคลซึ่งอาจยังไม่มีโอกาสได้เสนอ ออกมาสู่สาธารณะ ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาเรื่อง “ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น เป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” ในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลซึ่ง นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ รวมถึงภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทยต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและ ผู้เรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น 9 คน ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย 22 คน ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่น 27 คน และผู้เรียนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 432 คน ของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือ ทั้งหมด 9 แห่ง รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 490 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชาวไทย เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและ ผู้เรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended) ฉบับภาษาไทย

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามผู้บริหารสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและ ผู้เรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended) ฉบับภาษาญี่ปุ่น

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย เกี่ยวกับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอน ผู้เรียน และการฝึกทักษะใน ห้องเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่น เกี่ยวกับปัญหาการศึกษา ภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอน ผู้เรียน และการฝึกทักษะใน ห้องเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ฉบับที่ 5 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก เกี่ยวกับปัญหา การศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในด้านผู้สอน การจัดการเรียนการสอน ผู้เรียน และใช้เวลา ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) แบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในส่วนที่เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) for Windows Version 11 แล้วจึงนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ในส่วนที่เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) นั้นจะวิเคราะห์เนื้อหาและนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ หลังจากนั้นจึงแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ทั้งนี้ หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารชาวไทย 1 คน ผู้สอนชาวญี่ปุ่น 1 คน เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือของประเทศไทย และสัมภาษณ์ผู้เรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย 1 คน เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนร่วมกับผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

1. ผู้สอน

1.1 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเกินกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 30 ปี เกือบทั้งหมดมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตภาคเหนือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ภาษาญี่ปุ่น ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ เคยสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) ระดับสูงสุดที่สอบผ่านส่วนใหญ่ คือ ระดับ 2 ผู้สอนทุกคนเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-2 ปี และ น้อยกว่า 1 ปี มีสัดส่วนเท่ากับผู้สอนที่มีประสบการณ์สอน 5-6 ปี และมากกว่า 6 ปี ผู้สอนจำนวนครึ่งหนึ่ง มีภาระงานสอน 11-15 คาบ ต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ผู้สอนบางคนยังไม่เคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น เหตุผลสำคัญที่เลือกประกอบอาชีพผู้สอนภาษาญี่ปุ่นคือ อยากรับค่าตอบแทน ได้มีโอกาสมีค่าตอบแทน สำเร็จการศึกษาด้านนี้โดยตรง และคิดว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ตามลำดับ

1.2 ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรง ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการและไม่เคยสอบวัดความสามารถทางการสอนภาษาญี่ปุ่น (日本語教育能力検定試験) มาก่อน แต่มี

ประสบการณ์ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นและมีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น มีภาระงานสอน 11-15 คาบ และ 16-21 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ไม่มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน เหตุผลสำคัญที่เลือกประกอบอาชีพผู้สอนภาษาญี่ปุ่นค่อนข้างหลากหลาย เช่น อยากเป็นครู มีความสนใจด้านงานสอน อยากช่วยเหลือผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น อยากทำงานที่ได้เผยแพร่ภาษาญี่ปุ่น อยากทำงานที่สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนญี่ปุ่น อยากอยู่ประเทศไทย เป็นต้น

2. ผู้เรียน

ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21-25 ปี เกือบครึ่งหนึ่งเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยส่วนใหญ่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นที่โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนชั่วโมงที่เคยเรียนในระดับมัธยมศึกษา คือ 101-200 ชั่วโมง , มากกว่า 400 ชั่วโมง , 201- 300 ชั่วโมง และน้อยกว่า 100 ชั่วโมง ตามลำดับ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปี 4 ผลการเรียนเฉลี่ยเฉพาะวิชาเอกอยู่ที่ 2.01-2.50 , 2.51-3.00 , 3.01-3.50 , มากกว่า 3.50 และน้อยกว่า 2.00 ตามลำดับ ผู้เรียนส่วนใหญ่เคยสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (日本語能力試験) โดยส่วนใหญ่สอบผ่านระดับ 3 แล้ว ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก คือ คิดว่าสำเร็จการศึกษาแล้วมีโอกาสหางานง่ายและเงินเดือนสูง ชอบภาษาญี่ปุ่น (เสียง ตัวอักษร เป็นต้น) อยากไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น ชอบหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น ชอบภาพยนตร์ ละคร เพลงญี่ปุ่น ชอบคาราโอกะร้องญี่ปุ่น ตามลำดับ

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่น

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอนภาษาญี่ปุ่นนั้น ส่วนใหญ่พิจารณาจากพฤติกรรมการศึกษาว่าเกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่ โดยสถาบันส่วนใหญ่พบปัญหาในการหาผู้สอนชาวญี่ปุ่น รองลงมาคือ พบปัญหาในการหาผู้สอนชาวไทย ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ มีผู้มาสมัครน้อย บางครั้งจำเป็นต้องรับเนื่องจากขาดแคลนแม้คุณสมบัติยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้สอนที่รับเข้ามามักอยู่ระยะสั้นๆ ก็ลาออก ทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่ และหาผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ค่อยได้ ตามลำดับ

1.2 ด้านจำนวนผู้สอน พบว่า สถาบันส่วนใหญ่มีจำนวนผู้สอนยังไม่เพียงพอทั้งผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่น ด้านวุฒิการศึกษาของผู้สอน พบว่า มีผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น ในจำนวนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นดังกล่าว พบว่า เป็นทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ปัญหาที่พบเนื่องจากผู้สอนไม่มีวุฒิการศึกษา

เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นคือ ผู้สอนไม่สามารถอธิบายข้อสงสัยของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือประเทศญี่ปุ่นได้ ในการพิจารณาให้ผู้สอนรับผิดชอบสอนในวิชาต่างๆ นั้น พบว่า ส่วนใหญ่พิจารณาจากความถนัดและความสมัครใจของผู้สอนเอง

1.3 ด้านการพัฒนาผู้สอน พบปัญหาผู้สอนมีภาระงานสอนมาก ทำให้ไม่สามารถหาเวลาไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง อีกทั้งงบประมาณในการสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ยังมีไม่เพียงพอ

1.4 ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการเขียนน้อย รองลงมาคือ หลักสูตรมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการฟัง และทักษะด้านการอ่านน้อย

1.5 ด้านเนื้อหาภาษาญี่ปุ่นที่สอน พบว่า เนื้อหาที่สอนมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและชั่วโมงเรียน รองลงมาคือ เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง

1.6 ด้านจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกต่อห้อง พบว่า จำนวนสถาบันที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือเกือบครึ่งหนึ่งมีจำนวนผู้เรียนต่อห้อง 31-40 คน โดยการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน พบว่า พื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดเกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากต้องรอผู้เรียนที่เรียนอ่อนกว่าและผู้เรียนอ่อนเกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้เนื่องจากตามไม่ทัน

1.7 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนนั้น พบว่า ทุกสถาบันมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ทุกสถาบันจัด คือ การจัดประกวดสุนทรพจน์ รองลงมาคือ ค่าภาษาญี่ปุ่น

1.8 ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า สถาบันมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ตามที่ผู้สอนเสนอมา รองลงมา คือ ได้จากการบริจาค

1.9 ด้านจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ และจำนวนสื่อเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้ พบว่ามีไม่เพียงพอ และไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ให้ใช้อย่างเพียงพอ

1.10 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า งบประมาณในการจัดซื้อน้อยไม่เพียงพอ รองลงมาคือ สื่อเก่าไม่ทันสมัย และจำนวนสื่อไม่เพียงพอให้ผู้สอนใช้

1.11 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน อีกทั้งการวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนทำได้ยากเนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมาก และบางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดเนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวย

1.12 ด้านงบประมาณต่างๆ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการแจ้งรายละเอียดด้านงบประมาณให้ผู้สอนทราบ ปัญหาด้านงบประมาณที่พบคือ งบประมาณที่สนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้มีไม่เพียงพอ

1.13 ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่พบ คือ ส่วนใหญ่ผู้เรียนไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน และผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน รองลงมาคือ ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน ผู้เรียนตื่นเต้นประหม่าเมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน และผู้เรียนไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้สอนชาวไทยต่อปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้สามารถวัดความสามารถจริงของผู้เรียนได้ และความแตกต่างทางความคิดระหว่างผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่น พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยพบปัญหาในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
 ข. ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
 ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ง. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

จ. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.4 ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน พบว่า มีปัญหาในระดับมาก โดยเฉพาะปัญหาการฝึกทักษะการฟังในห้องเรียน พบว่า มีปัญหาในระดับมากที่สุด

3. ความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่นต่อปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทยของ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยพบปัญหาในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น หลักสูตรวิชาเอก ภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังและการเขียนน้อย เนื้อหาที่สอนมีมากเกินไป สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ และเนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ข. ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ง. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

จ. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย

4. ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทยด้านต่างๆ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยพบปัญหาในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ก. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ข. ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น มีปัญหาด้านการฟังภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากมีโอกาสดูฝึกฟังภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย และมีปัญหาด้านการพูดภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากมีโอกาสดูฝึกพูดภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้า พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ให้ใช้ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ง. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น รู้สึกตื่นเต้นและกังวลเมื่อถูกอาจารย์เรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดย

ใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน และไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

4.4 การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เรียน พบว่า นอกจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว ผู้เรียนส่วนใหญ่เคยใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่อาจารย์ โดยบุคคลที่สนทนาด้วย ได้แก่ นักท่องเที่ยว เพื่อนชาวญี่ปุ่น นักศึกษาแลกเปลี่ยน และเพื่อนชาวไทย ตามลำดับ

ก. ในด้านการหาความรู้เพิ่มเติมภาษาญี่ปุ่นนอกจากการเรียนในห้องเรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน โดยใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม 1-2 ชั่วโมง ต่อวัน น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ต่อวัน ตามลำดับ

ข. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการฟัง นอกจากการเรียนในห้องเรียน กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ ฟังเพลงภาษาญี่ปุ่น ฟังเสียงละคร ภาพยนตร์ ภาษาญี่ปุ่น ฟังเทปหรือซีดีในบทเรียน ตามลำดับ

ค. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการพูด นอกจากการเรียนในห้องเรียน กิจกรรมที่ทำคือสนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน และร้องเพลงตามลำดับ

ง. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการอ่าน นอกจากการเรียนในห้องเรียน กิจกรรมที่ทำคือ อ่านตำราหรือหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่น อ่านการ์ตูนฉบับภาษาญี่ปุ่น และ อ่านนิตยสาร ตามลำดับ

จ. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการเขียน นอกจากการเรียนในห้องเรียน กิจกรรมที่ทำคือ เขียนแบบฝึกหัด เขียนฝากข้อความสั้นๆ ถึงอาจารย์ รวมถึงเขียนบันทึกประจำวัน และ เขียนจดหมายภาษาญี่ปุ่น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ด้านผู้สอน

ผลการวิจัย พบว่า สถาบันส่วนใหญ่มีจำนวนผู้สอนยังไม่เพียงพอ ปัญหาในการสรรหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นนั้น พบว่า มีผู้มาสมัครน้อยบางครั้งจำเป็นต้องรับเนื่องจากขาดแคลนแม้คุณสมบัติยังไม่เป็นที่พอใจก็ตาม ประกอบกับผู้สอนที่รับเข้ามาอยู่ในระยะสั้นๆ ก็ลาออกทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่ ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับที่ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันที่เคยมาประจำในเขตภาคเหนือของประเทศไทยได้กล่าวไว้ถึง ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือของประเทศไทยในอดีตคิดว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นนั้นมาสอนอยู่ในภาคเหนือเพียงระยะเวลาสั้นๆ ก็ลาออกไป เนื่องจากมหาวิทยาลัยไม่มีตำแหน่งบรรจุให้ ทำให้ผู้สอนย้ายไปยังสถาบันที่มีตำแหน่งข้าราชการบรรจุ หรือย้ายไปทำงานบริษัทเอกชนแทน (ดูหน้า 222 ภาคผนวก ข

ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ)

ด้านวุฒิการศึกษาของผู้สอน พบว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ในด้านผู้สอนชาวญี่ปุ่นพบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเช่นเดียวกับผู้สอนชาวไทย แต่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น และจากผลการศึกษายังพบว่าปัญหาของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่ไม่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น คือ ผู้สอนไม่สามารถอธิบายข้อสงสัยของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือประเทศญี่ปุ่นได้

ด้านวุฒิการศึกษาของผู้สอนชาวญี่ปุ่นนั้นจะเห็นได้ว่า ยังคงเป็นปัญหาที่ดำเนินเรื่อยมาเช่นเดียวกับในอดีต ดังที่ปิยะจิต ทาแดง (2524: 127-142) ได้ทำการศึกษา “ปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย: กรณีตัวอย่าง คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. 2509 - พ.ศ.2523” โดยพบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นนั้นแม้จะมีความรู้ภาษาญี่ปุ่น แต่ไม่ได้ศึกษาด้านการสอนมาโดยตรง และจะเห็นได้ว่าแม้เวลาจะล่วงเลยมานานถึงเกือบ 30 ปีแล้วก็ตาม แต่ปัญหาด้านวุฒิการศึกษาของผู้สอนชาวญี่ปุ่นก็ยังคงเป็นปัญหาที่ยังไม่อาจแก้ไขได้

ประเด็นเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้สอนนั้น สมพร โกมารทัต (2548: 132, 203) ได้กล่าวไว้สรุปความว่า ประเทศไทยมักมีความเชื่อและถือปฏิบัติว่าเป็นเรื่องที่มีคุณค่าเข้มข้นดีถ้าผู้สอนสำเร็จการศึกษาตรงตามสาขา กล่าวคือ ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น แม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาที่สอนก็ตาม แต่การที่ผู้สอนไม่มีวุฒิทางการสอนทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้ หรือศาสตร์เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ซึ่งโดยหน้าที่แล้วผู้สอนต้องทำหน้าที่หลักคือ การสอนให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ซึ่งต้องอาศัยศาสตร์เกี่ยวกับการสอน ดังนั้น ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นควรมีคุณวุฒิวิชาชีพครูภาษาญี่ปุ่น โดยควรสำเร็จการศึกษาด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นจึงจะเหมาะสมกว่า

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับสมพร โกมารทัตที่กล่าวว่า ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้ หรือศาสตร์เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นด้วย แต่เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้นมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับความต้องการผู้สอนภาษาญี่ปุ่นซึ่งยังมีจำนวนไม่เพียงพออยู่ในขณะนี้ กล่าวคือ มีการเปิดสอนหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรี 2 แห่ง ได้แก่ 1. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และเปิดสอนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศในระดับปริญญาโทเพียง 1 แห่งเท่านั้น คือ สาขาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้น การแก้ไขปัญหโดยการรับผู้สอนที่มีวุฒิ การศึกษาภาษาญี่ปุ่นมาก่อน แม้จะไม่มีวุฒิการศึกษาด้านการสอนก็ตาม แล้วจึงสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมด้านการสอนในภายหลังก็เป็นเรื่องที่ดีไม่ผิดแปลกแต่อย่างใด

นอกจากนี้ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนที่พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ผู้สอนไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม นั้น พบว่า สอดคล้องกับสมพร โกมารทัต (2548) ที่กล่าวถึง ปัญหาของผู้สอนประการหนึ่ง คือ ผู้สอนไม่มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการสอน ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันได้กล่าวไว้เกี่ยวกับสาเหตุที่ผู้สอนชาวไทยไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมสัมมนาว่า เนื่องจากผู้สอนมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้าอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ และการที่ผู้สอนชาวไทยไม่มีโอกาสเข้าอบรมสัมมนานั้น ทำให้ผู้สอนชาวญี่ปุ่นไม่มีโอกาสที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอนชาวไทยซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมากกว่าผู้สอนชาวญี่ปุ่น ซึ่งนับเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย (ดูหน้า 222 ภาคผนวก ข ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ)

ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นและการสอนภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่จัดขึ้นในกรุงเทพฯ ทำให้ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่อยู่ในเขตภาคเหนือ รวมถึงในภูมิภาคอื่นๆ ไม่สะดวกในการเดินทางมาเข้าร่วมอบรมสัมมนา ประกอบกับงบประมาณในการส่งเสริมให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนายังมีไม่เพียงพอ จึงเป็นอุปสรรคต่อการที่ผู้สอนจะเข้าร่วมการอบรมสัมมนา อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้ผู้สอนได้มีโอกาสเข้าอบรมสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้น ย่อมส่งผลต่อทั้งตัวผู้สอน การจัดการเรียนการสอน รวมถึงผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาอีกด้วย ดังที่ Strevens (1980:38-39) ได้กล่าวไว้ถึงปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับผู้สอนที่ทำให้การเรียนภาษาประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวไว้ว่า การเรียนจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับผู้สอนว่ามีความสามารถในการสอนมากเท่าใด ดังนั้น สถาบันจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ไปฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

5.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

ก. หลักสูตรและเนื้อหา

ผู้สอนชาวไทยเห็นว่า หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนน้อยนั้น เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ในอีกด้านหนึ่งผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่า หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการฟังและการเขียนน้อยนั้นเป็นปัญหาในระดับมาก

จากผลการศึกษาค้างกล่าวข้างต้นที่พบว่าหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นนั้นมีวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสื่อสารน้อยนั้นเป็นปัญหาระดับมาก แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับพบว่า จำนวนวิชาด้านไวยากรณ์มีน้อยนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย จึงสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือมีจำนวนวิชาด้านไวยากรณ์ในหลักสูตรอยู่มากพอสมควรเมื่อเทียบกับจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ทั้งนี้อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือเป็นหลักสูตรที่ยังคงมุ่งเน้นวิชาด้านไวยากรณ์ หรือเน้นกฎเกณฑ์การใช้ภาษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมพร โกมารทัต (2548: 186) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนภาษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเป็นหลัก ในขณะที่กระบวนการเรียนภาษาของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นเน้นการใช้ภาษา ไม่เน้นกฎเกณฑ์ของภาษา และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นสิ่งที่สนับสนุนผลวิจัยของคิมิตา รากะรินทร (2545) ด้านผลผลิตซึ่งพบว่า ความสามารถด้านการฟังของบัณฑิตอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ บัณฑิตไม่สามารถฟังการอธิบาย หรือการบรรยายเกี่ยวกับงานและการประชุม หรือสัมมนาซึ่งเป็นการพูดที่ใช้ประโยคยาวๆ ได้ อีกทั้งยังสนับสนุนผลการวิจัยของเอนก กิมสุวรรณ (2548:187) ด้านความพึงพอใจในความสามารถทางภาษาต่างประเทศ กรณีภาษาญี่ปุ่นที่พบว่า นายจ้างหัวหน้างานและผู้ประกอบอาชีพอิสระ พพอใจในความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแปลและการล่ามของตนอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยที่สุดอีกด้วย

จากผลการศึกษาค้างครั้งนี้ยังพบว่า ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเห็นสอดคล้องกันว่า เนื้อหาที่สอนมีมากไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ โดยผู้วิจัยเห็นว่าหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือนั้นเป็นหลักสูตรที่เริ่มสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน เนื้อหาวิชาที่สอนจึงมีจำนวนมากกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยที่รับเฉพาะผู้เรียนที่มีพื้นฐานหรือเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนแล้ว แม้ในปัจจุบันผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือจะมีจำนวนไม่น้อยที่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นมาก็ตาม แต่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีการจัดแบ่งกลุ่มเรียนระหว่างผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ทำให้ผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนจำนวนไม่น้อยจึงต้องเสียเวลาไปกับการเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นใหม่ตั้งแต่ต้น

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนร่วมกันของผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนนั้น จากการสัมภาษณ์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเพิ่มเติม พบว่าผู้สอนมีความเห็นว่า แม้ผู้เรียนจะเรียนในกลุ่มเรียนเดียวกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนจะสามารถเรียนได้ดีกว่าผู้ที่เพิ่งเริ่มเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเสมอไป แต่ก็เห็นได้ว่า การเรียนในช่วงแรกของผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนนั้นอาจรู้สึกกังวลหรือกดดัน หากในชั้นเรียนนั้นมีผู้ที่เคยเรียนมาก่อนเป็นจำนวนมาก ในอีกด้านหนึ่ง เมื่อผ่านการเรียนใน

ช่วงแรกไปแล้ว ผู้สอนพบว่าไม่เห็นความแตกต่างระหว่างผู้ที่เคยเรียนกับผู้ที่ไม่เคยเรียนมาแต่อย่างใด กล่าวคือไม่เห็นว่าคุณที่เรียนได้เปรียบผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน ยิ่งไปกว่านั้นบางครั้งกลับพบว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อนสำเร็จการศึกษาด้วยผลการเรียนเฉลี่ยที่สูงกว่าผู้ที่เคยเรียนมาก่อนก็มี อย่างไรก็ตาม ผู้สอนเห็นว่าหากมีการจัดการเรียนการสอนโดยแยกระหว่างผู้ที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนก็จะเป็นการดี เพราะจะทำให้ผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ได้มีโอกาสเรียนภาษาญี่ปุ่นต่อ ยอดขึ้นไป จากเดิม (A, interview, November 18, 2009) ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้สอนชาวญี่ปุ่นข้างต้นเกี่ยวกับการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนมาก่อน แต่ปัญหาอีกประการที่ต้องคำนึงถึงคือ ความรู้ความสามารถของผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่ค่อนข้างแตกต่างกันมาก โดยอาจต้องมีการจัดสอบวัดความรู้ภาษาญี่ปุ่นก่อนจัดกลุ่มเรียนหรือเรียนปรับพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นก่อน อีกประการหนึ่งที่ต้องมีการเตรียมการคือ เกณฑ์ในการรับเข้าศึกษา และการจัดเตรียมหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้ที่เคยเรียนมาก่อนว่าควรเป็นอย่างไร นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนกลับไม่รู้สึกรู้สึว่าเรียนร่วมกับผู้ที่เคยเรียนมาก่อนนั้นเป็นปัญหา แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อนนั้นพบว่าผู้เรียนรู้สึกว่าคุณสอนให้ความสนใจผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนมากกว่าตน เช่น มักจำชื่อและเรียกผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนให้ตอบคำถามบ่อยๆ (ก, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2552)

ข. การเรียนการสอน

ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน พบว่า ทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ไม่สามารถฝึกผู้เรียนเป็นรายคนได้ครบ เนื่องจากผู้เรียนในห้องมีจำนวนมาก อีกทั้ง ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมในห้องเรียนได้ เนื่องจากเนื้อหาเยอะและเวลาไม่พอ และการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมยังทำได้ยากเนื่องจากพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน ทั้งนี้ผลการศึกษายังพบว่าสถาบันส่วนใหญ่มีจำนวนผู้เรียนต่อห้องมากกว่า 30 คน จำนวนคาบสอนของผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่ คือ 11-15 คาบ ต่อสัปดาห์ จำนวนคาบสอนของผู้สอนชาวญี่ปุ่นมากกว่าผู้สอนชาวไทย โดยมีจำนวนคาบสอนส่วนใหญ่คือ ตั้งแต่ 16 คาบ จนถึง มากกว่า 20 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งนี้เอนก กิมสุวรรณ (2548: 307) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับภาระงานของผู้สอนความว่า การที่ผู้สอนมีภาระงานสอนมาก จะทำให้ผู้สอนไม่มีเวลาจัดเตรียมการสอน ไม่มีเวลาในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ หรือจัดทำเอกสารประกอบคำสอนที่เหมาะสม หรือแม้แต่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตัวเองได้ และเมื่อมาสอนในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนมากการจะเอาใจใส่กวดขันให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ในการฝึกทักษะต่างๆ ย่อมลดน้อยลง จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากจึงหมายถึง ภาระในการตรวจงานที่ย่อมมากตามไปด้วย

ในด้านจำนวนผู้เรียนต่อห้องนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับ มิยะดะ, ชูสุกิ และ ทังซุเนะบุกะ (嶋田・鈴木・常深, 2002) ซึ่งได้ทำการสำรวจปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นใน

ประเทศไทย และได้กล่าวถึงปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยประการหนึ่งว่า มีปัญหาจำนวนผู้เรียนมาก ทั้งนี้ ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551:24) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสมในห้องเรียนว่า ตามหลักการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ห้องเรียนควรมีจำนวนผู้เรียนประมาณ 10-20 คน ไม่ควรเกินกว่านั้น เพราะจะทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ

ประเด็นจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นต่อห้องที่มีจำนวนมากนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีส่วนมาจากความต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่พบว่ายังมีไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้สถาบันมีความจำเป็นต้องจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม การจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดใหญ่นั้น แม้จะเป็นการแก้ปัญหาจำนวนผู้สอนซึ่งยังมีจำนวนไม่พอ แต่ในอีกด้านหนึ่งจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มากก็ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนด้านทักษะต่างๆ ในห้องเรียนด้วย

ด้านการฝึกทักษะในห้องเรียน พบว่า ความเห็นของผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้สอนชาวไทยเห็นว่าปัญหาการฝึกทักษะในห้องเรียนนั้นเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการฝึกทักษะการฟังในห้องเรียนเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนเป็นปัญหาในระดับน้อย โดยที่ฝั่งของผู้เรียนเห็นว่าตนเองมีโอกาสได้ฝึกฟังและพูดในห้องเรียนน้อย

ปัญหาด้านการฝึกทักษะในห้องเรียนของผู้สอนชาวไทยที่เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเพราะผู้สอนชาวไทยซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษามักได้รับมอบหมายให้สอนวิชาด้านไวยากรณ์ซึ่งเป็นลักษณะของการสอนหลักภาษา เป็นการสอนที่เน้นการบรรยายและฝึกใช้รูปประโยคและมีกฎเกณฑ์ในการใช้ที่แน่นอน จึงไม่ค่อยมีโอกาสได้สอนวิชาด้านทักษะซึ่งเน้นการสื่อสารมากนัก ทำให้ขาดประสบการณ์ในการสอนวิชาด้านทักษะและเมื่อได้รับมอบหมายให้สอนในรายวิชาด้านทักษะจึงทำให้รู้สึกกังวล แตกต่างจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่นที่เป็นเจ้าของภาษาซึ่งมักได้รับมอบหมายให้สอนวิชาด้านทักษะอยู่แล้ว จึงมีประสบการณ์และมีความชำนาญมากกว่า ในประเด็นปัญหานี้ผู้วิจัยเห็นว่า ในกรณีที่ผู้สอนชาวไทยได้รับมอบหมายให้สอนในรายวิชาด้านทักษะนั้น การขอคำแนะนำในเรื่องวิธีการสอนจากผู้สอนชาวญี่ปุ่นก็นับเป็นแนวทางที่จะได้เรียนรู้วิธีการในการสอนวิชาด้านทักษะที่วิธีวิธีหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การขอคำแนะนำจากผู้สอนท่านอื่นอาจเป็นการรบกวนเวลา อีกทั้งผู้สอนแต่ละท่านก็มีภาระงานสอนมากอยู่แล้ว หากเป็นไปได้การขอเข้าร่วมชั่วโมงสอนของผู้สอนท่านอื่นในฐานะผู้สังเกตการณ์ก็เป็นแนวทางอีกทางหนึ่งที่จะได้เรียนรู้วิธีการสอนเช่นกัน ทั้งนี้ ชะกะโมะโตะ และ โอทซูกะ (坂本・大塚, 2002 : 77-79) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการสังเกตการณ์สอน ในส่วนเกี่ยวกับผู้สังเกตการณ์ไว้สรุปความว่า การสังเกตการณ์สอนนั้นทำให้ผู้สังเกตการณ์ทราบถึงความสามารถในด้านเทคนิค และความรู้ในการ

สอนภาษาญี่ปุ่นของตนเองว่ามีเพียงพอหรือไม่ ทำให้ทราบว่าวิธีการสอนภาษาต่างประเทศหลายๆ วิธีที่ได้ศึกษามานั้นสามารถนำมาใช้ได้จริงหรือไม่ สามารถสังเกตการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นได้อย่างมีสติ ทำให้ทราบว่าสื่อการสอนเสริมใดที่มีความจำเป็น และการสังเกตการณ์สอนยังเป็นหนทางในการเริ่มต้นการฝึกอบรมผู้สอนด้วยตนเองอีกด้วย ผู้วิจัยเห็นด้วยกับประโยชน์ของการสังเกตการสอนที่ชะกะโมะโตะ และ โอทซูกะ ได้กล่าวไว้ข้างต้น อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าสังเกตการณ์คงต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของรายวิชานั้นๆ เสียก่อน เพราะการที่มีผู้สังเกตการณ์เข้าไปนั่งดูวิธีการสอนของตน อาจทำให้ผู้สอนท่านนั้นๆ เกิดความรู้สึกไม่เป็นอิสระและทำให้ฮึดอัดก็ได้

จากการสัมภาษณ์ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสังเกตการณ์การสอนของผู้สอนท่านอื่นนั้น พบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่า หากมีผู้สอนท่านอื่นมาขอสังเกตการณ์ในชั้นเรียนของตนนั้นจะอนุญาต เนื่องจากเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อทั้งตนเองและต่อทั้งผู้สอนที่เข้ามาสังเกตการณ์ด้วย โดยหลังจากที่มีการสังเกตการณ์แล้วจะมีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการสอนครั้งนั้นๆ แต่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าการขอเข้าไปสังเกตการณ์ในชั้นเรียนของผู้สอนชาวไทย โดยเฉพาะผู้สอนที่มีวุฒิสูงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก จึงอยากให้ผู้สอนชาวไทยอนุญาตให้ผู้สอนท่านอื่นเข้าไปสังเกตการณ์ในการสอนให้มากขึ้น (A, interview, November 18, 2009)

ก. สื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า ทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ จำนวนสื่อที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของคิชิคา รากะรินทร์ (2545) ที่พบว่า แหล่งค้นคว้า จำนวนหนังสือ ตำรา และวารสารภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่าสถาบันไม่มีห้องเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง และห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ยังมีไม่เพียงพอ รวมถึงโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ที่ให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ยังไม่เพียงพออีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตของปิยะจิต ทาแดง (2524: 127-142) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาด้านโสตทัศนูปกรณ์ว่า การบริหารจัดการโสตทัศนูปกรณ์ยังไม่ดี โสตทัศนูปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่มิงบประมาณซื้อโสตทัศนูปกรณ์ รวมถึงห้องปฏิบัติการทางภาษายังไม่เพียงพอ

ประเด็นปัญหานี้เป็นปัญหาอีกประการหนึ่งที่สถาบันควรให้ความใส่ใจ เนื่องจากการทำให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่น และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นในตัวผู้เรียนตามที่คุณสอนต้องการ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และประหยัดเวลานั้น ย่อมต้องอาศัยความพร้อมของสื่อการเรียนการสอนร่วมด้วย นอกจากนี้จำนวนสื่อการเรียนการสอนที่

เพียงพอต่อความต้องการใช้ ยังเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียน ได้มีโอกาสสัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นด้วย

ง. การวัดและประเมินผล

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับปิยะจิต ทาแดง (2524: 127-142) ซึ่งกล่าวถึงปัญหาการวัดและประเมินผลไว้ว่า ข้อสอบเน้นความจำมากเกินไป จำนวนข้อสอบไม่เหมาะสมกับเวลาในการสอบและไม่มีมาตรฐานในการวัดผล

ประเด็นปัญหาด้านการวัดและประเมินผลข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านการสอนมาโดยตรง จึงทำให้ขาดความรู้ในการสร้างแบบทดสอบและการวัดและประเมินผล ประกอบกับจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มีมาก อีกทั้งการจัดการวัดและประเมินผลเพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก และต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก ดังที่ ศรีวิไล พลมณี (2545: 171) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถทางภาษาว่าเป็นเรื่องยาก เนื่องจากภาษาที่ใช้สอนในห้องเรียนมีขอบเขตจำกัดเมื่อเทียบกับภาษาที่ใช้จริงในสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าข้อสอบที่มีลักษณะแม่นยำตรงในเนื้อหา อาจหย่อนคุณสมบัติในการทำนายผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานการณ์จริงที่นำภาษาไปใช้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญ โดยสถาบันควรสนับสนุนให้ผู้สอนมีโอกาสรับการอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล หรือศึกษาต่อในหลักสูตรด้านการสอนด้วย

จ. การบริหารจัดการ

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ พบว่า ทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ งบประมาณส่งเสริมผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมไม่เพียงพอ งบประมาณส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นไม่เพียงพอ และงบประมาณจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ สำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่นนั้นมีประเด็นปัญหาที่พบอยู่ในระดับมากคือ ไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ในขณะที่ผู้สอนชาวไทยเห็นว่า ตนเองได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ แต่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นกลับเห็นว่าตนเองไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ ผู้วิจัยเห็นว่า อาจมีสาเหตุมาจากเอกสารที่ใช้ในสถาบันส่วนใหญ่เป็นภาษาไทยซึ่งบางครั้งอาจไม่ได้รับการแปลให้เป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเข้าใจ หรืออาจแปลแบบคร่าวๆ ทำให้ผู้สอนชาวญี่ปุ่นไม่ได้รับข้อมูลรายละเอียดเท่าที่ควรก็ได้

5.2.3 ด้านผู้เรียน

เกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า ทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยผู้สอนเห็นว่า ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น ไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย และมักตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสิ้น ดังที่ Krashen (1976, 1981, 1985 อ้างถึงใน ชะโกะคะ 迫田, 2006: 42) ได้กล่าวไว้ว่า หากผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ขาดความมั่นใจ รวมถึงอยู่ในสภาพที่กังวล ไม่สบายใจแล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในประเด็นที่ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่นนั้น สาเหตุประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากกลัวการใช้ผิด การเปลี่ยนความคิดของผู้เรียนให้เห็นว่า การใช้ภาษาผิดนั้นไม่ใช่เรื่องที่น่าอาย และเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ ดังที่ Corder (1967 อ้างถึงใน ชะโกะคะ 迫田: 2006, 15-16) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการใช้ภาษาที่ผิดพลาด (誤用の重要性) ไว้ว่า การใช้ผิดนั้นไม่ใช่เรื่องที่เลวร้าย เป็นสิ่งที่ย่อมเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในส่วนของผู้เรียนนั้น การเกิดการใช้ที่ผิดพลาดยังเป็นสิ่งที่เร่งให้เกิดการเรียนรู้

ทั้งนี้ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539: 8) กล่าวถึงพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนข้างต้นว่า มีสาเหตุจากพฤติกรรมผู้สอน กล่าวคือ ผู้สอนมีความคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนตั้งใจฟังครู ทำให้ผู้เรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ จึงทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมดังกล่าว

นอกจากนี้ ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นยังเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้เรียนไม่ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน สอดคล้องกับจากผลการวิจัยของเอนก กิมสุวรรณ (2548) ในด้านพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ที่พบว่า พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้นไม่ต่างจากพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอกชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย ไม่รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความเป็นไปได้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วจะไม่แสวงหาความรู้ภาษาต่างประเทศนั้นเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ผู้สอนยังเห็นว่า ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยจะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น ปัญหาดังกล่าวนี้น่าจะมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อของผู้เรียน ดังที่ Atchara Aungtrakul (2008: 95) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความเชื่อของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่มีต่อบทบาทของผู้สอนภาษาต่างประเทศความว่า ในการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนชาวไทยนั้น ผู้เรียนมีความเชื่อที่จะพึ่งพาผู้สอน อีกทั้งยังไม่มีความคิดที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (自己管理学習能力) อีกด้วย ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันที่เคยมาประจำในเขตภาคเหนือของประเทศไทยได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยไว้ว่า ผู้เรียนชาวไทยมักที่จะเป็นผู้รับข้อมูล ไม่ถนัดที่จะเริ่มต้นคิดด้วยตนเอง

ไม่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองและเหมือนเด็ก นอกจากนี้ยังกล่าวไว้ด้วยว่าสิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะของคนในชาติ (ดูหน้า 222 ภาคผนวก ข ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอนชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ)

ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียนข้างต้น ล้วนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้สอน ทั้งนี้ ซะซะกิ (佐々木, 2007: 23-24) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของผู้สอนสรุปความว่า ในอดีตผู้สอนมีหน้าที่ออกคำสั่ง และควบคุมผู้เรียน แต่แนวคิดในการเรียนการสอนภาษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ มีการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หน้าที่ของผู้สอนกลายเป็นผู้ช่วยเหลือ (ファシリテータ) และผู้สนับสนุนผู้เรียน (促進者) เพื่อให้สามารถไปสู่จุดมุ่งหมาย ดังนั้น การออกคำสั่งและควบคุมผู้เรียนให้ดำเนินกิจกรรมทุกอย่างภายใต้กรอบความคิดของผู้สอนจึงเป็นการจำกัดความคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเฉยชินในการพึ่งพาผู้สอนตลอดเวลา ดังนั้น ผู้สอนควรเปลี่ยนแนวคิดในการเรียนการสอนจากที่เคยเป็นผู้ออกคำสั่ง ควบคุมผู้เรียน เป็นผู้ช่วยเหลือและผู้สนับสนุนผู้เรียนแทน โดยนอกจากที่ผู้สอนจะมุ่งเน้นในการให้ความรู้แก่ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนยังต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักพึ่งพาตนเอง ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยอาจใช้การจัดกิจกรรม หรือมอบหมายงานต่างๆ ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และควรมีการแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน รวมถึงเปิดโอกาสผู้เรียนได้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระด้วย

ผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเห็นว่า ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความเห็นว่า การไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ประเด็นดังกล่าวน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น สภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ภาษา กล่าวคือ ที่ซึ่งเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้มีโอกาสซึมซับและเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นได้ทั้งโดยรู้ตัวและโดยไม่รู้ตัว ในขณะที่บางจังหวัดในเขตภาคเหนือนั้น ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ชาวญี่ปุ่นที่เข้ามาท่องเที่ยวจึงมีจำนวนน้อย การที่ผู้เรียนจะหาโอกาสพบปะพูดคุยกับชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่ผู้สอนแทบจะไม่มีเลย ในประเด็นนี้ ผู้เรียนอาจต้องพยายามนำตัวเองเข้าไปอยู่ในที่ที่ตนคิดว่ามีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่น ในอีกด้านหนึ่ง ผู้สอนชาวญี่ปุ่นก็อาจช่วยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น เช่น นั่งทานข้าวร่วมกับผู้เรียน หรือชักชวนผู้เรียนทำอาหารทานกันที่บ้าน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหา ทั้งในเรื่องจำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่ยังมีไม่เพียงพอ ในขณะที่จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือยังคงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษาของผู้สอนที่พบว่าส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ยิ่งไปกว่านั้นสาขาวิชาที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย ด้านหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นพบว่า เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกฎเกณฑ์การใช้ภาษามากกว่าเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรประกอบด้วยวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสื่อสารน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนวิชาด้านการฟัง ในด้านการเรียนการสอนโดยเฉพาะการฝึกทักษะในห้องเรียนนั้นพบว่า เป็นไปอย่างยากลำบาก กล่าวคือ ผู้สอนไม่สามารถฝึกผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่มีมากประกอบกับเนื้อหาที่สอนมีมากด้วยเช่นกัน ในด้านผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน อีกทั้งในด้านการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เรียนนั้น พบว่า แม้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียนก็ตาม แต่กิจกรรมส่วนใหญ่ล้วนเป็นการทบทวนความรู้ หรือทำแบบฝึกหัดที่ผู้สอนมอบหมายให้ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนที่นอกเหนือจากเนื้อหาที่ได้เรียนในห้องเรียนยังคงมีน้อย

ประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งคือ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ นั้น มีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนและจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือพบว่า ผู้เรียนชั้นปี 1 ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2552 นั้น มีจำนวนถึงประมาณร้อยละ 90 ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน โดยที่สถาบันยังไม่มีการจัดกลุ่มเรียนแยกระหว่างผู้ที่เคยเรียนกับผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน (ธีรัช ปัญญา, สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2552) และจากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องมาเริ่มต้นเรียนภาษาญี่ปุ่นใหม่อีกครั้งเมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย ทั้งที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนแล้ว ดังนั้นต่อจากนี้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงควรเตรียมการเพื่อรองรับกับจำนวนผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคตด้วย

สรุปได้ว่า การศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาหลายประการ ปัญหาบางประการเป็นปัญหาที่ดำเนินเรื่อยมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ทั้งนี้ ปัญหาบางประการอาจเป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในเขตภาคเหนือเท่านั้น อีกทั้งปัญหาบางประการก็อาจไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น อย่างไรก็ตามการร่วมกันแก้ปัญหาในส่วนที่เป็นปัญหาร่วมกัน อีกทั้งการแลกเปลี่ยนแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงแลกเปลี่ยนแนวทางในการบริหารจัดการ

ของทุกภาคส่วน ทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สถาบันการศึกษาและบุคลากร จะนำไปสู่ การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางในการวาง หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาเพื่อให้มีความต่อเนื่องและ สอดคล้องกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษา

1. สถาบันอุดมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีการจัดการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้สอนเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตรร่วมกัน รวมถึงจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน

2. ด้านงบประมาณ สถาบันอุดมศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนผู้สอนใน การไปอบรมเพิ่มพูนความรู้และงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอแก่ความ ต้องการของผู้สอนและผู้เรียน

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ควรมีการวางแนวทางในการจัดการกับผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นและไม่เคยเรียน ภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

2. ควรมีการกำหนดเกณฑ์หรือจัดการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้ที่เคยเรียน ภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเพื่อจัดกลุ่มเรียน หากสถาบันมีผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนจำนวนมาก

3. ควรมีการกำหนดขนาดของกลุ่มเรียนให้มีจำนวนผู้เรียน ไม่มากเกินไป

4. ควรมีการกำหนดเกณฑ์ภาระงานที่ผู้สอนต้องรับผิดชอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้สอนมี เวลาในการอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ รวมถึงการทำวิจัยและผลิตผลงานทางวิชาการ

5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรภาษาญี่ปุ่น โดยเน้นวิชาด้านทักษะให้มากขึ้น โดยเฉพาะวิชา ทักษะด้านการฟัง รวมถึงการกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาที่ต้องสอนให้ชัดเจนสอดคล้องกับจำนวน หน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงสอนด้วย

6. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อสอบที่ผู้สอนใช้

7. ด้านงบประมาณ ผู้บริหารควรรหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หากสถาบัน ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการได้

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1. ควรเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผล เพื่อที่จะนำเอาความรู้ รวมถึงเทคนิคการเรียนการสอนใหม่ๆ ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและน่าสนใจมากขึ้น
2. ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีควรศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น
3. ควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนไม่ให้ดูห่างเหินจนเกินไป เพื่อที่ผู้เรียนจะได้ไม่รู้สึกกลัว และวิตกกังวลเวลาถูกเรียกตอบคำถามในห้องเรียน หรือเมื่อมีข้อสงสัย

5.3.5 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เรียน

1. ควรหาโอกาสในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และหาโอกาสในการใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน หากไม่ทราบว่าจะควรทำอะไรควรปรึกษาผู้สอน
2. ควรใช้ภาษาญี่ปุ่นทุกครั้งที่มีโอกาส โดยไม่ต้องกังวลว่าจะใช้ผิด เพราะยังใช้บ่อยเท่าใดก็ยิ่งจะเก่งขึ้น และได้มีโอกาสเรียนรู้และแก้ไขให้ถูกต้องจากข้อผิดพลาดของตนเอง

5.3.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นที่ไม่ใช่วิชาเอกของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือ รวมถึงภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย
3. ควรมีการศึกษาปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทย
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัย ในกรณีที่มีการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนในระดับมัธยมศึกษาและผู้เพิ่งเริ่มเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ก. 30 พฤศจิกายน 2552. ผู้เรียนชั้นปี 3 สาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น, มหาวิทยาลัยนเรศวร. สัมภาษณ์.

กรทิมา แก้วสอน. 2537. การวิเคราะห์อภิमानงานวิจัยในสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กัลยาณี สีดสุวรรณ. 2535. การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. ในรายงานการประชุม เชิงวิชาการ เรื่องวัฒนธรรมไทย-ญี่ปุ่นและการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 21 ณ โรงแรมฮิลตัน 14-15 มกราคม 2535 โดยศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 267. กรุงเทพฯ : ศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กัจจา กำแหง. 2550. กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร. รายงานการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กิดานันท์ มลิทอง. 2540. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คนภาคเหนือ [Online]. แหล่งที่มา: www.thaifolk.com/doc/northen.htm [30 พฤศจิกายน 2552]

จำเนียร ศิลปะวานิช. 2538. หนังสือประกอบการเรียนวิชาหลักและวิธีการสอน. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี.

ชัยขงค์ พรหมวงศ์. (2539). สามัญทัศน์เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสอน ในเอกสารการสอนชุดวิชา เทคโนโลยีการสอนหน่วยที่ 1 - 8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ฐานเศรษฐกิจ. 28 ก.พ. - 1 มี.ค. 2551. [Online]. แหล่งที่มา:

<http://www.thannews.th.com/detailnews.php?id=T0923001&issue=2300>

[5 พฤศจิกายน 2551]

คิมิตา รากะรินทร์. 2545. การศึกษาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เดือนใจ ดันงามตรง. 2537. ความต้องการและการใช้ภาษาญี่ปุ่นของภาคเอกชนในระดับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ. 2548. สภาพการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก. วารสารศิลปศาสตร์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 76-97.

ทำเนียบผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ [Online]. แหล่งที่มา:

<http://northnikom.igetweb.com/index.php?mo=21&list&catid=740>

[5 พฤศจิกายน 2551]

ทศนา แคมมณี. 2547. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรัช ปัญญโญ. 16 พฤศจิกายน 2552. หัวหน้าสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สัมภาษณ์.

บันลือ พฤษะวัน. 2524. หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. 2533. รวมบทความการวิจัยการวัดและประเมินผล. โครงการศึกษา ต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปราณี กุลละวณิชย์. 2549. รายงานสรุปชุดโครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอน และความต้องการภาษาต่างประเทศในประเทศไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ปรียา หิรัญประดิษฐ์. 2545. รายงานผลการวิจัยเรื่อง สถานภาพการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่
ชาวต่างประเทศในประเทศไทย. สาขาวิชาศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิยะจิต ทาแดง. 2524. ปัญหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย กรณีตัวอย่างของคณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วารสารไทย-ญี่ปุ่นศึกษา. ปีที่ 3 เล่มที่ 1 (เมษายน
2524) : 127-144

ผกาทิพย์ สกฤตครุ. 2531. แนวความคิดและเทคนิคในการสอนภาษาญี่ปุ่น. วารสารไทย-ญี่ปุ่น
ศึกษา. (เมษายน 2531) : 94-95.

ไพโรจน์ ติรณชนากุล. 2535. การสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม วิธีสอนวิชาทฤษฎี. กรุงเทพฯ:
ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

มาริสา พงษ์ชนนตกิจ. 2536. การศึกษาภาษาญี่ปุ่นกับญี่ปุ่นศึกษา. ใน รายงานการประชุมเชิง
วิชาการ เรื่องวัฒนธรรมไทย-ญี่ปุ่นและการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 21
ณ โรงแรมฮิลตัน 14-15 มกราคม 2535 โดยศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันตะวันออกศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 312. กรุงเทพฯ : ศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันตะวันออกศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เมตตา บุญชากร. 2513. ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร โกมารทัต. 2548. การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง
ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น.
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สมยศ เม่นแฉ่ม. 2543. ครูไทยสอนภาษาอังกฤษ. (ม.ป.ท.)

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 2548. หลักการจัดการศึกษายุคใหม่. สถาบันพัฒนาผู้บริหาร
การศึกษา.

สถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติ. 2546. รายงานผลการวิจัยการสำรวจเรื่องวิธีการและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย (กรุงเทพฯ) พ.ศ. 2544. สถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นแห่งชาติ.

สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์. 2538. วิธีการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์

สุรศักดิ์ ขำสิน. 2539. สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย. แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวพรรณ ครุฑเมือง. 2544. การศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ระวีวรรณ ไชยวสุ. 2531. ปัญหาการเรียนการสอนของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี ในคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยเปิด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รวุฒิ จิราสมบัติ. 2550. การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. วารสารอักษรศาสตร์ ฉบับภาษาไทย-เทศ: การเรียนการสอน. ปีที่ 36 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม- ธันวาคม 2550): 84-86.

ศรีวิไล พลมณี. 2545. ภาษาและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551. การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี วิริยะจิตรา. 2532. การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

อัจฉรา วงศ์โสธร. 2538. แนวการสร้างข้อสอบภาษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอนก กิมสุวรรณ. 2548. ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ (ฉบับภาพรวม). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาษาญี่ปุ่น

A. 18 November 2009. Japanese Lecturer, Naresuan University. Interview.

Atchara Aungtrakul. 2008. 「外国語教師の役割に関するタイ人日本語学習者のビリーフ」『東南アジアにおける日本語教育の展望』タマサーと大学教養学部日本語学科 PP. 87-96

稲葉和栄. 2002. 「北部タイ中等教育機関における日本語教育」『国際交流基金バンコック日本語センター紀要』第 5 号 PP. 165-178

海老原智治・小川都恵子・二口和紀子・八巻一三男・Saranya Kongjit・Saranich Phalapanya・小浦方理恵・塚本紘子・志摩由美子. 2008. 「北部タイ 3 大学の日本語専攻在籍者に対する日本語既習・未習に関する統計調査—北部タイ日本語教師会による 2008 年 2 月の調査結果—」『国際交流基金バンコック日本文化センター日本語教育紀要』第 5 号 PP. 155-164

国際交流基金. 2008. 『海外の日本語教育の現状—日本語教育機関調査・2006 年—概要』国際交流基金

国際交流基金. 2005. 『海外の日本語教育の現状—日本語教育機関調査・2003 年—概要』国際交流基金

国際交流基金. 2000. 『海外の日本語教育の現状—日本語教育機関調査・1998 年—概要』国際交流基金

坂本正・大塚容子. 2002. 『NAFL 日本語教師養成講座 23 : 日本語教育実習』アルク

迫田久美子. 2006. 『日本語教育に生かす第二言語習得研究』アルク

佐々木泰子. 2007. 『ベーシック日本語教育』ひつじ書房

嶋田俊之・鈴木未恵・常深晃史. 2002. 「タイで教えるにあたっての問題点」『国際交流基金バンコック日本語センター紀要』第5号 PP.179-189

八田直美. 2005. 「教師の仕事・役割をもう一度考えよう」『タウン』35号4月 PP.8-11

八田直美. 2008. 「海外の日本語教育支援のこれまでとこれから韓国・インドネシア・タイでの国際交流基金の活動を中心に」『第13回海外日本語教育研究会』国際交流基金日本語国際センター

本名信行・岡本佐智子. 2000. 『アジアにおける日本語教育タイにおける日本語教育：現状と課題』三修社

本名信行・竹下裕子. 1994. 『アジアのなかの日本語教育：現状と課題タイ国王での調査から』青山学院大学総合研究所国際政治経済研究センター・ディスカッションペーパー6-2

松井嘉和・北村武士・Voravudhi Chirasombutti. 1999. 『タイにおける日本語教育その基盤と生成と発展』錦正社

Voravudhi Chirasombutti・北村武士. 1996. 「タイにおける日本語教育」『世界の日本語教育<日本語教育事情報告編>』第4号 PP.13-27

ภาษาอังกฤษ

Cook, Vivian. 1996. Second Language Learning and Language Teaching. London: Arnold.

Kaplan, B. R. 1982. An introduction to the study of written texts: The discourse compact. Annual Review of Applied Linguistics. Cambridge University Press. 3: 137-151.

O'Malley, J. Michael, and Anna Uhl, Chamot. 1990. Learning Strategies in Second Language Acquisition. Cambridge: Cambridge University Press.

Oxford, L. R. 1990. Language Learning Strategies: what every teacher should know. New York: New burry House publisher.

Rubin, J., and Thomson, I. 1982. How to be a more successful Language Learner. USA: Heinle & Heinle Publishers.

Stevens P. 1980. Teaching English as an International Language: from Practice to Principle. Oxford: Pergamon Press.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารชาวไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง
“ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย”

โดย นางสาวอัจฉรา อึ้งตระกูล สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E - Mail : atcharaa@nu.ac.th

2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัย
ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. เกี่ยวกับผู้สอน
2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
3. เกี่ยวกับผู้เรียน

3. โปรดตอบคำถามทุกตอนตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้
ได้ผลวิจัยที่ถูกต้องเที่ยงตรงมากที่สุด

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดจะถูกนำไปใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้นและจะไม่
นำไปเปิดเผยหรือใช้เพื่อการอื่น

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างหรือวงกลมล้อมรอบข้อความที่ท่านเลือก

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ 21-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี
 36-40 ปี 41-45 ปี มากกว่า 45 ปี
- 1.3 ตำแหน่งบริหารของท่าน โปรดระบุ _____
- 1.4 ประสบการณ์ในการบริหาร _____ ปี
- 1.5 นอกจากงานบริหารแล้วท่านมีภาระการสอนภาษาญี่ปุ่นด้วยหรือไม่
 สอน
 ไม่สอน (ข้ามไปตอบ **ตอนที่ 2**)
- 1.6 หากสอน ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นของท่าน
 น้อยกว่า 1 ปี 1-2 ปี 3-4 ปี 5-6 ปี มากกว่า 6 ปี
- 1.7 ในภาคเรียนนี้ท่านมีภาระงานสอนจำนวนกี่คาบต่อสัปดาห์
 น้อยกว่า 5 คาบ 6-10 คาบ 11-15 คาบ
 16-20 คาบ มากกว่า 20 คาบ
 หากสถาบันของท่าน 1 คาบ มากกว่า 50 นาที โปรดระบุ 1 คาบ = _____ นาที

ตอนที่ 2 : สภาพและปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1.เกี่ยวกับผู้สอน

1. ท่านพิจารณาคัดเลือกผู้สอนภาษาญี่ปุ่นจากสิ่งใดบ้าง

- มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือการสอนภาษาญี่ปุ่น
- มีประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่นมานาน
- อื่นๆ โปรด ระบุ _____

2. ท่านมีปัญหาในการหาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่

- มีปัญหาในการหาผู้สอนชาวญี่ปุ่น
- มีปัญหาในการหาผู้สอนชาวไทย
- ไม่มีปัญหา (ข้ามไปตอบข้อ 3)

ถ้ามี ปัญหาที่ท่านพบคืออะไร

- หาผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ค่อยได้
- มีผู้มาสมัครน้อย บางครั้งจำเป็นต้องรับเนื่องจากขาดแคลน แม้คุณสมบัติยังไม่เป็นที่พอใจ
- ผู้สอนที่รับเข้ามามักอยู่ระยะสั้นๆก็ลาออก ทำให้ต้องหาผู้สอนใหม่
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ส่งเสริมให้ผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนไปอบรมสัมมนาเพิ่มเติม
- ให้มีผู้สอนพี่เลี้ยงนิเทศการสอนและให้คำปรึกษาแนะนำ
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

3. ท่านเห็นว่าจำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันของท่านมีเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอแล้ว (ข้ามไปตอบข้อ 4)
- ผู้สอนชาวไทยยังไม่เพียงพอ
- ผู้สอนชาวญี่ปุ่นยังไม่เพียงพอ

ถ้าไม่เพียงพอ ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- เชิญผู้สอนจากสถาบันอื่นมาช่วยสอน
- เพิ่มขนาดของกลุ่มเรียนให้ใหญ่ขึ้น
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

4. อัตราส่วนอาจารย์ต่อนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ผู้สอน : ผู้เรียน = 1 : _____

5. ท่านเห็นว่าผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันของท่านมีวุฒิการศึกษาเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่

- เกี่ยวข้อง (ข้ามไปตอบข้อ 6)
- ส่วนใหญ่เกี่ยวข้อง
- ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้อง

ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้นเป็น

- ชาวไทย
- ชาวญี่ปุ่น
- ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น

หากสถาบันของท่านมีผู้สอนซึ่งมีวุฒิการศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น ท่านคิดว่าเป็นปัญหาในการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่

- เป็น
- ไม่เป็น (ข้ามไปตอบข้อ 6)

ถ้าเป็น ปัญหาที่พบคืออะไร

- บางครั้งผู้สอนไม่สามารถอธิบายข้อสงสัยของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นหรือประเทศญี่ปุ่นได้
- บางครั้งผู้สอนไม่สามารถอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจได้
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ส่งเสริมให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่น
- ส่งเสริมให้ผู้สอนลาศึกษาต่อในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น
- ให้มีผู้สอนที่เลี้ยงนิเทศการสอนและให้คำปรึกษาแนะนำ
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

6. การพิจารณาให้ผู้สอนรับผิดชอบสอนในวิชาต่างๆ ท่านพิจารณาจากสิ่งใดบ้าง

- มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน
- มีประสบการณ์ในการสอนวิชานั้นๆมานาน
- สอนตามความถนัดและสมัครใจของตัวผู้สอนเอง
- ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นผู้จัดให้
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

7. ท่านมีปัญหาในการพัฒนาผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันของท่านหรือไม่

- มี
- ไม่มี (ข้ามไปตอบ 2.เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน)

ถ้ามี ปัญหาที่ท่านพบคืออะไร

- ผู้สอนบางคนไม่สนใจไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง
- ผู้สอนมีภาระงานสอนมากทำให้ไม่สามารถหาเวลาไปอบรมเพิ่มพูนความรู้ของตนเองได้
- งบประมาณในการสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมเพิ่มพูนความรู้มีไม่เพียงพอ
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ชี้แจงให้ผู้สอนเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเอง
- แนะนำให้ผู้สอนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอบรมสัมมนาที่น่าสนใจ
- จัดอบรมสัมมนาภายในสถาบัน
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

2.1 หลักสูตรและเนื้อหา

1. ท่านเห็นว่าสัดส่วนจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะฟังพูด อ่าน เขียนในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นนั้น เหมาะสมหรือไม่

- เหมาะสม (ข้ามไปตอบข้อ 2)
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการฟัง น้อย
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการพูด น้อย
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการอ่าน น้อย
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการเขียน น้อย
- หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาด้านไวยากรณ์ น้อย

หากยังไม่เหมาะสม ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่พบอย่างไร

- สำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตร
- ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันในการปรับปรุงหลักสูตร
- จัดประชุมคณาจารย์ในสาขาภาษาญี่ปุ่นเพื่อทำการปรับปรุงหลักสูตร
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

2. ท่านเห็นว่าเนื้อหาภาษาญี่ปุ่นที่สอนมีปัญหาหรือไม่

- มีปัญหา
- ไม่มีปัญหา (ข้ามไปตอบ 2.2 การเรียนการสอน)

หากมี ปัญหาที่พบคือ

- เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและชั่วโมงเรียน
- เนื้อหาที่สอน ไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและ ไม่มีความต่อเนื่อง
- เนื้อหาแต่ละวิชา ไม่มีความเชื่อมโยงกัน
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

หากมีปัญหา ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ลดเนื้อหาที่สอนให้เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตและชั่วโมงเรียน
- ให้ผู้สอนในแต่ละรายวิชาวิเคราะห์เนื้อหาที่สอน
- จัดประชุมคณาจารย์ให้ชี้แจงเนื้อหาที่สอน คุณภาพสอดคล้องของแต่ละวิชาและทำการปรับปรุงแก้ไข
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.2 การเรียนการสอน

1. จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกโดยเฉลี่ยมีกี่ห้องต่อคน

- น้อยกว่า 20 คน 21-30 คน 31-40 คน
- 41-50 คน มากกว่า 50 คน

ท่านเห็นว่าจำนวนผู้เรียนต่อห้องดังกล่าวมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่

- มีปัญหา
- ไม่มีปัญหา (ข้ามไปตอบข้อ 2)

หากมี ปัญหาที่ท่านพบคืออะไร

- ไม่สามารถฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ครบ
- ผู้เรียนพูดคุยกันมากบางครั้งไม่สามารถควบคุมได้
- ความสนใจของผู้เรียนในการเรียนลดลง
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ลดจำนวนผู้เรียนต่อห้องให้น้อยลง
- ให้ผู้สอนแบ่งจำนวนผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และเพิ่มชั่วโมงสอนเอง
- ไม่สามารถแก้ไขได้เนื่องจากการกำหนดจำนวนผู้เรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารในระดับสูงกว่า
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านคิดว่าจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่เหมาะสมควรเป็นเท่าใด

- น้อยกว่า 20 คน 21-30คน 31-40คน
 41-50คน มากกว่า 50 คน

2. สถาบันของท่านมีปัญหาพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนแตกต่างกันหรือไม่

- มีปัญหา
 ไม่มีปัญหา (ข้ามไปตอบข้อ 3)

ถ้ามี ปัญหาที่ท่านพบคือ

- ผู้สอนดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้ยาก
 ผู้เรียนเก่งเกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากต้องรอผู้เรียนที่เรียนอ่อนกว่า
 ผู้เรียนอ่อนเกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้เนื่องจากตามไม่ทัน
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- ทดสอบความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนก่อนจัดกลุ่มเรียน
 จัดกลุ่มเรียนแยกกันระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นในชั้นมัธยมศึกษาและผู้ที่ไม่เคยเรียน
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

3. สถาบันของท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนหรือไม่

- มี กิจกรรมที่จัดคือ ถ่ายภาษาญี่ปุ่น
 แข่งขันตอบปัญหาภาษาญี่ปุ่น
 ประกวดสุนทรพจน์
 ประกวดร้องเพลงภาษาญี่ปุ่น
 อื่นๆ โปรดระบุ _____
 ไม่มี เนื่องจาก งบประมาณสนับสนุนผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นมีไม่เพียงพอ

- ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้สอนท่านอื่น
- ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจ
- การเรียนในห้องเรียนเพียงพอแล้ว
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.3 สื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

1. สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ในสถาบันของท่านส่วนใหญ่มีวิธีการจัดหาอย่างไร

- จัดซื้อตามที่คุณสอนเสนอมา
- จัดซื้อตามที่คุณเรียนเสนอมา
- ได้จากการบริจาค
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

2. จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น) เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้มีเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอสำหรับผู้สอน
- เพียงพอสำหรับผู้เรียน
- ไม่เพียงพอ

3. จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ฯลฯ ที่ให้ผู้สอนใช้มีเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ

4. จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมีเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ

5. มีห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองหรือไม่

- มี
 ไม่มี

6. มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
 ไม่เพียงพอ

7. การใช้สื่อการเรียนการสอนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันของท่านมีปัญหาใดบ้าง

- มีจำนวนสื่อการสอนไม่เพียงพอให้ผู้สอนใช้
 งบประมาณในการจัดซื้อน้อยไม่เพียงพอ
 สื่อเก่าไม่ทันสมัย
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

หากมีปัญหา ท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- งบประมาณในการซื้อเพิ่มเติม
 ส่งเสริมให้ผู้สอนผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.4 การวัดและประเมินผล

1. ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้านใดบ้าง

- การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยากเนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมาก
 บางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวย
 ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

หากมีปัญหา ท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหอย่างไร

- ให้ผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
- จัดทำคลังข้อสอบ
- แต่งตั้งกรรมการกลางของสาขาภาษาญี่ปุ่นเพื่อวิเคราะห์ข้อสอบ
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.5 ด้านบริหารจัดการ

1. ท่านได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ ให้ผู้สอนทราบหรือไม่

- ชี้แจง
- ไม่ได้ชี้แจง

2. ท่านเห็นว่างบประมาณสนับสนุนให้ผู้สอนไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้มีเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ

3. ท่านเห็นว่างบประมาณสนับสนุนผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นมีเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ

4. หากงบประมาณข้างต้นไม่เพียงพอ ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ
- สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าร่วมอบรมสัมมนาและกิจกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

5. มีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและผู้สอนหรือไม่

- มี
- ไม่มี

3. เกี่ยวกับผู้เรียน

1. ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนต่อไปนี้ท่านพบปัญหาใดบ้าง

- ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน
- ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น
- ผู้เรียน ไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย
- ผู้เรียนตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบ โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน
- ผู้เรียน ไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน
- ผู้เรียน ไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่น ไปใช้จริงนอกห้องเรียน
- ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียนอย่างไรบ้าง

- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น
- ให้ผู้สอนทำการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ให้ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนทราบถึงแหล่งที่จะสามารถหาความรู้เพิ่มเติม
- สนับสนุนให้ผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

日本人マネージメントスタッフ用のアンケート

テーマ： タイ北部の大学での日本語主専攻における日本語教育上の問題点
 研究者： アッチャラー ウントラークーン チュラーロンコーン大学文学部
 東洋言語学科日本語講座 修士課程 外国語としての日本語コース

はじめまして。私は現在チュラーロンコーン大学の修士課程で「外国語としての日本語コース」を勉強中のアッチャラーと申します。

この度は「タイ北部の大学での日本語主専攻における日本語教育上の問題点」というテーマでアンケート調査を行い、問題を明らかにしていきたいと思っております。この調査結果は将来、タイ全国の、またはタイ北部における日本語教育の発展に寄与できるものと信じております。ご回答は統計的に処理されて、個人の情報が公表されることはありません。お忙しい中まことに恐縮ですが、どうぞよろしく御協力のほどお願い申し上げます。

E - Mail : atcharaa@nu.ac.th

第1部 回答者について

自分と合っているものに を付けてください。さらに、下線部のところにご記入ください。

1.1 性別 男 女

1.2 年齢 21-25 才 26-30 才 31-35 才
 36-40 才 41-45 才 45 才以上

1.3 現在のポジション： _____

1.4 現在までのマネージメントスタッフとしての経験： _____ 年

1.5 マネージメントスタッフのお仕事以外に日本語の授業をもっておかれるでしょうか。

もっている

もっていない (この場合は第2部にお答えください)

1.6 日本語教育経験年数

1 年以下 1-2 年 3-4 年 5-6 年 6 年以上

1.7 今学期の授業時間数

5 コマ以下 6-10 コマ 11-15 コマ 16-20 コマ 20 コマ以上

1 コマは 50 分以上の場合、1 コマ = _____ 分

第2部

日本語教育に関する現状と問題点

1. 教師に関して

1. あなたはどんな理由から日本語教師を選抜するのでしょうか。

日本語または日本語教育に関する学歴を持っている。

日本語教育の経験が長い。

その他 _____

2. 日本語教師を募集する際、問題があるでしょうか。

日本人教師を募集する際だけ、問題がある。

タイ人教師を募集する際だけ、問題がある。

問題はない。(この場合は3番にお答えください)

問題がある場合、どんな問題があるでしょうか。

経験が長い教師が見つからない。

応募する人が少ないため、応募資格が満足できなくても受け取らなければならない場合もある。

教師がすぐにやめてしまうので、いつも新しい教師を募集しなければならない。

その他 _____

上記の問題はどう解決すればいいでしょうか。

未経験教師にはセミナーなどに参加させ、育成する。

ベテラン教師に他の教師の授業を見学したり、アドバイスしたり、していただく。

その他 _____

3. 現在、日本語教師の数が足りていると思われるでしょうか。

- 足りている。(この場合は4番にお答えください)
- タイ人教師が足りない。
- 日本人教師が足りない。

日本語教師の数が足りない場合、その問題はどうか解決すればいいでしょうか。

- 他の機関にいらっしゃる先生を招待して、日本語の授業を受けもっていただく。
- 各クラスの学生数を増やす。
- その他_____

4. 教師と学習者の割合 教師：学習者 = 1：_____

5. あなたの機関にいる日本語教師は日本語教育に関する資格をもっているでしょうか。

- もっている。(この場合は6番にお答えください)
- 多くはもっている。
- 多くはもっていない。

日本語教育に関する学歴をもっていない教師は・・・

- タイ人
- 日本人
- タイ人と日本人

教師が日本語教育に関する資格を持っていない場合、授業をする上で問題が生じると
思われますか。

- 問題が生じる。
- 問題が生じない。(この場合は6番にお答えください)

問題が生じる場合、どんな問題であると思われるでしょうか。

- 教師は日本語または日本に関する質問に答えられないこともある。
- 教師は学生に学習目標を明確に説明できないこともある。
- その他_____

上記の問題はどのように解決すればいいでしょうか。

教師に日本語教育に関するセミナーになるべく行かせるのをサポートする。

教師が日本語教育に関するコースをもっと勉強したければ、その教師に進学を進める。

ベテラン教師に他の教師の授業を見学したり、アドバイスしたり、していただく。

その他 _____

6. 教師に教える科目を与えるとき、どのようにしていますか。

教師の資格と一致する科目を与える。

長く教えた経験のある科目を与える。

教師の希望に応じた科目を与える。

マネージメントスタッフが決める。

その他 _____

7. 日本語教師を育成とき、問題があったでしょうか。

ある。

ない。(この場合は2. 授業に関して にお答えください)

問題があった場合、どんな問題でしたか。

教師はセミナーに参加する興味を持っていなかった。

授業が多く、セミナーに参加する時間がなかった。

セミナーに参加する予算が足りなかった。

その他 _____

上記の問題はどのように解説すればいいでしょうか。

教師に自己改善を動機付ける。

教師に面白いセミナーの情報を教える。

機関内でセミナーを行なう。

その他 _____

2. 授業に関して

2.1 カリキュラムと内容

1. 現在の日本語カリキュラムは適切であると思いますか。

- 適切である。（この場合は2番にお答えください）
- 日本語主専攻のカリキュラムには学習者の聴解力をサポートする科目数が少ない。
- 日本語主専攻のカリキュラムには学習者の会話力をサポートする科目数が少ない
- 日本語主専攻のカリキュラムには学習者の読解力をサポートする科目数が少ない。
- 日本語主専攻のカリキュラムには学習者の作文力をサポートする科目数が少ない。
- 日本語主専攻のカリキュラムには学習者の文法の能力をサポートする科目数が少ない。

適切ではない場合、どう解決すればいいでしょうか。

- カリキュラムを改良するため、卒業生の意見を調査する。
- 国際交流基金の専門家に協力をいただき、カリキュラムを改良する。
- 日本語学科の会議を行い、カリキュラムを改良する。
- その他 _____

2. 学習内容に関して、問題があるでしょうか。

- 問題がある。
- 問題がない。（この場合は2.2 授業 にお答えください）

問題がある場合、どんな問題でしょうか。

- 教えなければならない内容が多すぎて、単位数と時間数に合っていない。
- 学習内容の順番やつながりが適切に整理されていない。
- 各科目の関連性がない。

上記の問題はどう解決すればいいでしょうか。

- 教えなければならない内容を少なくして、単位数と時間数に合うようにする。
- 教師に自分が担当している科目の内容を分析させる。
- 会議を行い、教師に自分が担当している科目の内容を発表させ、各科目の関連性をみて、改良する。
- その他 _____

2.2 授業

1. 一つの日本語クラスにいる学習者数は何人ぐらいでしょうか。

- 20 名以下 21-30 名 31-40 名
 41-50 名 50 名以上

上記の数は授業に問題があると思われるでしょうか。

- 問題がある。
 問題がない。(この場合は 2 番にお答えください)

問題がある場合、どんな問題でしょうか。

- 全員一人一人練習できない。
 学習者がよくおしゃべりして、コントロールできない。
 授業に対する学習者の集中力が少なくなる。
 その他 _____

上記の問題はどう解決すればいいでしょうか。

- 各クラスの学習者数を減らす。
 一つのクラスの学習者を二つのグループに分けて教え、時間が足りなければ、自分で時間数を増やす。
 学習者の数は上位のマネジメントスタッフが決めるから、解決する方法がない。
 その他 _____

一つのクラスに学習者数は何名が適切であると思われるでしょうか。

- 20 名以下 21-30 名 31-40 名
 41-50 名 50 名以上

2. あなたの機関で日本語の既習者がいる場合に、問題があるでしょうか。

- 問題がある。
 問題がない。(この場合は 3 番にお答えください)

問題がある場合、どんな問題でしょうか。

- 教師は教えにくく、タスク活動を行ないにくい。
- 既習者はまだ他の学生を待たなければならないので、つまらなく思っている。
- レベルの低い学生がついていけないため、くじけてしまう。
- その他 _____

上記の問題をどう解決すればいいでしょうか。

- 学習者の日本語能力を計ってから、クラスを分ける。
- 高校での既習者と未習者のクラスを分ける。
- その他 _____

3. あなたの機関で学習者を課外活動に参加させる活動を行なっているでしょうか。

- 行なっている。 その活動は
- 日本語キャンプ
 - 日本語コンテスト
 - 日本語スピーチコンテスト
 - 日本語の歌を歌うコンテスト
 - その他 _____
- 行なっていない。 その理由は
- 予算が足りないから。
 - 他の教師に協力してもらえない。
 - 学習者には興味がない。
 - 授業だけの勉強で足りる。
 - その他 _____

2.3 教材や自律学習のためのもの

1. あなたの機関では教材をどう購入しているでしょうか。

- 教師の要求に応じて購入する。
- 学習者の要求に応じて購入する。
- 寄付してもらう。
- その他 _____

2. 教師と学習者が使える設備（OHP、実物投影機、CD プレイヤー、日本語が使えるコンピューターなど）が足りているでしょうか。

- 教師のための設備が足りている。
 学習者のための設備が足りている。
 足りない。

3. 教師が使える教材例えば、雑誌 辞書 テープ CD ビデオ などが足りているでしょうか。

- 足りている。
 足りない。

4. 学習者が使える教材例えば、雑誌 辞書 テープ CD ビデオ などが足りているでしょうか。

- 足りている。
 足りない。

5. 学習者が自律学習するための場所があるでしょうか。

- ある。
 ない。

6. ラボの数が足りているでしょうか。

- 足りている。
 足りない。

7. 教材に関して、どんな問題があるでしょうか。

- 教師が使えるための教材の数が足りない。
 教材を購入する予算が足りない。
 教材が古く、最新のものが無い。
 その他 _____

上記の問題はどう解決すればいいでしょうか。

- 予算をもっと増やす。
 教師に自分で教材を作らせるのを進める。
 その他 _____

2.4 評価

1. あなたは評価に関して、どんな問題があるでしょうか。

学習者数が多いため、4 技能全てを評価するのが難しい。

時間と場所の制限で、全部の内容を評価できない。

多くのテストは学習者の能力を評価するというより暗記力を評価しているようである。

その他 _____

上記の問題はどう解決すればいいでしょうか。

評価し方に関するセミナーに参加させる。

試験問題のコーパスを作成する。

日本語学科で委員会を成立して、試験問題を分析する。

その他 _____

2.5 運営

1. 予算に関する情報を教師に知らせますか。

知らせる。

知らせない。

2. 教師をセミナーに行かせる予算が足りているでしょうか。

足りている。

足りない。

3. 学習者を課外活動に参加させる予算が足りているでしょうか。

足りている。

足りない。

4. 上記の予算が足りない場合、どう解決すればいいでしょうか。

予算を増やす。

教師と学習者に無料のセミナーや活動に参加させる。

その他 _____

5. マネージメントスタッフと教師との意見交換の機会があるでしょうか。

ある。

ない。

3. 学習者に関して

1. 学習者に関して、どんな問題があるでしょうか。

学習者は勉強する動機・気力が欠けている。

学習者は日本語を使う自信がない。

学習者は質問があっても、質問する勇気がない。

先生に質問された時、学習者は緊張してしまう。

学習者は授業以外の時間に自律学習をしない。

学習者は教室外で日本語を使う機会がない。

学習者は創造力がなく、教師の指示したことに対してしか行動しない。

その他 _____

上記の問題はどう解決すればいいでしょうか。

学習者にタイ語でも日本語でも意見を言う機会を与える。

学習者中心で授業をするよう、教師に願います。

自律学習のリソースを学習者に伝えるように、教師に願います。

授業内では、学習者が日本語で話すような活動を支援する。

その他 _____

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนชาวไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง

“ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย”

โดย นางสาวอัจฉรา อึ้งตระกูล สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-Mail : atcharaa@nu.ac.th

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ : 08-1532-7353

2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

2.1 ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก

3. โปรดตอบคำถามทุกตอนตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ผลวิจัยที่ถูกต้องเที่ยงตรงมากที่สุด

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดจะถูกนำไปใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้นและจะไม่นำไปเปิดเผยหรือใช้เพื่อการอื่น

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ 21-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี
 36-40 ปี 41-45 ปี มากกว่า 45 ปี
- 1.3 ภูมิลำเนาเดิมของท่าน จังหวัด _____
- 1.4 ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี สาขา _____
 ปริญญาโท สาขา _____
 ปริญญาเอก สาขา _____
- 1.5 ท่านมีตำแหน่งทางวิชาการหรือไม่
 มี โปรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์
 ไม่มี
- 1.6 ท่านเคยสอบผ่านวัดระดับภาษาญี่ปุ่นหรือไม่
 เคย โปรดเลือกระดับสูงสุดที่สอบผ่าน ระดับ 4 ระดับ 3
 ระดับ 2 ระดับ 1
 ไม่เคยสอบ
- 1.7 ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่
 เคย ท่านเคยเข้าอบรมเกี่ยวกับ ความรู้ภาษาญี่ปุ่น
 การสอนภาษาญี่ปุ่น
 การวัดและประเมินผลภาษาญี่ปุ่น
 อื่นๆ _____
 ไม่เคย
- 1.8 ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น
 น้อยกว่า 1 ปี 1-2 ปี 3-4 ปี 5-6 ปี มากกว่า 6 ปี

1.9 ในภาคเรียนนี้ท่านมีภาระงานสอนจำนวนกี่คาบต่อสัปดาห์

น้อยกว่า 5 คาบ 6-10 คาบ 11-15 คาบ 16-20 คาบ มากกว่า 20 คาบ

หากสถาบันของท่าน 1 คาบ มากกว่า 50 นาที โปรระบุ 1 คาบ = _____ นาที

1.10 นอกเหนือจากภาระงานสอน ท่านมีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบในภาคเรียนนี้หรือไม่

มี โปรระบุงานที่รับผิดชอบ _____

เวลาปฏิบัติงานรวม _____ ชม. / สัปดาห์

ไม่มี

1.11 ท่านเคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นหรือไม่

เคย

ไม่เคย

1.12 เหตุผลสำคัญที่ทำให้ท่านเลือกประกอบอาชีพเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

อยากเป็นครู คิดว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้อยู่ใกล้ภูมิลำเนา

เรียนจบทางด้านนี้โดยตรง อื่นๆ โปรระบุ _____

ตอนที่ 2 : ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

2.1 ปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับระดับปัญหาที่ท่านพบ

โดย 4 = มีปัญหามากที่สุด 3 = มีปัญหามาก 2 = มีปัญหาน้อย 1 = มีปัญหาน้อยที่สุด

พร้อมทั้งระบุสาเหตุของปัญหา (หากท่านไม่เคยสอนวิชาใดไม่ต้องตอบในข้อนั้น)

1. ท่านพบปัญหาการฝึกทักษะการฟังในห้องเรียนอยู่ในระดับ

4	3	2	1
---	---	---	---

เนื่องจาก _____

2. ท่านพบปัญหาการฝึกทักษะการพูดในห้องเรียนอยู่ในระดับ

4	3	2	1
---	---	---	---

เนื่องจาก _____

3. ท่านพบปัญหาการฝึกทักษะการอ่านในห้องเรียนอยู่ในระดับ

4	3	2	1
---	---	---	---

เนื่องจาก _____

4. ท่านพบปัญหาการฝึกทักษะการเขียนในห้องเรียนอยู่ในระดับ

4	3	2	1
---	---	---	---

เนื่องจาก _____

5. ท่านพบปัญหาการฝึกให้ผู้เรียนใช้ไวยากรณ์ในห้องเรียนอยู่ในระดับ

4	3	2	1
---	---	---	---

เนื่องจาก _____

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับระดับปัญหาที่ท่านพบ

โดย 4 = มีปัญหามากที่สุด 3 = มีปัญหามาก 2 = มีปัญหาน้อย 1 = มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
		4	3	2	1
1. เกี่ยวกับผู้สอน					
1.	ท่านไม่แน่ใจว่าระดับความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นของท่านเพียงพอสำหรับรายวิชาภาษาญี่ปุ่นที่ต้องสอนหรือไม่	4	3	2	1
2.	ท่านไม่สามารถตอบคำถามของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น เช่น สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น เป็นต้น ได้	4	3	2	1
3.	ท่านไม่แน่ใจว่าวิธีการสอนที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่	4	3	2	1
4.	ท่านไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้สามารถวัดความสามารถจริงของผู้เรียนได้หรือไม่	4	3	2	1
5.	ท่านไม่มีความมั่นใจในการสอนภาษาญี่ปุ่น	4	3	2	1
6.	ท่านไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น วิธีการสอน ฯลฯ เพิ่มเติม	4	3	2	1
7.	ความแตกต่างทางความคิดระหว่างผู้สอนชาวไทยและผู้สอนชาวญี่ปุ่น	4	3	2	1
2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน					
2.1 หลักสูตรและเนื้อหา					
1.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟัง น้อย	4	3	2	1
2.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการพูด น้อย	4	3	2	1

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
		4	3	2	1
3.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่าน น้อย	4	3	2	1
4.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียน น้อย	4	3	2	1
5.	หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นมีวิชาด้านไวยากรณ์ น้อย	4	3	2	1
6.	เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและจำนวนคาบ	4	3	2	1
7.	เนื้อหาที่สอน ไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและ ไม่มีความต่อเนื่อง	4	3	2	1
8.	เนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน	4	3	2	1
2.2 การเรียนการสอน					
9.	ไม่สามารถฝึกฝนผู้เรียนเป็นรายคนได้ครบเนื่องจากผู้เรียนในห้องมีจำนวนมาก	4	3	2	1
10.	ไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมในห้องเรียนได้ เนื่องจากเนื้อหาใช้เวลาไม่พอ	4	3	2	1
11.	การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมในห้องเรียนทำได้ลำบาก เนื่องจากพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเดิมของผู้เรียนไม่เท่ากัน	4	3	2	1
2.3 สื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม					
12.	จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ	4	3	2	1
13.	ไม่มีห้องเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้	4	3	2	1
14.	ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เพียงพอ	4	3	2	1
15.	ไม่มีโสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นเทปซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น) ให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้ได้เพียงพอ	4	3	2	1

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
		4	3	2	1
2.4 การวัดและประเมินผล					
16.	การวัดและประเมินผลด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ทำได้ยาก เนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนมาก	4	3	2	1
17.	บางครั้งไม่สามารถทำการวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหา ทั้งหมดเนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวย	4	3	2	1
18.	ข้อสอบส่วนใหญ่มักเป็นการทดสอบความจำมากกว่าวัด ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของผู้เรียน	4	3	2	1
2.5 การบริหารจัดการ					
19.	งบประมาณส่งเสริมผู้สอน ไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ไม่ เพียงพอ	4	3	2	1
20.	งบประมาณสนับสนุนผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ภาษาญี่ปุ่นมีไม่เพียงพอ	4	3	2	1
21.	งบประมาณจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	4	3	2	1
22.	ไม่ได้รับการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่างๆ	4	3	2	1
23.	ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้บริหาร	4	3	2	1
3. เกี่ยวกับผู้เรียน					
1.	ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน	4	3	2	1
2.	ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น	4	3	2	1
3.	ผู้เรียน ไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย	4	3	2	1
4.	ผู้เรียนมักตื่นเต้นประหม่า เมื่อถูกเรียกตอบคำถามหรือสนทนา ได้ตอบ โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	4	3	2	1
5.	ผู้เรียน ไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกห้องเรียน	4	3	2	1
6.	ผู้เรียน ไม่มีโอกาสได้นำความรู้ภาษาญี่ปุ่นไปใช้จริงนอกห้องเรียน	4	3	2	1
7.	ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะทำเมื่อผู้สอนสั่งเท่านั้น	4	3	2	1

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก

3.1 นอกจากปัญหาข้างต้นแล้ว ท่านประสบปัญหาประเด็นอื่นใดในการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกหรือไม่ โปรดอธิบายพอสังเขป

3.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

日本人日本語教師用アンケート

テーマ： タイ北部の大学での日本語専攻における日本語教育上の問題点
 研究者： アッチャラー ウントラークーン チュラーロンコーン大学文学部
 東洋言語学科日本語講座 修士課程 外国語としての日本語コース

はじめまして。私は現在チュラーロンコーン大学の修士課程で「外国としての日本語コース」を勉強中のアッチャラーと申します。

この度は「タイ北部の大学での日本語専攻における日本語教育上の問題点」というテーマでアンケート調査を行い、問題を明らかにしていきたいと思っております。この調査結果は将来、タイ全国の、またはタイ北部における日本語教育の発展に寄与できるものと信じております。ご回答は統計的に処理されて、個人の情報が公表されることはありません。お忙しい中まことに恐縮ですが、どうぞよろしく御協力のほどお願い申し上げます。

E - Mail : atcharaa@nu.ac.th

第1部 回答者について

自分と合っているものに を付けてください。さらに、下線部のところにご記入ください。

1. 性別 男 女
2. 年齢 21-25 才 26-30 才 31-35 才
 36-40 才 41-45 才 45 才以上
3. 学歴 学士号 専攻分野 _____
 修士号 専攻分野 _____
 博士号 専攻分野 _____
 上記以外 専攻分野 _____

4. あなたはアカデミック・ポジションを得ているでしょうか。
 得ている (准教授・助教授のいずれかに○を付けてください。)
 特になし

5. 日本語教育能力検定試験に合格している場合は、取得した年をご記入ください。
 取得した年 _____

6. 日本語教育の研修を受けたことがありますか。

- ある 研修を受けたコース 日本語教育に関するコース
 評価に関するコース
 その他_____

7. 日本語教育経験年数

- 1年以下 1-2年 3-4年 5-6年 6年以上

8. 今学期の授業時間数

- 5 コマ以下 6-10 コマ 11-15 コマ 16-20 コマ 20 コマ以上

1 コマは 50 分以上の場合、1 コマ = _____ 分

9. 授業以外のお仕事があるでしょうか。

- ある
 そのお仕事は_____。時間数は_____/週
 なし

10. 日本語教師になられた理由は何でしょうか。

- 教師になりたいから
 尊敬される仕事であるから
 日本語と関係がある分野を卒業したから
 その他_____

第 2 部 日本語教育に関する問題点

2.1 教室で 4 技能と文法の練習をすることに関する問題

あなたのお考えと合っている問題程度 (4 段階) に ○ を付けてください。

4=問題が非常に大きい 3=問題が大きい 2=問題が小さい 1=問題が非常に小さい

(教えたことがない科目には記入しなくてもいい)

1. 教室で聴解練習は行ないにくい

4	3	2	1
---	---	---	---

なぜですか。_____

2. 教室で会話練習は行ないにくい

4	3	2	1
---	---	---	---

なぜですか。_____

3. 教室で読解練習は行ないにくい

4	3	2	1
---	---	---	---

なぜですか。 _____

4. 教室で作文練習は行ないにくい

4	3	2	1
---	---	---	---

なぜですか。 _____

5. 教室で文法練習は行ないにくい

4	3	2	1
---	---	---	---

なぜですか。 _____

2.2 教師、授業、学習者に関する問題

あなたのお考えと合っている問題程度（4段階）に○を付けてください。

4=問題が非常に大きい

3=問題が大きい

2=問題が小さい

1=問題が非常に小さい

順番	問題内容	問題の度合い			
		非常に大きい 4	大きい 3	小さい 2	非常に小さい 1
1. 教師に関して					
1.	学習者の日本語に関する質問に答えられない	4	3	2	1
2.	学習者の日本に関する質問（社会、文化、日本人の考え方など）に答えられない	4	3	2	1
3.	使用している指導法は学習内容及び学習者に当てはまるかどうか不明である	4	3	2	1
4.	使用しているテストは実際に学習者の日本語能力が測れるかどうか確定できない	4	3	2	1
5.	日本語を教える自信がない	4	3	2	1
6.	研修や勉強会などを受ける時間がない	4	3	2	1
7.	タイ人と日本人の考え方の違い	4	3	2	1
8.	タイ語の問題	4	3	2	1
9.	タイの習慣がわからない	4	3	2	1
10.	タイ人教師に仕事を任せられすぎる	4	3	2	1
11.	学習者とコミュニケーションがとれない	4	3	2	1

順番	問題内容	問題の度合い			
		非常に大きい 4	大きい 3	小さい 2	非常に小さい 1
2. 授業に関して					
2.1 カリキュラムと内容					
1.	日本語専攻のカリキュラムには学習者の聴解力をサポートする科目数が少ない	4	3	2	1
2.	日本語専攻のカリキュラムには学習者の会話をサポートする科目数が少ない	4	3	2	1
3.	日本語専攻のカリキュラムには学習者の読解力をサポートする科目数が少ない	4	3	2	1
4.	日本語専攻のカリキュラムには学習者の作文力をサポートする科目数が少ない	4	3	2	1
5.	日本語専攻のカリキュラムには学習者の文法の能力をサポートする科目数が少ない	4	3	2	1
6.	教えなければならない内容が多すぎて、単位数と時間数に合っていない	4	3	2	1
7.	学習内容の順番やつながりが適切に整理されていない	4	3	2	1
8.	各科目の関連性がない	4	3	2	1
2.2 授業					
9.	学習者の数が多すぎて、全員一人一人練習できない。	4	3	2	1
10.	学習内容が多く、授業時間が足りないため、タスク活動を行なうことができない	4	3	2	1
11.	学習者の日本語のレベルが違うため、授業の時に、タスク活動を行ないにくい。	4	3	2	1
2.3 教材や自律学習のためのもの					
12.	自律学習するための教材の数が足りない	4	3	2	1
13.	学習者が自律学習するための場所がない	4	3	2	1
14.	ラボの数が足りない	4	3	2	1
15.	設備（OHP、実物投影機、CDプレイヤー、日本語が使えるコンピューターなど）が足りない	4	3	2	1

順番	問題内容	問題の度合い			
		非常に大きい 4	大きい 3	小さい 2	非常に小さい 1
2.4 評価					
16.	学習者数が多いため、4技能を評価するのが難しい	4	3	2	1
17.	時間と場所の制限で、全部の内容を評価できない	4	3	2	1
18.	多くのテストは学習者の能力を評価することより暗記力を評価している	4	3	2	1
2.5 運営					
19.	教師を研修に行かせる予算が足りない	4	3	2	1
20.	学習者を課外活動に参加させる予算が足りない	4	3	2	1
21.	教材を購入する予算が足りない	4	3	2	1
22.	予算に関する情報を知らせてくれない	4	3	2	1
23.	経営者に自分の考えを伝える機会がない	4	3	2	1
3. 学習者に関して					
1.	学習者は勉強する動機・気力が欠けている	4	3	2	1
2.	学習者は日本語を使う自信がない	4	3	2	1
3.	学習者は質問があっても、質問する勇気がない	4	3	2	1
4.	先生に質問された時、学習者は緊張してしまう	4	3	2	1
5.	学習者は授業以外の時間に自律学習をしない	4	3	2	1
6.	学習者は教室外で日本語を使う機会がない	4	3	2	1
7.	学習者は創造力がなく、教師の指示したことに対してしか行動しない	4	3	2	1

第3部

タイ北部の大学での日本語主専攻における日本語教育上の問題点に関する御意見

3.1 上記の日本語教育の問題以外に、どんな問題あるでしょうか。ご記入ください。

3.2 その問題の対策や意見などもお書きください。

どうもありがとうございました。

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง

“ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย” โดย นางสาวอัจฉรา อังตระกูล สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-Mail : atcharaa@nu.ac.th

2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการเรียนและการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 เกี่ยวกับผู้สอน

3.2 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.3 เกี่ยวกับผู้เรียน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก

3. โปรดตอบคำถามทุกตอนตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ผลวิจัยที่ถูกต้องเที่ยงตรงมากที่สุด

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดจะถูกนำไปใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้นและจะไม่นำไปเปิดเผยหรือใช้เพื่อการอื่น

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างหรือวงกลมล้อมรอบข้อความที่ท่านเลือก

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุ 15-20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี มากกว่า 30 ปี

1.3 ท่านเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่

เคย เคยเรียนที่ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนชั่วโมง _____ ชั่วโมง

สถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น จำนวนชั่วโมง _____ ชั่วโมง

อื่นๆ โปรดระบุ _____ จำนวนชั่วโมง _____ ชั่วโมง

ไม่เคย

1.4 ชั้นปีที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ ชั้นปี 3 ชั้นปี 4

1.5 ผลการศึกษาเฉลี่ยเฉพาะวิชาเอกของท่านขณะนี้

น้อยกว่า 2.00 2.01-2.50 2.51-3.00 3.01-3.50 มากกว่า 3.50

1.6 ท่านเคยสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นหรือไม่

เคย โปรดเลือกระดับสูงสุดที่สอบผ่าน ระดับ 4 ระดับ 3 ระดับ 2 ระดับ 1

ไม่เคย

1.7 ท่านเคยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นหรือไม่

เคย

ไม่เคย

1.8 เหตุผลสำคัญที่ทำให้ท่านเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก

ชอบภาษาญี่ปุ่น (เสียง ตัวอักษร เป็นต้น)

คิดว่าจบแล้วมีโอกาสหางานง่ายและเงินเดือนสูง

พ่อแม่/ครอบครัวแนะนำให้เรียน

อยากไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น

ชอบคารานักร้องญี่ปุ่น

ชอบภาพยนตร์ ละคร เพลงญี่ปุ่น

ชอบหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์การ์ตูนญี่ปุ่น

อื่นๆ โปรดระบุ _____

ตอนที่ 2 : การใช้เวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

2.1 นอกจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว ท่านเคยใช้ภาษาญี่ปุ่นสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่อาจารย์หรือไม่

เคย **บุคคลที่ท่านสนทนาด้วยเป็น**

นักท่องเที่ยว นักศึกษาแลกเปลี่ยน

เพื่อนชาวญี่ปุ่น เพื่อนชาวไทย

อื่นๆ โปรดระบุ _____

ไม่เคย

2.2 ท่านใช้เวลาว่างในการหาความรู้เพิ่มเติมภาษาญี่ปุ่นนอกจากการเรียนในห้องเรียนหรือไม่

ใช้ **โปรดระบุ** น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ต่อวัน 1-2 ชั่วโมง ต่อวัน

3-4 ชั่วโมง ต่อวัน มากกว่า 4 ชั่วโมง ต่อวัน

ไม่ใช่ **เพราะ** คิดว่าการเรียนในห้องเรียนเพียงพอแล้ว

ไม่ทราบแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ไม่มีเวลาว่าง

อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.3 ท่านมีโอกาสนในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่น**ด้านการฟัง** นอกจากการเรียนในห้องเรียนหรือไม่

มี **กิจกรรมที่ทำคือ** ฟังเพลงภาษาญี่ปุ่น

ฟังเสียงละคร ภาพยนตร์ภาษาญี่ปุ่น

ฟังเทป/ซีดีในบทเรียน

อื่นๆ โปรดระบุ _____

ไม่มีโอกาสได้ใช้ **เพราะ** ไม่ทราบแหล่งการฟัง

ไม่มีแหล่งการฟังที่น่าสนใจ

คิดว่าการฟังไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้

อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.4 ท่านมีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการพูด นอกจากการเรียนในห้องเรียนหรือไม่

- มี **กิจกรรมที่ทำคือ** สนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน
 ร้องเพลง
 อื่นๆ โปรดระบุ _____
- ไม่มีโอกาสได้ใช้ **เพราะ** ไม่มีชาวญี่ปุ่นให้พูดด้วย
 ไม่รู้ว่าจะพูดคุยเรื่องอะไรดี
 คิดว่าการพูดไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.5 ท่านมีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการอ่าน นอกจากการเรียนในห้องเรียนหรือไม่

- มี **กิจกรรมที่ทำคือ** อ่านตำรา/หนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่น
 อ่านนิตยสาร
 อ่านการ์ตูนฉบับภาษาญี่ปุ่น
 อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาญี่ปุ่น
 อื่นๆ โปรดระบุ _____
- ไม่มีโอกาสได้ใช้ **เพราะ** ไม่ทราบแหล่งการอ่าน
 ไม่มีแหล่งการอ่านที่น่าสนใจ
 คิดว่าการอ่านไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

2.6 ท่านมีโอกาสในการใช้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นด้านการเขียน นอกจากการเรียนในห้องเรียนหรือไม่

- มี **กิจกรรมที่ทำคือ** เขียนแบบฝึกหัด
 เขียนบันทึกประจำวัน
 เขียนฝากข้อความสั้นๆ ถึงผู้อื่น เช่น อาจารย์
 เขียนจดหมายภาษาญี่ปุ่น
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

- ไม่มีโอกาสได้ใช้ เพราะ ไม่รู้จะเขียนอะไร
 คิดว่าการเขียนไม่สำคัญจึงไม่ได้หาโอกาสฝึกใช้
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

ตอนที่ 3 : ปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับระดับปัญหาที่ท่านพบ

โดย 4 = มีปัญหามากที่สุด 3 = มีปัญหามาก 2 = มีปัญหาน้อย 1 = มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
		4	3	2	1
1. เกี่ยวกับผู้สอน					
1.	ท่านไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนเป็นที่พอใจจากอาจารย์ชาวไทย	4	3	2	1
	1.1 เมื่อท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น	4	3	2	1
	1.2 เมื่อท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น (สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น ฯลฯ)	4	3	2	1
2.	ท่านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนที่อาจารย์ชาวไทยอธิบายได้ อย่างชัดเจน	4	3	2	1
3.	ท่านไม่สามารถปรึกษา หรือสอบถามอาจารย์ชาวไทยนอกเวลาเรียนได้	4	3	2	1
4.	ท่านไม่ได้รับคำตอบที่กระจ่างแจ้งเป็นที่พอใจจากอาจารย์ ชาวญี่ปุ่น	4	3	2	1
	4.1 เมื่อท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น	4	3	2	1
	4.2 เมื่อท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น (สังคม วัฒนธรรม แนวคิดของชาวญี่ปุ่น ฯลฯ)	4	3	2	1
5.	ท่านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนที่อาจารย์ชาวญี่ปุ่นอธิบายได้ อย่างชัดเจน	4	3	2	1
6.	ท่านไม่สามารถปรึกษา หรือสอบถามอาจารย์ชาวญี่ปุ่นนอกเวลา เรียนได้	4	3	2	1
2. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน					
2.1 หลักสูตรและเนื้อหา					
1.	ท่านได้เรียนวิชาด้านการฟัง น้อย	4	3	2	1
2.	ท่านได้เรียนวิชาด้านการพูด น้อย	4	3	2	1

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
		4	3	2	1
3.	ท่านได้เรียนวิชาด้านการอ่าน น้อย	4	3	2	1
4.	ท่านได้เรียนวิชาด้านการเขียน น้อย	4	3	2	1
5.	ท่านได้เรียนไวยากรณ์ น้อย	4	3	2	1
6.	เนื้อหาที่สอนมีมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียน	4	3	2	1
7.	เนื้อหาที่สอนไม่ได้จัดลำดับอย่างเหมาะสมและไม่มีความต่อเนื่อง	4	3	2	1
8.	เนื้อหาแต่ละวิชาไม่มีความเชื่อมโยงกัน	4	3	2	1
2.2 การเรียนการสอน					
9.	บางครั้งท่านไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนภาษาญี่ปุ่นที่ละคนในห้องเรียน เนื่องจากผู้เรียนในห้องมีจำนวนมาก	4	3	2	1
10.	ท่านมีปัญหาด้านการฟังภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกฟังภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	4	3	2	1
11.	ท่านมีปัญหาด้านการพูดภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกพูดภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	4	3	2	1
12.	ท่านมีปัญหาด้านการอ่านภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกอ่านภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	4	3	2	1
13.	ท่านมีปัญหาด้านการเขียนภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกเขียนภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	4	3	2	1
14.	ท่านมีปัญหาด้านไวยากรณ์ เนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกใช้ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนน้อย	4	3	2	1
15.	ท่านไม่ได้ทำกิจกรรมเสริมในห้องเรียน	4	3	2	1
16.	ผู้สอนเน้นบรรยายมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นจริง ๆ	4	3	2	1
2.3 สื่อการเรียนการสอนและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม					
17.	จำนวนสื่อ เช่น วารสาร หนังสือ พจนานุกรม เทป ซีดี วีดีโอ ให้ท่านใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่เพียงพอ	4	3	2	1
18.	ไม่มีห้องให้ท่านใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมภาษาญี่ปุ่นด้วยตนเอง	4	3	2	1
19.	ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ให้ใช้	4	3	2	1
20.	ไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น เครื่องเล่นเทป ซีดี เครื่องเล่นวีดีโอ คอมพิวเตอร์ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น) ให้ท่านใช้ได้เพียงพอ	4	3	2	1

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
		4	3	2	1
2.4 การวัดและประเมินผล					
21.	ไม่มีการสอบเป็นประจำและต่อเนื่อง	4	3	2	1
22.	ข้อสอบเน้นการท่องจำ มากกว่า วัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นจริงๆ ของท่าน	4	3	2	1
3. เกี่ยวกับผู้เรียน					
1.	ท่านขาดแรงจูงใจและกำลังใจในการเรียน	4	3	2	1
2.	ท่านขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาญี่ปุ่น	4	3	2	1
3.	ท่านไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัย	4	3	2	1
4.	ท่านรู้สึกตื่นเต้นและกังวลเมื่อถูกอาจารย์เรียกตอบคำถามหรือสนทนาได้ตอบโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน	4	3	2	1
5.	ท่านไม่ทราบแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน	4	3	2	1
6.	ท่านรู้สึกอึดอัดที่ต้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน	4	3	2	1
7.	ท่านรู้สึกอึดอัดที่ต้องเรียนร่วมกับเพื่อนที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน	4	3	2	1
8.	ท่านไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียน	4	3	2	1

ตอนที่ 4 : ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก

นอกจากปัญหาข้างต้นแล้ว ท่านประสบปัญหาในประเด็นอื่นใดในการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกหรือไม่ โปรดอธิบายโดยสังเขป

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

การสัมภาษณ์เพิ่มเติม

การสัมภาษณ์เพิ่มเติมผู้บริหาร

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1) วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์ _____
- 2) มหาวิทยาลัย _____
- 3) ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ _____
- 4) ประสบการณ์ในการบริหาร _____

2. ข้อสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

- 1) นอกจากปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน การจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทยอื่นๆหรือไม่
- 2) สถาบันของท่านมีผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่
- 3) (ถ้ามี) สถาบันของท่านมีสัดส่วนผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยต่อผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนจำนวนเท่าใด
- 4) มีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นออกจากกันหรือไม่
- 5) ท่านเห็นว่าควรมีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นออกจากกันหรือไม่ อย่างไร

การสัมภาษณ์เพิ่มเติมผู้สอนชาวญี่ปุ่น

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1) วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์ _____
- 2) มหาวิทยาลัย _____
- 3) ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์ _____
- 4) ประสบการณ์ในการสอนภาษาญี่ปุ่น _____

2. ข้อสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

- 1) สถาบันของท่านมีผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่
- 2) มีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นออกจากกันหรือไม่
- 3) ท่านเคยสอนกลุ่มเรียนที่มีทั้งผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่
- 4) ท่านเห็นว่าความสามารถของผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นนั้นแตกต่างกันหรือไม่ เพราะอะไร
- 5) ท่านเห็นว่าควรมีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นออกจากกันหรือไม่ เพราะอะไร
- 6) เกี่ยวกับการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่าผู้สอนชาวไทยเห็นว่าปัญหาการฝึกทักษะในห้องเรียนนั้นเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ผู้สอนชาวญี่ปุ่นเห็นว่าปัญหาการฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียนเป็นปัญหาในระดับน้อยนั้น อยากให้อาจารย์แนะนำการแก้ปัญหาด้านการฝึกทักษะด้านต่างๆ ของผู้สอนชาวไทยว่าควรทำอย่างไร
- 7) (จากคำถามข้อ 6. ผู้สอนชาวญี่ปุ่นตอบว่า ควรมีการจัดผู้สอนในวิชาด้านทักษะต่างๆ โดยให้มีผู้รับผิดชอบทั้งผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นร่วมกัน หรืออาจให้ผู้สอนชาวไทยสังเกตการณ์การสอนของผู้สอนชาวญี่ปุ่นในรายวิชาด้านทักษะต่างๆ) จากคำตอบข้างต้นผู้วิจัยถามเพิ่มเติมว่า ท่านเคยขอเข้าสังเกตการณ์การสอนของผู้สอนท่านอื่นหรือไม่

การสัมภาษณ์เพิ่มเติมผู้เรียน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1) วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ _____
- 2) มหาวิทยาลัย _____
- 3) ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ขณะนี้ _____
- 4) ประสบการณ์ในการเรียนภาษาญี่ปุ่น _____

2. ข้อสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนร่วมกับผู้เรียนที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

- 1) ท่านไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยใช่หรือไม่
- 2) ในตอนที่ท่านกำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ในวิชาภาษาญี่ปุ่นกลุ่มเรียนของท่านมีผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยหรือไม่ มีจำนวนประมาณกี่คน
- 3) ท่านมีปัญหาในการเรียนร่วมกันกับผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยหรือไม่ เช่น รู้สึกกดดันหรือไม่
- 4) ท่านเห็นว่าควรมีการแยกกลุ่มเรียนระหว่างผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยกับผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นออกจากกันหรือไม่ เพราะอะไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาวน์เดชันและผู้สอน
ชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในอดีตของประเทศไทยโดยเฉพาะในเขต
ภาคเหนือ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

タイ北部における日本語教育 —派遣専門家へのインタビューで得られた情報からの考察—

1. はじめに

現在、タイでの日本語教育は拡大し、首都バンコクを中心に行われてきた日本語教育がタイの地方に広がった。日本語教育の機関数、教師数、学習者数も増加しつつある。『国際交流基金の海外の日本語教育の現状—日本語教育機関調査・2006年—概要』によれば、タイでの日本語教育機関数は、初中等教育や高等教育などの主な学校教育機関と学校教育機関以外も含め、385機関に上り、教師数は1,153名である。学習者数に関して、上位10カ国ではタイは7位であり、71,083人で、2003年の結果に比べ、29.5%増加した。また、学習目的にも多様化が見られるようになった。

タイでの日本語教育は以前から現在まで国際交流基金に支援していただいている。吉川（2008）によれば、国際交流基金はタイがよりよい日本語教育ができる国へと発展していくための橋渡しをする役割があると述べている。訪日研修をはじめ、日本語教材の配給、タイ人講師集中研修会、講演会の企画など、タイの日本語教育を支援している。特に、日本語専門家は、大学または中等教育機関支援を対象とし、日本語の知識、教え方の問題、日本語のカリキュラムの改善、日本文化等、様々な支援をいただいていた経緯がある。だから、タイの日本語教育の発展のために、タイの日本語教育に携わってきた派遣専門家が「タイの日本語教育に関して、どんな問題があると認識していて、それらについてどんな意見を持っているのか」を調査するのは必要であると思う。

上記のように本研究は、国際交流基金の日本語派遣専門家とタイ北部で日本語を教えていた日本人教師にインタビューし、タイ北部またはタイの日本語教育に関する諸問題を明らかにすることである。

2. 派遣専門家へのインタビュー

2.1 インタビューの目的

国際交流基金から2008年までにタイ北部（またはタイ）に派遣されたことのある日本語専門家と北部で日本語を教えていた日本人教師を対象に、タイ北部（またはタイ）における日本語教育に関してを次の5つの項目で調査をした。

1. カリキュラム
2. 教師
3. 学習者
4. 派遣中における日本語教育に関する問題点
5. 「タイでの日本語教育を発展させるために、どんなことが必要だと考えるか」

調査期間 : 2008年7月～8月
インタビュー方法 : まず、メールで専門家と約束をしてから、日本で専門家と会い、インタビューした。インタビューの内容は録音し、後で文字化した。専門家の一人は日本にいなかったため、メールで答えてもらった。

2.2 対象者

国際交流基金の派遣専門家9名と国際交流基金の派遣専門家ではないタイの北部の大学で日本語を教えられた日本人教師1名である。派遣された期間は1981年から2008年までの間である。派遣機関と派遣期間は表1のとおりである。

表1 各派遣専門家と日本人教師の派遣機関と派遣期間

派遣 専門家	派遣機関 (県)	派遣期間
1.	チェンマイ大学 (チェンマイ)	1981年～1984年 1993年～1996年
2.	ナレスワン大学 (ピサヌローク)	1996年～1998年
3.	チェンマイ大学 (チェンマイ) ナレスワン大学 (ピサヌローク)	1996年～1999年 2002年～2005年
4.	ナレスワン大学 (ピサヌローク)	1997年～2001年 2005年～2008年
5.	ナレスワン大学 (ピサヌローク)	1998年～2002年
6.	ラジャバットチェンマイ大学 (チェンマイ)	1999年～2001年
7.	チェンマイ大学 (チェンマイ)	2002年～2005年
8.	国際交流基金バンコク日本文化センター (バンコク)	2004年～2007年
9.	ウドムダルニー高校 (スコートイ)	2005年～2006年
10.	ユバラート高校 (チェンマイ) 国際交流基金バンコク日本文化センター (バンコク)	2005年～2007年 2007年～2008年

3. インタビューの結果

タイに派遣されていた専門家に行ったインタビューの結果は以下のように分けられる。

3.1 カリキュラムに関する専門家の意見

3.1.1 専門家が派遣されていた機関のカリキュラムの目的 (表2)

3.1.2 カリキュラムに関する専門家の意見 (表3)

3.2 タイ人教師に関する専門家の意見 (表4)

3.3 タイ人学習者に関する専門家の意見 (表5)

3.4 専門家が派遣されていた際の日本語教育の問題 (表6)

3.5 タイの日本語教育の発展に関する専門家からの意見 (表7)

3.6 「タイでの日本語教育を発展させるために、どんなことが必要だと考えるか」ということについての専門家の答え

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 カリキュラムに関する専門家の意見

3.1.1 専門家が派遣していた機関のカリキュラムの目的

表2 専門家が派遣していた機関のカリキュラムの目的

	派遣機関	カリキュラムの目的
1.	大学	・1982年当時、日本語教育は副専攻科目（初級後半程度）及び選択科目として開講されていた。1990年代初頭から主専攻科目（及び副専攻科目、選択科目）として開講させた。主専攻科目として日本語の言語面のほか、文学史等専門分野を広げている。（卒論も必須）
2.	大学	・大学の方針に沿って、コミュニケーションを中心のカリキュラムであった。日本語能力試験の3級の範囲はカバーしており、それに加えて2級の一部も対象になっていた。
3.	大学	・卒業生は大体日本語能力試験2級ぐらいに合格できる。 ・バンコクで勉強する学生は大体みんな日本に行く機会があるので、1級ぐらい合格できるが、地方の大学では学習者の日本語能力はみんな同じぐらいだと思う。 ・派遣されている時、既習者がほとんどいなく、たまに、一人、二人いた。その時のカリキュラムは初級中心のコースであった。
4.	大学	・四技能で日本語が使えるようにする。また、日本語で就職できるようにする。
5.	大学	・質問の意図が不明で回答不可能。
6.	大学	・日本語主専攻の学生は卒業したあとで、日本語が使える、就職できるようにすることが目標である。だから、就職に役に立つ通訳、教授法などの科目がある。日本語能力試験について、2年生は3級、4年生は2級に合格できるように授業内容をカバーしている。初心者から教える。
7.	大学	・ゼロ初級から始め、日本語あるいは日本文化に関する卒業論文（本文はタイ語で各章に日本語による要約をつける）作成ができるところまで指導する。卒業後の進路としては、日系企業への就職、ガイド、日本語教師、日本語・日本文化研究者の道に進むことが考えられ、本人の希望に合わせた進路に進めるように準備をすることがカリキュラムの目標である。
*8.	学校以外	・機関の日本語教育事業の目的は、タイ全体の日本語教育支援であり、特に教師の養成や研修などの活動を中心に行った。初・中等教育、大学、学校外教育機関などあらゆる機関で教える教師を対象とした。また、学校教育外機関（民間日本語学校）では、あまり開講されない中・上級コースを開講していた。
9.	高校	・コミュニケーションと異文化の理解である。（1週間に日本語を2時間しか勉強しない） ・日本語能力試験についての目的はない。3年間で4級をまだカバーできないからである。
10.	学校以外 高校	・バンコク日本文化センターでは、日本語教師になるための教師研修が行われる。 ・高校では、第2外国語教育としての日本語の授業であった。

*8の専門家はタイ北部に派遣された経験がない人である。

3.1.2 カリキュラムに関する専門家の意見

表3 カリキュラムに関する専門家の意見

	派遣機関	カリキュラムに関する派遣専門家の意見
1.	大学	・カリキュラムは言語面から四技能の能力育成を中心に構成されている。3年次からは言語以外に専門科目として文学史、日本語構文論が組み込まれている。卒論は必須。しかし、専門として受講し、卒論のテーマとしては言語系と日本文化一般（茶道、華道、料理等）の紹介にとどまっており、文学等を通して日本人の考え方や深層心理理解等学究領域にまで踏み込まれることが少ないのは時間的な制約から止むを得ないが今後のカリキュラム上の課題である。
2.	大学	・カリキュラムのようなものが出来てから各科目の中身を考えていた。本来ならば何を教えるか（シラバス）を最初に考えてからカリキュラムに直していくというのが普通であると思う。
3.	大学	・特徴は四技能に分けて、教える。それから、専門科目として、例えば、文法、文学、観光などがある。（詳しいことは先生が書いた論文を参考のこと。）
4.	大学	特徴：・今のカリキュラムでは4年生になったら、日本語の授業が少なかったが、新カリキュラムでは4年生になっても、日本語の授業がまだいくつかある。（新カリキュラムでの卒業生はまだなくて、来年卒業する予定である） 短所：・作文と読解の授業の開始が遅い。書く練習を早くはじめた方がいい。 ・選択科目と主専攻は同じ教科書を使っている。だが、主専攻の場合は長く勉強するので、だんだん日本語ができるようになる。選択科目は短く勉強するので、主専攻と同じ教科書ではなく、場面シラバスを中心している教科書を使った方がいいと思う。学習者が会おうと思われる場面を選んで、教えるべきである。
5.	大学	・学部の規定があり、前任の専門家がおおよそのルールを敷いていた。任期時点での改定案を在任中にまとめたが、実施は任期終了後になると聞いていたので、その後の状況は不明である。
6.	大学	・2年間働いている間に、教える科目間の内容のつながり、または学年間の内容のつながりがあまりない。特に文法の授業と会話のつながりである。また、二年生の時は読解の授業があるのに、3年生になると、読解の授業がなくなる。（先生の考えは読解の授業はやり続けた方がいいとおっしゃった）
7.	大学	・カリキュラム自体は適切だったと思う。でも、日本留学の経験がある学生も、初めて日本語を勉強する学生も同じクラスで勉強するしかないというのは大きい問題だと思った。
8.	学校以外	・タイ人教師やタイでの経験の長い教師が教え、よく考えられたいいコースになっていると思う。一般講座はいくつかの科目が独立して教えられていたが、中級と上級の関係や各科目の横の関係が整理されているともっとよいと思う。

表 3

	派遣機関	カリキュラムに関する派遣専門家の意見
9.	高校	・フランス語専門クラスは中国語、日本語を同時に勉強するので、不適切だと思う。どちらかを選んだほうが良い。だが、現在は改善されて、確かフランス語、中国語、日本語にそれぞれ専攻が分かれているようだ。
10.	高校	・文法理解、漢字などの授業がある。運用より知識に重きがおかれすぎている印象を受けた。

3.2 タイ人教師に関する専門家の意見

表 4 タイ人教師に関する専門家の意見

	派遣機関	タイ人教師に関する専門家の意見
1.	大学	・向上心は旺盛である。 ・教師会、勉強会等に主体的に参加し、教師相互の知識、情報の共有を図ることが必要である。
2.	大学	・特にない。
3.	大学	・目上の人に自分の意見を言わない。会議する時は聞くだけで、自分の意見を出さない。日本語の学会なのに、タイ語で発表する。中国だったら、日本語の学会なら、日本人がいなくても、必ず日本語を使う。
4.	大学	・明るく、学生のために色々がんばっていると思う。 ・タイ人の日本語知識について、派遣されていた機関で日本語を教えるのに、タイ人教師の知識が充分だと思うが、タイで日本語知識が充分じゃない教師にも何人か会ったことがある。 ・教授法に関する知識をこれからも勉強した方がいい。新しい教授法などである。（自分が今まで習ってきた方法で教えるだけではない）また、できれば授業見学などをした方がいい。反対に、他の先生に見学していただくことも勉強になると思う。 ・タイ人の人は自分より目上の人を尊敬する。（例えば、学部長）大学では「こうしなさい」と言われたら、絶対に実行する。本当は無理だとわかっていても、また、したら、他の授業に影響を与えても、目上の人に従って、実行する。もっと、学生のことを考えて、反対意見があったら、言ってほしい。
5.	大学	・任期中、タイ人の日本語教師の方々のほとんどが留学中で、タイ人は一人しかいなかった。日本人の日本語教師が多く授業を担当していた時期なので、コメントを差し控える。
6.	大学	・日本人教師に色々なことを任せるタイ人先生が多い。例えば、前もって知らせることなく、突然に教授法の授業を任せたり、カリキュラムに関することを任せたりすることがある。 ・北部には北部の教師会があるが、タイ人教師があまり参加しない。メインになるのは日本人教師になってしまう。だが、ずっとタイにいるのはタイ人教師であるから、タイ人教師にメインになってほしい。

表 4

	派遣機関	タイ人教師に関する派遣専門家の意見
7.	大学	・日本人教師と違って、自分が学習者だった時の経験を生かせるのがなんといってもタイ人教師の強みだ。しかし、時にはそれがマイナスになることもあると思った。タイ人教師たちは、みんなとても優秀で、真面目で、熱心。学生の時もおそらくそういう学生だったはずだ。だから、学生たちにも自分と同じような学習方法や姿勢を求めるようである。そのため、本をコピーして配るだけで、「明日この内容の小テストをすれば学生は自分で勉強してくる」という考え方をしている人がいて、驚いた。
8.	学校以外	長所：日本語教育経験や専門性の高い教師が多く、教師研修のときの講師や教師会などのリーダーになれる人もいる。 短所：日本語能力や知識、教授法についての学習が不十分であるが、教えなければならない教師も少なくない。また、その能力があっても自分の機関の仕事が忙しく、研究や教師会の活動など協力し合って活動することが難しい人も多いのが残念である。 特徴：セミナーや研修会の中で話し合ったり協力して学び合うことができる人が多いと感じる。
9.	高校	・活動が好きである。クラスコントロールがうまく、ベテランである。だが、教科書ばかりで、他の絵カードや教材を使わない。
10.	高校	長所：教育者としての意欲にあふれている人が多い。 短所：— 特徴：（高校）漢字に弱い。文法に自信のない人が多い。

3.3 タイ人学習者に関する専門家の意見

表 5 タイ人学習者に関する専門家の意見

	派遣機関	タイ人学習者に関する派遣専門家の意見
1.	大学	・熱心で真面目だが、主体的に取り組む姿勢がやや不足している。
2.	大学	・まじめである。
3.	大学	・タイ人の特徴だと思う。おとなしく、まじめであるが、意欲がない。 ・受け入れるのは得意であるが、何かを自発的にするのは苦手である。 ・自律学習ができない。 ・子供っぽい。 ・先生に話しかけて来ない。 それは国民性だと思う。

表 5

	派遣機関	タイ人学習者に関する派遣専門家の意見
4.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・まじめで、「やりなさい」と言われたら、絶対にやる。だが、自発的にあまりしない。 ・「点はないよ、でも、チェックしてもらいたかったら、持って来てくださいね」と言ったら、持ってこない。自分の能力を伸ばすことよりも成績のことを考える。成績のことを考えすぎる。ちょっともったいない。また、長く何かをし続けることができない。 ・受身的である。
5.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・第一期主専攻講座修了生は就職状況もよかったと聞いている。3年半程度勤務していたが、教師が目標を高めれば、学生はそれに応えられる「いい学生」が多かった。教師の教育姿勢次第で卒業時の学生の日本語力は、チェンマイ大学やタマサート大学にも追いつけると当時感じていた。
6.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・一生懸命で、まじめで、かわいい。すごくいい印象が残っている。何かをさせる時は、一生懸命してくれた。会話の授業の時、本当に面白い会話を作ってくれた。活気があった。
7.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・真面目で熱心である。教師に言われたことはしっかりやる。でも、勉強の方法を工夫するようなことは苦手である。漢字の成績が悪かった学生に、勉強していないんじゃないかと言うと、毎日1時間勉強しているというので、どんな方法か聞くと、「じっと見ている」という答えで驚いた。でも、漢字カード作りを手伝うというように具体的な学習の方法を色々提示して、最初の一步を踏み出す手助けをすると、自分でやれるようになった。
8.	学校以外	<ul style="list-style-type: none"> ・社会人と大学生がいっしょに勉強するコースは社会人のほうが熱心だと思った。自分の意見を言うことやグループで勉強することにあまり慣れていない人が多かったが、いやがらずに取り組み、よくできるようになる人もいた。
9.	高校	<ul style="list-style-type: none"> ・グループやペアでの活動が好きである。みんなの前で、発表することに積極的だ。だが、友達の発表をあまり聞かない。 ・先生に質問されたら、自分の答えに自信がない。ずっと友達と相談し、はっきり自分の意見を言わない。
10.	高校	<p>長所：授業中の態度がよい。明るい。</p> <p>短所：自律的な学習に不向き。時間にルーズだ。例えば、遅刻が多い。</p> <p>特徴：受動的である。</p>

3.4 専門家が派遣されている際の日本語教育の問題点

表6 専門家が派遣されている際の日本語教育の問題点

	派遣機関	派遣されている際の問題点
1.	大学	<p>(1980年代前半期の状況)</p> <ul style="list-style-type: none"> ・〇〇大学における日本語教育は1970年代後半に開始されたばかりで、体制作りをはじめ全てにおいて手探り状態であった。 ・日本文化に触れる機会が少ない。周りに日本人の数まだ少ない。 ・母語話者教師を探すのは難しい。チェンマイへ遊びに行ってみたい人がいるが、長くいたくない人が多い。 ・大学はポストをくれない。契約タイプであるから、教師は安定ではない。 ・その上、大学がポストを用意していないため、いてくれる人があまりいない。いてくれても、短い時間である。他の大学(バンコクにある大学)または給料が高い日系企業に行ってしまう。度々新しい教師を探さなければならない。 ・カリキュラムを作るとき、大学省に色々規則があるが、そのルールは現実に合っていないものもある。 <p>(1993年～1996年頃)</p> <ul style="list-style-type: none"> ・大学の科目なので、学生の志望動機は第一に単位取得であるが、日系企業への就職や日本文化への興味等も挙げられる。一方、日本研究のようなアカデミックな興味に学生を導くカリキュラム等の仕組みも必要かと思われる。
2.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・その時、いい教材または中級以上の教材を探すのは難しかったので、色々な教科書からある部分を取り、まとめながら使った。だが、流れがあまりよくないし、いい教材になっていないと思う。 ・タイ語がわからない。だから、時々タイ人教師にタイ語を書いてもらう時もある。(タイ語ができないことは、学習者にとって日本語の練習になる長所があると思う)
3.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・先生はあまりいなかった。留学中である。教師不足の問題があった。 ・その時、既習者と未習者を分けなくて、いっしょに勉強した。既習者にとってもったいないと思う。これからだんだん既習者の数が多くなると思うので、既習者と未習者を分けて、それぞれのためのカリキュラムを作って、授業を行なうべきである。
4.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・最初はタイ語ができないので、自分にとっても、学習者にとっても大変だった。だんだんタイ語ができ、時々タイ語を使った。学生はこの先生がタイ語ができるのを知り、タイ語を使ってしまう。教師の側も使ってしまうので、日本語の練習に対して、ちょっと残念だった。 ・バンコクと離れているところはバンコクでセミナーがあっても、行けない。教師のための勉強会に参加する機会がとても少ないと思う。 ・周りの日本人が少なくなる。

表 6

	派遣機関	派遣されている際の問題点
5.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・一般的に日本人の日本語教師は数年して、その国を離れる場合が多い。根ざして教育に携わるのは現地の先生方である。その先生方が予定された年月よりも長く留学していたので、その先生たちと一緒に仕事をする時間が非常に短かったのが、私の任期中の大きな難点であった。
6.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・色々なことがすでに決まっている。意見を言っても、目上の人が決めるから、しなければならない。学部の会議に参加するタイ人教師は目上の人に従って、自分の意見を強く言わないみたい。例えば、急に夜間コースを開いたことなどである。 ・クラスの学生数が増えることである。
7.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・日本語が「お金になる」ことが日本語学習の動機になっているので、あまり興味を持っていない学生も「親に言われたから」という理由で日本語学科に入ってくる。
8.	学校以外	<ul style="list-style-type: none"> ・授業時間数があまり多くなかったので、特に問題を感じなかった。
9.	高校	<ul style="list-style-type: none"> ・色々な活動をしたい時、自分のお金でも学校の協力が得られないかぎり、行なうことができない。
10.	高校	<ul style="list-style-type: none"> ・現地の日本語教師（タイ人・日本人ともに）や教育機関との関係の構築である。 ・日本人であるから、タイ語の運用能力と現地での生活能力に関する問題があった。 ・学校の校長に日本語の授業を支えてもらえなかった。

3.5 タイの日本語教育の発展のための専門からの意見

表 7 タイの日本語教育の発展のための専門からの意見

	派遣機関	タイの日本語教育の発展のための専門家からの意見
1.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・タイでは日本語でのコミュニケーションを中心にしている。手段として、就職や日本の会社に入る目的がはっきりしている。一方で、言語面からの日本語研究や精神文化を含めた日本文化研究等アカデミックな視点を育成するカリキュラム設計が望まれる。 ・一例として、文学が教えられる非母語話者教師を育てる。 ・地域活性化に貢献する必要がある。
2.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・タイ国政府のしっかりした外国語教育政策が必要だと思う。
3.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・教師の日本語レベルを高くする必要がある。 ・タイ人日本語教師のネットワークを創る。意見、教え方、教える問題などについて意見を交換できるようにする。

表7

	派遣機関	タイの日本語教育の発展のための専門家からの意見
4.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・教師側を考えると、タイで働いている日本語を教えている日本人の場合は、日本語教育に関する知識があまりなくても、教えることができる状態だと思う。 ・日本語教育について、勉強したことがある教師はよりいい授業ができるように、教授法などを勉強し続けた方がいいと思う。だが、地方で日本語教育を勉強する機会が少ないので、それを増やしてほしい。 ・学習者の場合、動機を持ち続けるほうがいい。 ・一般科目が多すぎると思う。難しいと思うが、一般科目を少なくし、主専攻の科目数を増やしたら、いいと思う。
5.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・タイ人の日本語学、日本語教育学の研究レベルがより発展し、より多くの研究者と研究成果が出てくる必要があるであろう。アメリカやオーストラリア、韓国などの日本語学・日本語教育学研究を追っていける素地があるといえる。タイ人日本語教師がよりよい教材を開発していくことも必要であろう。日本人（母語話者）日本語教師数は、今の総数より少なくなっても構わない。外国人教師の手当額を、現地の優秀な教師、研究者に対して与える方向で変化させていくのが自立した姿として自然な姿である。
6.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・タイ人教師が中心になり、カリキュラムの4年間で、学習者が何ができるようになるか、どんな科目を教えるべきかを考える必要がある。また、効果的なシラバスの作り方、また、科目のつながりなどというのを考えるようなことが大切であるとタイ人の教師にわかってもらいたい。 ・学会などに参加してほしい。日本人教師とタイ人教師との協力が必要であると思う。
7.	大学	<ul style="list-style-type: none"> ・日本語学科の主専攻の目的が、外国語や外国の文化を学ぶことを通して人文学的な教養を身につけることであるなら、今のままでいいと思う。でも、しっかりした日本語の運用能力と、日本の社会文化的な知識の両方を身につけさせようと思うなら、レベル別クラス編成ができるようにカリキュラムを柔軟にするべきだと思う。
8.	学校以外	<ul style="list-style-type: none"> ・日本語教育の目標や内容（何のために、どんな能力を、どのように伸ばすか）、評価の方法について、機関を超えて、タイ人教師と日本人教師が協力して考える必要があると思う。また、日本人教師が長くいてくれれば、よりいいと思う。短いと、教育の制度や学校の制度がはっきりわからない。 ・タイの北部に日本語教師会がある。タイ人教師は教えること意外の仕事で忙しいため、参加できない人が多く、参加できるのは日本人教師である。でも、タイ人教師は日本人教師より、タイまたはタイ北部の日本語に関することがわかると思うので、教師会に参加できないため、その情報は日本人教師と交換できなく、残念である。

表7

	派遣機関	タイの日本語教育の発展のための専門家からの意見
9.	高校	<ul style="list-style-type: none"> ・中等教育機関では合同で、イベント（コンテスト）を行なうネットワークができれば、その地域が盛り上がってくると思う。 ・中学校と高等学校で何か協力し、いっしょに活動をした方が良いと思う。例えば、大学は中等学校のレベルのためにコンテストを行なうなどである。 ・その地域で教師のための勉強会などを行なうのも良い。バンコクまで行くのは時間がかかるので、地域にいる教師は参加できない。また、今まで行なった勉強会の内容は高等の教師に合わないことが多いので、参加しにくい。
10.	高校	<ul style="list-style-type: none"> ・継続的な教師研修の機会を増やすべきである。 ・日本人日本語教師の質を向上させる。特に教授能力、適応能力（タイ語・生活面）などである。（ある日本人の先生はタイに来て、日本語を教えるのは目的ではないので、教授法の知識がない人であった。） ・タイ人日本語教師をサポートする。（研修に行かせることなど、多くの高校でのタイ人日本語教師は非常勤であるから、給料が高くなく、手当もないので、すぐやめてしまう。）

3.6 「タイでの日本語教育を発展させるために、どんなことが必要だと考えるか」という質問に対して、専門家の答えは次のとおり、まとめられる。

1) カリキュラムに関わることについて

- ・タイでは日本語を手段として就職や日本の会社に入る目的がはっきりし、コミュニケーション中心であるのはふさわしい。だが、研究のことを考えたら、文学につながっていると思うので、文学に焦点をおくべきである。
- ・一般科目が多すぎる。一般科目を少なくし、主専攻の科目数を増やしたほうが良い。
- ・日本語教育の目標や内容（何のために、どんな能力を、どのように伸ばすか）、評価の方法について、機関を超えて、タイ人教師と日本人教師が協力して考える必要がある。

2) 教師に関わることについて

- ・多くの研究者と研究成果が出てくる必要がある。
- ・教師の日本語レベルを高くする必要がある。
- ・タイ人日本語教師のネットワークを創る必要がある。
- ・文学が教えられる母語話者教師を育てる。
- ・日本人教師とタイ人教師との協力が必要である。
- ・日本人日本語教師の質を向上させる。特に教授能力、適応能力（タイ語・生活面）などである。
- ・日本人教師が長くいてくれれば、よりいい。

3) 教材について

- ・よりよい教材を開発していくことも必要である。

4) 機関に関わること

- ・タイ人日本語教師をサポートする。例えば、ポストのこと、研修に行かせることなどである。
- ・高校の場合、継続的な教師研修の機会を増やす必要がある。

- ・中学校と高等学校で何か協力し、いっしょに活動をした方が良いと思う。

5) その他

- ・地方で日本語教育関係者が勉強する機会が少ないので、それを増やしてほしい。
- ・地域活性化に貢献する必要がある。
- ・学習者の場合、動機を持ち続けるほうがいい。
- ・外国語教育政策が必要だと思う。

4. おわりに

以上、タイにおける日本語教育の ①カリキュラム、②教師、③学習者、④派遣されている際の問題点、⑤「タイでの日本語教育を発展させるために、どんなことが必要だと考えるか」全て5項目に関する意見を明らかにした。

インタビューで得られたことは現在もそのままの状態が続いているものがまだあると思う。例えば、日本語教師のポストをくれないこと、既習者と未習者を分けずに、いっしょに勉強したことなどである。現在、中等教育で日本語を勉強する学習者が多くなった。だから将来的に、高等教育は既習者と未習者のためのカリキュラムを分け、授業を行なう必要がある。また、日本語能力試験 2 級を目指す目的のカリキュラムは中等教育で日本語を勉強した経験がある既習者にとっては、物足りないと思う。さらに、高等教育の機関は入学試験の制度なども改善する必要があるのではないかと思う。

「一般科目が多すぎる。一般科目を少なくし、主専攻の科目数を増やしたほうがいい」という意見に私も賛成する。だが、この問題はタイの教育制度に関わるから、解決するのに、国会で高等教育の会議を行なう必要があり、大変時間がかかると思う。

また、インタビューで明らかになった日本語教育の問題に関して、ある問題は教師自身が解決できる問題である。教師自身で解決できず、機関からの支援が必要でな問題もある。さらに、ある問題は機関レベルで解決できなく、政府の大学省からの許可や支援が必要であるものもある。

その上、様々な日本語教育の問題点を政府や教育に関係がある人に知らせ、報告するべきではないかと思う。

上記のようにタイ北部の日本語教育のことがある程度明らかになった。今回得られた結果を参考にしながら、もう一度質問調査票を作成して、対象者のグループを広げ、機関の目上の人、タイ人教師、日本人教師、学習者を対象に調査をしてみたい。インタビュー方法の代わりに、質問調査で行ない、タイ北部の日本語教育の現状と課題をもっと詳しく明らかにしていきたい。

引用文献

- 吉川竹二. 2008. 「タイ日本語教育の概観」『タイ国日本語教育研究会 20 周年記念セミナー』タイ国日本語教育研究会 PP. 8-19

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอังฉรา อึ้งตระกูล เกิดวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ.2520 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2550 ระหว่างศึกษาได้รับทุน “JENESYS Special Invitation Programme for Graduate Students” จาก เจแปนฟาวน์เดชัน (The Japan Foundation) สนับสนุนการเดินทางไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิจัย ณ ประเทศญี่ปุ่น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ และได้รับทุนจากโครงการพัฒนาการวิจัยของอาจารย์และนิสิตบัณฑิตศึกษา กองทุนบรมราชกุมารี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนับสนุนการเดินทางไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 7,000 บาท (เจ็ดพันบาทถ้วน) ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย